NOTULEN VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE RAAD DER GEMEENTE ZOETERMEER, GEHOUDEN OP MAANDAG 14 OKTOBER 2024

Voorzitter: de heer Bezuijen, burgemeester
Secretaris: de heer de Prieëlle, (plaatsvervangend) griffier

Aanwezig zijn:
36 leden, te weten: de heren Aiobi en Aptroot, de dames Bakkers en Bink-Winterkamp, de heren Van den Boomgaard (tot 23.00 uur) en Boerboom, de dames Bout-Wijngaards en Brouwer-Weemhoff, de heer Buisman, mevrouw Van Damme, de heren Duiven en Ekkelenkamp, de heren Van Gils en Haak, de dames Haak en Kraneveldt-van der Veen, de heer Markes, mevrouw Mertens, de heer Meijroos, mevrouw Meurs-Troch, de heren Mohammadian, Nawijn, Nikerk, Van der Perk, Van Proosdij en Van Rumpt, de dames Sandifort-Meijer en Siegelaer, de heren Van der Snoek, Van Steenis, Velner, Van der Vlies, De Vogel en Weekenstroo, mevrouw Van Werkhoven, de heer Zamani

Tevens aanwezig zijn:
4 wethouders, te weten: de heer Blansjaar, mevrouw Frinking, de heer Iedema, de heer Weerwag

Afwezig zijn: mevrouw Hoekstra, de heren Doncker en Smits, mevrouw Van der Meer, de heer Velzen

---

AGENDA

---

1. **Opening en vaststelling agenda**
   a. Benoeming en installatie commissielid S.S. Schouten
2. **Spreekrecht**
3. **Mondelinge vragen**
4. **Mededelingen**
5. **Afdoening ingekomen stukken**
6. **Hamerstukken**
   a. Raadsvoorstel Adviezen burgerberaad Afvalbeleid Zoetermeer
7. **Debat (inclusief stemmingen)**
   a. Raadsvoorstel Planuitwerkingskader Oostergo
   b. NAAR HAMERSTUKKEN Raadsvoorstel Adviezen burgerberaad Afvalbeleid Zoetermeer
   c. Raadsvoorstel Zoetermeerse principes Ruimtelijke Strategie
8. **Sluiting**

VERSLAG

---

1. Opening en vaststelling agenda

De **voorzitter**: Goedenavond, ik open de vergadering van de gemeente Zoetermeer van 14 oktober 2024. Ik wil allereerst alle aanwezigen op de publieke tribune en ook iedereen die deze vergadering via de livestream volgt, van harte welkom heten. Natuurlijk ook uiteraard aan onze raadsleden die hier allemaal aanwezig zijn.
Vanavond gaan wij weer een aantal onderwerpen behandelen. Het is de tweede raadsvergadering achtereenvolgend, dat gebeurt niet vaak, ik hoop ook dat dat een uitzondering zal blijven. Maar vandaag mag u weer allemaal prachtige besluiten nemen en we gaan daar vanavond over debatteren en uiteindelijk besluiten over nemen. Ik hoop dat het een mooie vergadering wordt, en ik zeg het toch maar weer – het heeft een beetje een repeterend karakter, maar ik heb altijd geleerd dat de kracht van reclame de herhaling is – ik hoop dat u ook altijd weer denkt aan uw interrupties en die probeert een beetje beperkt te houden en kort vooral. Niet beperkt, maar kort.
Bericht van verhindering is ontvangen van mevrouw Hoekstra van de VVD, de heer Doncker van de LHN en de heer Smits van de PVV. Die zijn verhinderd. U zult misschien ook zien dat, dat zeg ik maar even ten overvloede, aan de collegekant ook twee afwezigen wegens ziekte zijn.
Vaststelling van de agenda. Aan de orde is de agenda zoals deze op 19 september 2024 jl. in iBabs is

gepubliceerd. Afgelopen donderdag is deze agenda voorzien van de laatste wijzigingen. Ik heb begrepen dat mijnheer Van Rumpt van ChristenUnie-SGP een amendement heeft aangekondigd bij het agendapunt 6a Raadsvoorstel Adviezen burgerberaad Afvalbeleid Zoetermeer en het voorstel is dit agendapunt van de hamerstukken naar debat te verplaatsen. Dat doen we dan als laatste agendapunt. Ik ga ervan uit dat iedereen daarmee akkoord is.
Is er iemand die stemming wil over de vaststelling van de agenda? Mijnheer Velner.

De heer **Velner** (SP): Dank u wel voorzitter. Vanavond praten we hier in deze ruimte over het planuitwerkingskader Oostergo en de SP vraagt zich af of wij dit agendapunt vanavond wel kunnen behandelen omdat er na de behandeling in de commissie nog stukken zijn toegevoegd die niet zijn besproken. In de vergadering heeft de wethouder al aangegeven dat het traject van besluitvorming al te lang geduurd heeft, maar is het niet zo dat voor een raadvoorstel geldt dat zorgvuldigheid boven snelheid gaat? Ik wil dan ook voorstellen om het voorstel nu van de agenda te halen en verder te bespreken in de commissie.

De **voorzitter**: Akkoord. Ik beschouw dat als een ordevoorstel, dus ik ga het gewoon zoals het hoort in stemming brengen. Dus u stelde voor het van de agenda te halen, daar gaan we over stemmen. Dus ik wil degenen die ervoor zijn om het van de agenda te halen, graag vragen even hun hand op te steken. Voor het van de agenda halen vanavond. Dat is de fractie van de SP en PVV. Dat betekent dat er een minderheid voor is. Daarmee is het ordevoorstel verworpen en blijft de agenda zoals die is. Is er iemand anders die nog stemming wenst over het vaststellen van de agenda? Dat is niet het geval. Dan is dat de agenda die is vastgesteld.
Dan gaan we over naar de spreektijden. Het voorstel is de spreektijden vast te stellen op zes minuten per fractie en 24 minuten voor het college. Is er iemand die daar stemming over wenst? Ook allemaal akkoord? Dan is dat ook vastgesteld.

a. Benoeming en installatie commissielid S.S. Schouten

De **voorzitter**: Gaan wij over naar agendapunt 1.a Benoeming en installatie commissielid de heer Schouten. Vanuit de fractie van de VVD is de heer Schouten voorgedragen als commissielid en in het kader van de benoeming van het nieuwe commissielid wordt aan u gevraagd zich uit te spreken over de geloofsbrieven. Ja, zo snel kan ik niet praten, mevrouw Meurs. Ik deel aan de gemeenteraad mee dat die geloofsbrieven inmiddels in handen zijn gesteld van de Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven. Die heeft haar taak uiteraard verricht en ik geef daarom het woord aan mevrouw Meurs, voorzitter van de Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven voor het uitbrengen van rapport. Mevrouw Meurs.

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. De commissie heeft de geloofsbrieven van het voorgedragen commissielid van de gemeenteraad, de heer Schouten, onderzocht. De commissie heeft het genoegen te rapporteren dat de geloofsbrieven en de daarbij conform de Gemeentewet overlegde bescheiden in orde zijn bevonden. Het rapport van de commissie is voor leden ter inzage neergelegd bij de griffie. De commissie adviseert de gemeenteraad de heer Schouten als de commissielid van de gemeenteraad te benoemen.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Meurs voor het uitbrengen van het rapport en de commissie voor het verrichten van haar taak. Ik stel uiteraard aan de raad voor om het advies van de commissie te volgen. Is er iemand die daar stemming over wenst? Dat is niet het geval. Dan is aldus besloten. Dan gaan we over tot het installeren van het nieuwe commissielid. Ik verzoek de heer Schouten naar voren te komen, in het midden. En u weet, u mag allemaal gaan staan en dan ga ik daarna de tekst voorlezen Ik ga de tekst voorlezen. U heeft aangegeven de belofte te willen afleggen.

'Ik verklaar dat ik, om tot commissielid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.
Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.
Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als commissielid naar eer en geweten zal vervullen.'

De heer **Schouten** (VVD): Dat verklaar en beloof ik!

De **voorzitter**: Van harte gefeliciteerd en heel veel succes als commissielid. Ik heb u al gefeliciteerd

met de benoeming tot commissielid en ik begrijp dat iedereen u graag wil feliciteren, maar we hebben afgesproken om dat tijdens de eerste schorsing te doen. Dan kunt u ook straks de heer Schouten feliciteren.

2. Spreekrecht

De **voorzitter**: We gaan over naar agendapunt 2, het spreekrecht. Daarvoor heeft zich één inspreker gemeld. Dat is mevrouw Heemskerk, directeur-bestuurder van de woningcorporatie De Goede Woning, over het raadsvoorstel planuitwerkingskader Oostergo. Ik geef mevrouw Heemskerk voor vijf minuten het woord.

Mevrouw **Heemskerk**: Dank u wel. Goedenavond. Als samenleving staan we voor een grote uitdaging. De woningnood is hoog, ook in Zoetermeer. In 2023 was de wachttijd voor een sociale huurwoning in Zoetermeer circa 6,5 jaar. Als een sociale huurwoning op Woonnet Haaglanden wordt geadverteerd, reageren er gemiddeld 400 woningzoekenden op en vallen er dus 399 woningzoekenden buiten de boot bij de toewijzing van de woning.
Het tekort aan woningen raakt velen; van brandweerman tot doktersassistent en van kapper tot kassière. Als woningcorporatie proberen we ons steentje bij te dragen aan het oplossen van de woningnood. Door voorrang te geven aan doorstromers bij de verhuur van nieuwbouwappartementen, door de inzet van de seniorenmakelaar en door geschikte woningen bij te bouwen. Want juist aan woningen die passen bij de wensen van ouderen is een groot tekort en dit belemmert de doorstroming.
De twee gebouwen aan de Oostergo voldoen niet meer aan de eisen van deze tijd. De mogelijkheid om te renoveren is als eerste onderzocht, maar blijkt niet haalbaar en niet duurzaam te zijn. En om hier kwalitatief goede, duurzame en toekomstbestendige woningen te realiseren, is sloop en nieuwbouw de beste optie. Met de nieuwbouw slaan we meerdere vliegen in één klap. We kunnen zo aan de Oostergo niet alleen duurzame woningen bouwen, waar bewoners tot in lengte van jaren kunnen wonen, ook kunnen we meer huurders een dak boven hun hoofd bieden, kunnen we een haalbaar plan realiseren en kunnen we grotere en comfortabelere woningen maken.
Om dit te bereiken willen we één bouwlaag toevoegen. Oftewel, twee gebouwen van drie bouwlagen in plaats van twee. Te midden van eengezinswoningen die bestaan uit drie bouwlagen, met soms een extra dakopbouw. Door deze extra laag neemt het aantal woningen toe van zestien naar 28. De huidige woningen bij de Oostergo zijn tweekamerappartementen. We vervangen deze door driekamerappartementen met zowel sociale huur als middenhuur. De nieuwe woningen zijn bovendien gelijkvloers en drempelloos en geschikt voor doorstromers uit de wijk. Dit biedt alleenstaanden die nu nog in een grote eengezinswoning wonen, de mogelijkheid om naar een beter passende woning in de eigen wijk te verhuizen en dat is belangrijk voor hen.
Enkele jaren geleden bleek dat in 144 van onze 214 eengezinswoningen in de Landenbuurt één- en tweepersoonshuishoudens wonen. Er is dus veel potentie voor doorstroming in de wijk. En zo komen de eengezinswoningen weer vrij voor gezinnen en brengen we een stroom verhuizingen op gang.
Samen met de gemeente hebben wij het traject voor planontwikkeling doorlopen en hebben we voor dit project een participatietraject van informeren en consulteren gevolgd. Tijdens de informatiebijeenkomsten zijn omwonenden geïnformeerd over de ontwikkeling van plannen en konden alle betrokkenen hun ideeën meegeven. Hier kwamen met name de onderwerpen parkeren, privacy en bezonning aan de orde. Waar mogelijk hebben we het plan hieraan aangepast.
In de nieuwe situatie zijn de voordeuren van de begane grond gewijzigd naar de pleinzijde. Het leefgedeelte, de woonkamer, is bij alle woningen gesitueerd aan de pleinzijde, zodat de slaapkamers aan de achterzijde liggen. Zo waarborgen we de privacy van de omwonenden richting de tuinen. Ook hebben we bij blok 1 het gebouw een stukje verschoven, hebben we het bergingsgblok gedraaid en is een balkon verplaatst naar de wegzijde. Er is een grotere afstand ontstaan tussen bestaande woningen en de geplande nieuwbouw. Bij beide blokken zijn groene daken toegevoegd op de bergingsblokken om het aanzicht vanuit de omringende eengezinswoningen vriendelijker te maken.
Waar mogelijk hebben we dus rekening gehouden met de wensen en privacy van belanghebbenden. We kunnen helaas niet aan alle wensen gehoor geven. Wij vertegenwoordigen de belangen van huurders en woningzoekenden. En als je het dan hebt over privacy, speelt dat voor woningzoekenden op een heel andere manier. Woningzoekenden hebben vaak amper tot geen privacy. Zo moeten volwassen kinderen, zelfs nadat ze al een baan hebben, nog jarenlang bij hun ouders in huis blijven wonen omdat er geen woning te vinden is, of slapen de kinderen van jonge gezinnen noodgedwongen bij hun ouders op de slaapkamer, of moeten mensen na een scheiding nog lang met hun ex in één huis blijven wonen. Om ervoor te zorgen dat zij een eigen passende woning kunnen vinden zien wij het als onze taak om daar waar het kan, extra woningen toe te voegen om zo onze bijdrage te leveren aan het oplossen van

de woningnood.
De woningen aan de Oostergo dragen daaraan bij, net als aan de doorstroming. Met deze nieuw te bouwen woningen zorgen we met elkaar voor meer woningen, voor grotere woningen, voor duurzame, comfortabele woningen, voor woningen die geschikt zijn voor doorstromers uit de wijk, een voor ons haalbare optie om kwalitatief goede woningen toe te voegen en voor een verbetering van de leefomgeving. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Heemskerk, voor uw bijdrage. Die zal ook meegenomen worden in de behandeling van het raadsvoorstel straks. Dank u wel voor uw inspreken. Verder hebben zich geen insprekers gemeld.

3. Mondelinge vragen

De **voorzitter**: Dat betekent dat ik nu overga naar agendapunt 3, dat zijn de mondelinge vragen. Mevrouw Haak van de PDvZ heeft een vraag over de campagne van Orange the World met het thema 'Veilig, overal en altijd'. Mevrouw Haak, gaat uw gang.

Mevrouw **Haak** (PDvZ): Ja, dank u wel voorzitter. In het raadsmemo van 10 september jl. over een veilig Zoetermeer, wordt verslag gedaan van een aantal speerpunten van de veiligheidsthema's in Zoetermeer. In dit verslag wordt onder andere melding gemaakt van de stijging van de misdrijfcijfers in het eerste halfjaar van 2024 ten opzichte van vorig jaar.
Opvallend is dat het aantal gevallen van huiselijk geweld in Zoetermeer fors gestegen is, van 24 naar 39, en laten we het tragische voorval met dodelijke afloop in de zomer van dit jaar niet vergeten. We mogen gerust stellen dat dit alles een verontrustende ontwikkeling is.
De onrust bij de VN-organisatie van Orange the World heeft helaas geleid tot het annuleren van de aftrap van de campagne in de gemeente Enschede. Echter, het wereldwijde initiatief is belangrijk genoeg om aandacht te vragen voor huiselijk geweld en het doden van vrouwen en meisjes.
Op 25 november a.s. start de campagne ook in Nederland. Graag zou de PDvZ zien dat ook Zoetermeer zich schaart onder de deelnemende gemeenten. Het Orange the World-initiatief loopt van 25 november a.s., de Internationale Dag tegen Geweld tegen Vrouwen, tot 10 december 2024, Internationale Dag van de Mensenrechten.
PDvZ heeft een aantal vragen aan het college:

1. Is het college bereid om net als andere grote Nederlandse gemeenten op 25 november 2024 het startschot te geven voor een stadsbrede campagne en zich uit te spreken tegen geweld tegen vrouwen en meisjes en de inwoners van Zoetermeer hierbij te betrekken?
2. Kan het college aangeven wat er structureel tegen het huiselijk geweld wordt gedaan en met name het geweld tegen vrouwen en meisjes?
3. Is het college bereid om hiervoor lokale initiatieven van maatschappelijke organisaties te ondersteunen?

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel voor uw vragen. Het antwoord zal gegeven worden door wethouder Frinking. Gaat uw gang.

Wethouder **Frinking**: Dank u wel voorzitter en dank u wel voor deze vragen, want het zijn zeer belangrijke vragen, want het is ook een zeer belangrijk onderwerp. Dus ja, we zijn zeker bereid om hier ook aandacht aan te schenken. En sterker nog, dat gaan we ook doen. Want we gaan bijvoorbeeld twee pagina's regelen over het melden van huiselijk geweld in het streekblad. We gaan kijken of we de gebouwen kunnen verlichten en het netwerk Vrouwen van Zoetermeer is bezig met het uitwerken van een plan om aandacht te vragen voor dit onderwerp. Initiatieven binnen Haaglanden worden gebundeld in een digitale nieuwsbrief. En ikzelf zal op 2 november a.s., dus niet op 25 november a.s., maar in ieder geval wel het startschot geven hier in Zoetermeer door de actie Orange the World in de Vlieger te openen. Dat is het antwoord op uw eerste vraag.
De tweede vraag is 'wat wordt er structureel tegen huiselijk geweld gedaan?' Ook daar heb ik een hele lijst met acties die we wel aan het doen zijn. Het is ontzettend jammer dat u daar niets van ziet maar ik kan er in ieder geval een aantal van noemen. We zijn bezig op zowel preventief, als signalerend tot behandelend niveau met het onderwerp. Dat is gebaseerd op de Regiovisie Huiselijk Geweld. Er wordt intensief ingezet op onlinescholing voor professionals. Er zijn bij verschillende afdelingen, zowel bij de gemeente als bij onze partners, aandachtsfunctionarissen voor huiselijk geweld. Vanuit de GGD worden er verschillende preventieve activiteiten aangeboden en voorlichtingsmateriaal gegeven. En de GGD is

ook bezig met bewustwordingscampagnes aan zowel professionals als inwoners. Bij terugkerend huiselijk geweld worden er ook intensieve trajecten aangeboden. En er is een Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating waar de expertise van specialistisch geschoolde medewerkers van Veilig Thuis aan bijdraagt. En als er een huisverbod is, dan start er een hulpverleningstraject indien dat niet al in traject is.
En zijn we bereid om lokale initiatieven te ondersteunen? Jazeker. Dat zijn we zeker van plan te doen en ik hoop dat de voorgaande antwoorden u daar in ieder geval voldoende comfort in geven.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Frinking. Mevrouw Haak, gaat uw gang.

Mevrouw **Haak** (PDvZ): Ik wil de wethouder bedanken voor de antwoorden en fijn dat de gemeente proactief bezig is met dit onderwerp. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dat maakt dat daarmee ook agendapunt 3 is afgehandeld want er waren verder geen mondelinge vragen.

4. Mededelingen

De **voorzitter**: We gaan naar agendapunt 4, de mededelingen. Zijn er mededelingen uit de gemeenteraad? Dat is niet het geval. Mededelingen van het college? Volgens mij ook niet, dan is ook agendapunt 4 afgehandeld.

5. Afdoening ingekomen stukken

De **voorzitter**: Dan gaan we naar agendapunt 5, afdoening ingekomen stukken. Mijnheer Van der Vlies, gaat uw gang.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Dank u voorzitter. De beantwoording van de alleroudste ingekomen stukken is momenteel op peil. Dank voor de aandacht daarvoor. Tegelijk merk ik op dat er toch weer een aantal brieven voorbij de termijn van zes weken zijn, dus ik hoop op blijvende aandacht. Ik maak graag van de gelegenheid gebruik om nogmaals te vragen of de gedupeerden van het leerlingenvervoer snel beantwoord kunnen worden omdat wij vinden dat een termijn van zes weken daarvoor te lang is. Dank u.

De **voorzitter**: Dank u wel. Voor het leerlingenvervoer kijk ik even naar wethouder Frinking, gaat uw gang.

Wethouder **Frinking**: Die zijn nog niet verwerkt in deze lijst, maar ze hebben allemaal antwoord gehad en weten wat de uitkomst daarvan is. Dus ze zijn op de hoogte maar we moeten het nog verwerken in de lijst.

De **voorzitter**: En met betrekking tot de eerste opmerking, ja, blijvende aandacht is er nog steeds voor dit onderwerp. Ik kijk of er nog anderen zijn die hierover het woord wensen te voeren. Is er iemand die er stemming over wenst? Ik constateer dat er 36 raadsleden aanwezig zijn. Dan zijn de ingekomen stukken afgedaan.

6. Hamerstukken
a. NAAR DEBAT Raadsvoorstel Adviezen burgerberaad Afvalbeleid Zoetermeer

7. Debat (inclusief stemmingen)
a. Raadsvoorstel Planuitwerkingskader Oostergo

De **voorzitter**: Wij hebben geen hamerstukken. Dus dat betekent dat we nu aankomen bij agendapunt 7. Debat en dat is als eerste 7.a. Raadsvoorstel Planuitwerkingskader Oostergo. Daar gaan we praten over die ruimtelijke randvoorwaarden die u wilt meegeven aan de woningbouwcorporatie voor de realisatie van woningen aan de Oostergo. Uiteraard ga ik eerst inventariseren wie daar het woord over wenst te voeren. Dat is de heer Velner, mijnheer Haak, mijnheer Van der Vlies, mijnheer Van den Boomgaard, mijnheer Van Rumpt, mijnheer Van der Snoek, mijnheer Van Proosdij, mijnheer Aptroot, mevrouw Bink, mevrouw Kraneveldt, mevrouw Bakkers en mijnheer Boerboom. Nu weet ik even niet meer wie ik als eerste noemde. Mijnheer Velner, gaat uw gang, voor uw eerste termijn.

De heer **Velner** (SP): Dank u wel voorzitter. Jammer dat we na vragen van mijn kant nu allen in het raadsvoorstel alsnog beschikken over de parkeerdrukmeting, het ecologisch onderzoek en de aanvullende bezonningsstudie. Het blijft natuurlijk wel de vraag hoe we in de toekomst borgen dat we over alle informatie beschikken voordat we dit bespreken in de commissie en hierover een besluit nemen. Hierop graag een reactie van de wethouder, hoe we dit in de toekomst gaan regelen.
In mijn bijdrage van vanavond rond het PUK Oostergo wil ik stilstaan bij een aantal onderwerpen. De anterieure overeenkomst, het Pleintjesplan, de 30-gradenregel, het parkeeronderzoek en het ecologisch onderzoek.
In de commissievergadering is door onze wethouder aangegeven dat de anterieure overeenkomst nog niet is opgesteld, aangezien het raadsbesluit van vanavond hier nog verandering in kan brengen. Dat is op zich vreemd want in de samenvatting op het raadsbesluit, staat letterlijk "Voor het faciliterend project Oostergo is een planuitwerkingskader en een anterieure overeenkomst opgesteld. Deze stukken dienen als afsluiting van de haalbaarheidsfase en als kader en afspraken voor de uitwerkings- en uitvoeringsfase voor de plannen van De Goede Woning (DGW) om de nieuwbouwwoningen aan de Oostergo in de wijk Meerzicht te realiseren." Waarom, wethouder, ontbreekt deze overeenkomst dan bij onze stukken?
Dan het Pleintjesplan dat wordt losgelaten. Dit terwijl mevrouw Panman, Adviseur Erfgoed en Ruimtelijke Kwaliteit in 2023 heeft aangegeven dat zij niet akkoord kon gaan met de plannen omdat, zoals zij aangeeft, de cultuurhistorische waarde van het Pleintjesplan en de twee appartementsgebouwen onvoldoende meegenomen zouden zijn. Zij vraagt dan ook deze in een ruimtelijke onderbouwing te benoemen en aan te geven wat de impact van het plan hierop is en indien nodig cultuurhistorisch onderzoek naar de twee appartementsgebouwen en hun omgeving aan te leveren. We vragen ons dus nu af: waarom is hier niets mee gedaan?
In de commissievergadering hebben we het ook gehad over de toepassing van de 30-gradenregel. De reactie op de technische vragen van onze kant hierover geeft aan dat het een stedenbouwkundige vuistregel is, die toegepast kan worden als daartoe wordt besloten maar het is geen verplichting. Dit kan natuurlijk ook op een andere manier, bijvoorbeeld door een bezonningsonderzoek uit te voeren. Kan de wethouder aangeven waarom juist in het huidige plan hiermee geen rekening wordt gehouden, maar wel bijvoorbeeld in het plan Ikaros aan het Zalkerbos in Meerzicht, en dus niet in Buytenwegh-De Leyens? Welke overwegingen hebben daartoe geleid? In het eerste kwartaal van 2025 komt hier nog een memo over. Waarom dan nu het besluit over dit project ook niet uitstellen tot duidelijk is hoe en wanneer de 30-gradenregel wordt toegepast?
De wethouder gaf in de commissievergadering aan dat het parkeeronderzoek niet specifiek is gedaan voor dit project, maar voor problemen rondom IKC De Piramide. In de inleiding van het onderzoek staat echter dat het onderzoek is gedaan omdat er ontwikkelingen gaande zijn, waaronder de bouw van woningen. De gemeente heeft nu gevraagd een aanvullend verkeersonderzoek te doen rondom die scholenlocatie. Uit het parkeeronderzoek blijkt dat de parkeerdruk zich nu al boven de 85% bevindt. En er is sprake van een aantal gevaarlijke situaties op een aantal momenten overdag.
In het PUK wordt aangegeven dat een deel van de parkeerproblemen wordt aangepakt in eerste instantie door toevoegen van belijning. Brengt de uitvoering van deze plannen niet de inzet van hulpdiensten in gevaar? En dan heb ik het ook over de plannen om op de Oostergo langs de weg te parkeren en het leuk te herinrichten op het plein. Ontstaat dan ook niet het risico dat de aanrijdtijd daar nog langer wordt, aangezien de flessenhals die de kruising Oostergo/Fivelingo nu al is, nog meer onder druk komt te staan?
Ten slotte het ecologisch onderzoek. De conclusie in het rapport is dat er op de onderzoekslocatie geen functie voor beschermde soorten is aangetroffen. Enkele beschermde vleermuissoorten, zoals de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, foerageren in de omgeving. Er worden wel adviezen gegeven rond de algemene broedvogels en vleermuizen. In het rapport wordt echter nergens melding gemaakt van de egelopvang in de wijk. Uit mijn bijdrage kunt u afleiden dat wij als SP geen voorstander zijn van dit huidige raadsvoorstel en dus tegen dit plan zullen stemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Velner voor uw eerste termijn. Ik ga over naar mijnheer Haak voor zijn eerste termijn. Gaat uw gang.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. We hebben in de commissievergadering lang doorgesproken over het PUK wat betreft Oostergo; zestien woningen moeten worden gesloopt en daarvoor komen 28 nieuwe in de plaats in appartementengebouwen van drie bouwlagen. Op zichzelf niet een heel schokkend iets. Echter, het lukt toch steeds weer om inwoners die nauw betrokken zijn bij deze ontwikkeling niet goed of volledig te informeren. Waarom lukt dat nou toch niet?

Bewoners hebben het recht op juiste informatie die ook tijdig gedeeld moet worden. Waarom komt die informatie pas bovendrijven als de raad daarom vraagt? Een nieuw verkeersplan dat niet beschikbaar was, is er nu opeens wel en een 30-gradenregeling die te pas en te onpas wordt ingezet, alleen als het uitkomt. Waarom is het zo moeilijk om informatie te delen met bewoners? Het is de PDvZ niet duidelijk. Voorzitter, in de vorige bestuursperiode kwamen we vaker van deze zaken tegen. Met het aantreden van dit college hebben we afgesproken dat we het beter zouden doen. We maken zelf deel uit van deze coalitie. Ik kan ook voorbeelden noemen waar het gelukkig wel goed is gegaan en nog steeds gaat, maar waarom lukt dat af en toe gewoon niet?
De PDvZ heeft het raadsvoorstel goed gelezen. We zijn blij met de 28 nieuwe woningen omdat wij vinden dat we ook inwoners van Zoetermeer helpen door woningen te bouwen, maar dat voorstel krijgt een onvoldoende voor wat betreft het gelopen proces. Wij rekenen de wethouder dit niet aan. De wethouder is pas net geïnstalleerd, maar ze is wel verantwoordelijk. We hopen dan ook dat zij sturing kan geven om dit proces te verbeteren binnen de organisatie. Dit is hard nodig naar de mening van de PDvZ. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Haak, voor uw eerste termijn, dan mijnheer Van der Vlies, gaat uw gang.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Dank u voorzitter. De meesten van ons willen gewoon meer woningen in de stad, simpelweg omdat we de ellendige gevolgen van de woningnood dagelijks zien en dit plan voorziet in de nieuwe woningen, maar het proces tot nu toe verdient de schoonheidsprijs niet. Dit project kent al vanaf het begin gedoe. Zó! Zoetermeer heeft al in 2020 schriftelijke vragen gesteld naar aanleiding van onduidelijkheid over de plannen en ondanks de klachten over de moeizame communicatie door De Goede Woning vanaf dat prille begin, is ook de gemeente er niet in geslaagd direct duidelijk te zijn over een aantal zaken. Dat vinden we beschamend.
Tijdens de commissievergadering is een hele serie technische vragen gesteld over onder meer parkeren en de 30-gradenregel. Pas na de commissie is een aantal van die vragen beantwoord, zijn stukken toegevoegd aan het planuitwerkingskader en daarnaast heeft het college meer informatie verstrekt in twee memo's. We danken het college voor die informatie, maar dat brengt ons nog niet in een feestelijke stemming. Want ook al schuiven we met parkeerplaatsen, de parkeerproblemen in de wijk zijn hiermee niet afgenomen, integendeel. En hoewel de menselijke uitleg over de privacy en daglicht een goede verbetering is, is de uitleg over waarom die 30-gradenregel niet wordt toegepast nog een steeds knullig, ambtelijk verhaal waarbij mensen zich verschuilen achter de regeltjes.
Voorzitter, we hadden graag gezien dat De Goede Woning en de gemeente snel duidelijk hadden gemaakt dat de 30-gradenregel niet gehanteerd zou worden omdat het plan dan gewoon financieel niet haalbaar zou zijn. Dus ongeacht of die wettelijke ruimte er is of niet, in dit geval is het niet verplicht om die regel te hanteren en er is ook gekozen om die niet te hanteren. De gemeente past zelf ook geregeld die 30-gradenregel toe, of de 45-gradenregel, ook al is dat wettelijk niet verplicht. Dat is een keuze. Ook als de wettelijke ruimte er is, lijkt het ons goed om uit te leggen waarom je die keuze maakt. Tot zover de eerste termijn.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van der Vlies, voor uw eerste termijn, dan ga ik over naar mijnheer Van den Boomgaard voor zijn eerste termijn.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Voorzitter, FVD Zoetermeer heeft het woon- en leefgenot hoog in het vaandel staan. De 30/45-gradenregel is twintig jaar geleden in het leven geroepen om bescherming van de woonkwaliteit van bestaande, grondgebonden woningen te kunnen bieden. Hiermee wordt een belofte naar de inwoner gedaan. Met de verdere verstedelijking en toename in binnenstedelijke bouw is deze regel nog belangrijker geworden. Afgelopen jaren hebben wij dit in diverse bouwplannen voorbij zien komen, maar dit is, zonder onderbouwing, geen onderdeel bij Oostergo.
De wethouder heeft aangegeven dit mee te nemen naar het college om er in het eerste kwartaal 2025 op terug te komen. Dat is te laat voor Oostergo, maar andersom houden we onze inwoners er wel aan, omdat deze regels onderdeel uitmaken van beleidsregels als bijvoorbeeld een dakkapel geplaatst moet worden. Een dakkapel.
We zien vaak dat bezwaren die vanuit participatie worden gedeeld niet of onvoldoende worden meegenomen. Ook in deze casus is het participatieproces teleurstellend verlopen.
En daarnaast kampt meer specifiek ook de buurt Oostergo met parkeerproblemen. Dit komt niet alleen door de school waar ouders op dit moment iets meer gebruik maken van parkeerplekken. De parkeerdruk is zonder deze schoolgerelateerde bewegingen al erg hoog en zal dus hoger worden. Daar gaan nu ook nog eens effectief parkeerplekken vanaf omdat De Goede Woning aanspraak kan maken op

deze schaarse plekken. De verkeerstellingen, die in het coronajaar zijn gedaan en het parkeeronderzoek dat specifiek voor IKC De Piramide is geweest, geven daarbij geen reëel beeld van de parkeerproblemen. Daarnaast zijn er afgelopen jaren laadplaatsen gekomen op parkeerplaatsen en staan er nog een aantal gepland om te geplaatst te worden. Daar moet zonder de geplande extra woningen al een oplossing voor komen.
De wethouder stelt dat het verplaatsen van gebouw 2 vanuit ruimtelijke en maatschappelijke kwaliteit niet wenselijk is. Onwenselijk lijkt een persoonlijke afweging, maar wel een die het woongenot van de omwonenden aan zal tasten. Kan de wethouder aangeven waarom dit onwenselijk is?
Voorzitter, ik rond af. Dit zijn voor ons te belangrijke punten en voor ons dus reden om deze casus terug te leggen bij het college, zodat het beter zijn huiswerk kan doen, waarbij meer recent onderzoek gedaan wordt en waarbij rekening wordt gehouden met het woongenot van de omwonenden. We zien liever dat er een plan komt waar wij als raad beter over kunnen beslissen en waarbij tevens tegemoet wordt gekomen aan de wensen van de omwonenden. Wij van FVD Zoetermeer zijn benieuwd naar de meningen van de andere fracties in Zoetermeer. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van den Boomgaard voor uw eerste termijn. Dan ga ik over naar mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, dank u wel. Als wij puur naar de bouw van de twee appartementencomplexen kijken, dan staat de ChristenUnie-SGP positief tegenover de plannen. Ten eerste is het een kwaliteitsverbetering die de wijk goed kan gebruiken. Daarnaast biedt het doorstroommogelijkheden in de wijk Meerzicht en ten slotte draagt het bij aan het oplossen van het grote woningtekort. Je zou verwachten dat de bouw van twee drielaagse appartementencomplexen een gemakkelijke opgave zou zijn. In veel delen van onze stad zou men blij zijn als nieuwbouw slechts vierlaags was.
Als we kijken naar het proces en de onduidelijkheid rond de 30-gradenregel, krijg je haast de indruk dat er misschien wel te makkelijk over gedacht is. We begrijpen de frustratie en teleurstelling van de omwonenden dan ook goed.
Zoals ons commissielid Alexander Bruin in de commissiebehandeling heeft ingebracht, waren wij bijvoorbeeld verbaasd dat een drie jaar oud PUK niet goed up-to-date is gebracht voordat het naar de raad is gestuurd. De wethouder heeft naar aanleiding van de commissiebehandeling een en ander aangepast en een extra toelichting gegeven via een memo.
Toch blijven wij nog wel met die 30-gradenregel zitten. In het memo staat te lezen dat deze regel niet gehanteerd is omdat we hier te maken hebben met de zogenoemde kruimelgevallen. Maar waar staat dat we deze 30-gradenregel niet toepassen bij een kruimelgeval? Is er een beleidsstuk waar we dat in kunnen lezen? Het is uiteraard goed dat de wethouder heeft toegezegd nog te komen met een memo over de 30-gradenregel, maar daar hebben de omwonenden niet zoveel meer aan.

De **voorzitter**: Een interruptie van mijnheer Van den Boomgaard. Gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, dank u voorzitter. De vraag aan de heer Van Rumpt – want ik had het er in termijn natuurlijk ook over dat het zelfs bij dakkapellen wordt toegepast – wat vindt de ChristenUnie-SGP dan een kruimelgeval, om het zo maar te zeggen?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel voorzitter. Ja, nogmaals, volgens mij is dat precies de vraag; wanneer is het een kruimelgeval, wanneer niet? Wanneer passen we hem wel toe en wanneer niet? De wethouder heeft toegezegd te komen met een memo, maar goed, dat is in deze casus te laat want we spreken met elkaar vanavond hierover en niet pas als we het memo hebben gekregen. Dus vandaar onze vraag. Ik hoop dat de wethouder daar in haar termijn wat helderheid in kan verschaffen.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja, ziet de wethouder echt geen alternatief om toch te voldoen aan deze 30-gradenregel? Daarnaast willen we de wethouder vragen te reflecteren op het hele proces. Wij begrijpen dat zij zelf nog niet zo lang op het dossier zit, maar mogelijk dat andere collegeleden input kunnen leven.
Voorzitter, afrondend. Een relatief klein dossier waar een hoop over te doen is. Voor onze fractie is het een dilemma. Zoals ik mijn bijdrage begon, zouden we het liefst deze woningen snel gebouwd zien.

Maar aan de andere kant begrijpen we de bezwaren van omwonenden ook goed. Hopelijk kan de wethouder in haar beantwoording onze twijfel wegnemen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van Rumpt, voor uw eerste termijn, dan gaan wij over naar mijnheer Van der Snoek.

De heer **Van der Snoek** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Bouwen, bouwen, bouwen is ons uitgangspunt bij voorstellen over woningbouw. We hebben dan ook waardering voor de plannen, de inzet en de investeringen van De Goede Woning. Zonder hen zou het woonlandschap in Zoetermeer er anders uitzien.
Er is in de tussentijd veel over dit voorstel gesproken, maar mijn fractie heeft twijfels bij de drie woonlagen want naast de argumenten uit het raadsvoorstel moet de redelijkheid en billijkheid van bezwaren van omwonenden bij het nemen van beslissingen worden meegenomen. Helaas hebben de omwonenden het participatieproces anders ervaren. Ze hebben er geen goed woord voor over. Zij voelen zich niet gehoord. Ook de communicatie vanuit De Goede Woning laat te wensen over. We hebben met veel omwonenden gesproken en begrijpen de door hen geuite bezwaren. Het naar achter plaatsen van de bebouwing vanaf de rooilijn, waardoor deze dichter bij de achterliggende woningen komt te staan, is geen sinecure, zeker niet met een bouwhoogte van 10 meter. Ook verdwijnt er veel groen.
Al met al ingrijpende veranderingen voor de privacy van de bewoners. Over de oplossing voor de afstand van de nieuwbouw tot de woningen hebben wij technische vragen gesteld of het mogelijk was om de rooilijn aan de voorkant naar voren te schuiven. Dit bleek helaas niet mogelijk. Voorzitter, tot zover mijn eerste termijn.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van der Snoek, voor uw eerste termijn, dan ga ik over naar de heer Van Proosdij.

De heer **Van Proosdij** (CDA): Dank u wel voorzitter. Laten we duidelijk zijn, ook wij vinden dat dit project niet de schoonheidsprijs verdient. Het CDA Zoetermeer begrijpt de zorgen van de omwonenden maar al te goed. Toenemende parkeerdruk, onduidelijkheid over de 30-gradenregel en dreigend verlies van privacy. Dat zijn allemaal terechte zorgpunten. Toch moeten we ook oog hebben voor de kansen van dit project. De verouderde appartementen worden vervangen door moderne, energiezuinige woningen die inspelen op de grote behoefte aan betaalbare huisvesting in Zoetermeer. Want laten we eerlijk zijn, die behoefte is urgenter dan ooit.
Maar voorzitter, hoe staat het dan met de bezwaren tegen het project? De verwarring rond de 30-gradenregel begrijpen we, want het is niet helemaal duidelijk wanneer die regeling wordt toegepast. In dit geval geldt de regel niet omdat het project onder de oude wetgeving zou vallen. Desondanks zijn de effecten op daglichttoetreding en privacy zorgvuldig beoordeeld. Zo heeft De Goede Woning een bezonningsstudie uitgevoerd en maatregelen genomen om de privacy van de omwonenden te waarborgen. Balkons en woonkamers zijn bijvoorbeeld verplaatst om de inkijk te verminderen en de galerij aan de achterzijde van de woning is behouden. Deze aanpassingen laten zien dat er serieus rekening is gehouden met de privacyzorgen van de bewoners.
Daarnaast is het belangrijk om te benadrukken dat het project ook voldoet aan alle andere wettelijke en technische eisen, zoals de bouwhoogte en de afstand tot omliggende woningen.
De parkeerdruk blijft wel een punt van zorg. Het toevoegen van zes extra parkeerplaatsen biedt enige verlichting, maar lost het probleem niet volledig op. Wij vragen het college dan ook om de parkeerdruk goed te monitoren en indien nodig snel met aanvullende maatregelen te komen.
Voorzitter, als CDA Zoetermeer hebben we de bezwaren van de bewoners zorgvuldig afgewogen tegen de voordelen van dit project. We zijn ervan overtuigd dat de voordelen zwaarder wegen dan de bezwaren. Daarom zullen we dit raadsvoorstel steunen.
Tot slot voorzitter, dienen we samen met de PvdA en GroenLinks een motie in waarin we het college verzoeken om heldere richtlijnen op te stellen over de toepassing van de 30- en 45-gradenregel, zodat bewoners en ontwikkelaars in de toekomst duidelijkheid hebben over de toepassing van de regel. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van Proosdij, maar ik zie een interruptie van mevrouw Bink. Gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, dank u wel. Ik heb een vraagje over de motie. Er is door de wethouder al toegezegd dat er een memo komt in 2025. Waarom dan toch deze motie? Twijfelt u aan uw wethouder?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Proosdij.

De heer **Van Proosdij** (CDA): Dank u wel voorzitter. Ik twijfel uiteraard niet aan mijn eigen wethouder. Nee, wij vinden dat er zo snel mogelijk duidelijkheid moet komen. We hebben in het hele proces gemerkt dat het gewoon totaal onduidelijk is wanneer die regels wel/niet toegepast worden. Wij vinden dat de inwoners er gewoon recht op hebben om daar zo snel mogelijkheid duidelijkheid over te hebben.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, inderdaad nog een aanvullende vraag. U vindt dat de inwoners dat recht hebben. Dat is waar, maar daar gaat u deze mensen die nu op de tribune zitten vanavond niet mee helpen. Dus waarom dan nu ineens die haast?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Proosdij.

De heer **Van Proosdij** (CDA): Zoals ik al zei, als we het zo snel mogelijk duidelijk kunnen krijgen, moeten we dat gewoon doen. En helaas kunnen we in dit geval niets meer regelen. Ook omdat het voldoet aan de eisen, zoals ze er nu liggen. Maar we weten niet helemaal zeker wat de eisen zijn en wanneer ze wel en wanneer ze niet toegepast moeten worden. Dus dat moet zo snel mogelijk duidelijk worden. Daar heeft gewoon iedereen recht op, zowel burgers als initiatiefnemers van bouwprojecten.
Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik ga eerst naar mijnheer Van den Boomgaard en dan naar mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja dank u, voorzitter. Los van het feit dat het voor Oostergo te laat is, zegt mijnheer Van Proosdij tot driemaal toe 'zo snel mogelijk'. Volgens mij is de toezegging Q1. Sneller en eerder dan wat in de motie staat, voor het voorjaarsdebat, want dat is Q2. Dus laten we gewoon de toezegging van de wethouder volgen. Dan is dat in ieder geval zo snel mogelijk en voor Oostergo is het nog steeds te laat dus daar hebben we vanavond nog een debatje over te voeren.

De **voorzitter**: De heer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Ja dank u, voorzitter. Wij waren in eerste instantie best gecharmeerd van de motie van de heer Van Proosdij. Maar tegelijkertijd is het probleem natuurlijk niet zozeer dat we vooraf weten wanneer die regel wel en wanneer niet, want dan wordt het een soort strikte beleidsregel die ons gaat beperken. Waar het hier natuurlijk om gaat, is dat er gewoon niet duidelijk is gecommuniceerd. Want je kunt ook gewoon tegen die mensen zeggen 'nee, dat gaan we niet doen', als je het maar onderbouwt. Ik denk dat mensen dat best goed kunnen hanteren. Dus ongeacht of we die regels gaan vastleggen, moet je er nog steeds goed over communiceren. Dat is wat hier is misgegaan. Bent u dat niet met me eens?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Proosdij.

De heer **Van Proosdij** (CDA): Dank u wel voorzitter. Ik ben het helemaal met mijnheer Van der Vlies eens, maar het komt er toch op neer dat het voor alle mensen duidelijk moet zijn wat er wel en wat er niet gebeurt en wanneer wel en wanneer niet. Natuurlijk moet je het daarna ook nog een keer duidelijk kunnen uitleggen, dat lijkt me evident. Maar ik snap wat dat betreft uw problemen niet zozeer. Als ik duidelijk heb wanneer zo'n regel al dan niet wordt toegepast en het college legt het desnoods niet goed uit, dan kan ik nog kijken of het wel of niet gelijk heeft in dit geval. Maar aan de andere kant wil ik de motie ook terugtrekken als de wethouder kan toezeggen dat dat in haar memo duidelijk aan de orde komt maar daar wacht ik dan de reactie van de wethouder even over af. Dank u wel.

De **voorzitter**: Voldoende mijnheer Van der Vlies? Mevrouw Bink, nog een korte vraag hoor ik?

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, u zit nu te hengelen naar een toezegging, maar die hebben we al.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Proosdij. Geen behoefte. Ik denk dat we dit kleine debatje kunnen afronden. Ik zie geen andere mensen met een interruptie.

Motie nr. 2410-03 ingediend door CDA, GroenLinks, PvdA
30- en 45-gradenregel

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 14 oktober 2024;
gehoord de beraadslaging;

constaterende dat:
- de 30- en 45-gradenregel vaak als vuistregel wordt gehanteerd om daglichttoetreding en privacy te waarborgen bij bouwprojecten, maar geen formele wettelijke verplichting is onder de Omgevingswet of het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl);
- de toepassing van de 30- en 45-gradenregel binnen de gemeente Zoetermeer inconsistent is, wat kan leiden tot onzekerheid voor bewoners en ontwikkelaars;
- het ontbreken van formele richtlijnen over de toepassing van de 30- en 45-gradenregel rechtszekerheid en voorspelbaarheid van gemeentelijke besluitvorming kan ondermijnen;

overwegende dat:
- de Omgevingswet ruimte biedt aan gemeenten om invulling te geven aan bezonning en daglichttoetreding via lokale stedenbouwkundige keuzes;
- duidelijke richtlijnen voor de 30- en 45-gradenregel bijdragen aan rechtszekerheid en consistentie in gemeentelijk beleid, wat de belangen van zowel bewoners als ontwikkelaars waarborgt;
- het vertrouwen van burgers in de gemeentelijke besluitvorming wordt versterkt door een transparante en consistente toepassing van richtlijnen;

verzoekt het college van burgemeester en wethouders om:
- heldere richtlijnen te ontwikkelen waarin wordt vastgelegd hoe en wanneer de 30- en 45-gradenregel wordt toegepast bij bouwprojecten in de gemeente Zoetermeer, met bijzondere aandacht voor de omstandigheden waarin van deze regel kan worden afgeweken;
- deze richtlijnen voor het voorjaarsdebat aan de raad te presenteren, zodat de raad deze tijdig kan beoordelen en indien nodig kan aanscherpen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dan dank ik mijnheer Van Proosdij voor zijn eerste termijn. Dan ga ik over naar mijnheer Aptroot.

De heer **Aptroot** (VVD): Voorzitter, dank u wel. Ook wij hebben gesproken, net zoals bijna iedere fractie, met een aantal van de omwonenden. Ze weten heel goed kenbaar te maken waarom in hun ogen toevoeging in deze wijk niet past.
Voorzitter, we kijken ook naar het proces ernaartoe en dat verdient allesbehalve de schoonheidsprijs. Maar we weten ook niet zeker of een ander proces een andere uitkomst had geboden. Sterker nog, op een aantal punten zijn er op aandringen van de omwonenden wel degelijk aanpassingen geweest. Dat hebben we net ook gehoord van mevrouw Heemskerk en twee weken geleden van de heer Van der Zee.
Voorzitter, de Zoetermeerse VVD snapt zeker de angst van de omwonenden over de parkeerdruk. En als wij goed naar de cijfers kijken, zien we dat dat vooral rondom de school zit en de schooltijden. Voorzitter, is het college bereid om te kijken of het in gesprek kan gaan met de school om te zoeken naar een oplossing? Wij denken aan een kiss-and-rideplek en aan ouders echt verzoeken, zo nodig, om, waar kan, de kinderen met de fiets naar school te brengen en niet de auto door de hele wijk te parkeren. Verder kijken we erg uit naar de antwoorden van heel veel vragen die de wethouder al heeft gekregen. Tot zover mijn bijdrage.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Aptroot, voor uw eerste termijn. Mevrouw Bink, gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. Er zijn veel vragen gesteld en er zijn veel antwoorden gekomen. Er is veel mail geweest en toch is dit niet goed gegaan. Er komt maar geen duidelijkheid. Waar ligt dat aan? Natuurlijk, nieuwbouw heeft veel voordelen tegenover renovatie en verduurzamen. Maar als er zoveel weerstand is in een wijk, van de omwonenden, tegen het bouwplan, wat is dan de winst? Wat gaat er mis? Ja, er zijn aanpassingen gedaan om de inwoners tegemoet te komen maar het ongenoegen blijft.

We zijn het er allemaal wel over eens dat de woningen die er nu staan de verpaupering in gang zetten. Ook zijn we het erover eens dat er woningen bij moeten komen in Zoetermeer, dat we woningen nodig hebben. Op de vraag van Zoetermeer Vooruit in de commissie, door Larissa Nivillac is geen goed antwoord gekomen. Zij vroeg aan de gemeente en aan De Goede Woning en aan omwonenden om nogmaals in gesprek te gaan met elkaar. Daar kwam een zeer negatief antwoord op. Het antwoord was 'we kunnen dan met elkaar in gesprek gaan, maar het plan blijft zoals het is aangeboden'. Jammer, het kan ook anders. Kijk naar Nutrihage. Het heeft veel tijd en geld gekost, maar het plan is doorgegaan, aangepast met de inwoners en zij leven daar met veel plezier. Dus er is heel veel misgegaan, heel veel in de communicatie. We zijn heel benieuwd naar de wethouder, die dadelijk gaat antwoorden. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bink, voor uw eerste termijn. Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, we hebben veel woningen nodig in Zoetermeer, maar we hebben niet meer zoveel ruimte over in de stad. Bij ieder bouwplan moeten we de belangen van omwonenden en woningzoekenden dus goed tegen elkaar afwegen.
Er ligt een plan voor, voor mooie, betaalbare, duurzame en toegankelijke woningen voor jongeren en ouderen aan de Oostergo. Die zijn broodnodig. Maar een aantal omwonenden gaat er in woongenot op achteruit. Dat valt niet te ontkennen. Wij begrijpen hun bezwaren goed. Met de participatie is het helaas niet best gegaan en menige vraag werd onvoldoende of soms niet beantwoord. Ik twijfel niet aan de goede bedoelingen van eenieder die bij dat proces betrokken was, maar dit mogen het college en De Goede Woning zichzelf toch wel aan rekenen. Het moet in de toekomst echt beter.
De PvdA-fractie heeft contact gehad met diverse omwonenden en heel serieus alle informatie die zij hebben aangeleverd bekeken. Ook gisteren is er nog wat binnengekomen. Omwonenden hebben nog niet op alles een antwoord gekregen en de twee nieuwe memo's van het college roepen ook weer wat vragen op.
Het is de PvdA allereerst niet duidelijk waar de twee extra parkeerplekken die nodig blijken te zijn, worden aangelegd. Waarom staat dat er nou niet bij? En als je bij sommige projecten de 30-gradenregel wel toepast, maar bij andere projecten niet, omdat het een kruimelregeling is, er geen beleid is en het dus niet hoeft, geef je dan niet eigenlijk het signaal af dat je het de ene groep omwonenden wel gunt en de andere niet? Dat is toch gek?
Aan de andere kant blijkt bij het onderzoek van Peutz dat ook volgens de strenge TNO-norm er bij alle woningen nog steeds sprake is van een goede bezonning. Dit maakt het voor ons niet makkelijker om straks een oordeel te vormen over dit raadsbesluit. Het zal bij de Oostergo nu niet helpen, maar het wordt hoog tijd dat we hier wel consequent beleid op maken. Wij hebben daarom de motie van het CDA mede ingediend. Ook al is hij misschien een heel klein beetje overbodig omdat de wethouder al het een en ander heeft toegezegd, toch vinden wij het wel een goed signaal.
De kruimelregeling wordt door omwonenden overigens betwist. Er zou een uitgebreide procedure worden gestart, zei de gemeente nota bene zelf op de eigen website. En nu horen we vanmiddag van bewoners dat het een foutje op de website zou zijn geweest. Dat vind ik wel heel erg onzorgvuldig. Waarom is het een kruimelregeling geworden? Een derde bouwlaag erbij is toch geen kleinere afwijking van het bestemmingsplan, zou je zeggen?
Dan nog iets over het memo over het verplaatsen van rooilijnen. Er wordt niets gezegd over hoeveel het verleggen van kabels en leidingen dan zou kosten. Een indicatie daarvan zou ons helpen om te beoordelen of dit überhaupt een haalbare optie is of niet. Waarom staat ook dit er dan niet gewoon bij? Voorzitter, wij gaan eerst maar eens goed luisteren naar de eerste termijn van de wethouder. En daarna zullen we waarschijnlijk wel even om een schorsing vragen om te bekijken of dat wat we allemaal gehoord hebben voor ons voldoende is om een zorgvuldig besluit te kunnen nemen.

De **voorzitter**: Dank u wel voor uw eerste termijn mevrouw Kraneveldt, dan gaan we over naar mevrouw Bakkers voor haar eerste termijn. Gaat uw gang.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Dank u wel voorzitter, de volle tribunes – net als twee weken geleden – geven aan dat de plannen aan de Oostergo veel stof doen op waaien. Het levendige debat dat we toen hadden in de commissie benadrukt dat ook nog maar eens.
En heel eerlijk gezegd, voorzitter, dat debat in de commissie heeft me eigenlijk ook wel een beetje verbaasd. Van tevoren dacht ik 'de wethouder gaat lekker vragen beantwoorden, de zorgen van de Zoetermeerders worden weggenomen en vervolgens gaan we gewoon lekker bouwen', maar die beantwoording maakte eigenlijk dat we er nog niet uit zijn.
Voor D66 springen er twee punten uit. U raadt het al, de 30-gradenregel en uiteraard de participatie. Om die 30-gradenregel is veel te doen. Het is een soort vuistregel over privacy en bezonning. En

afgelopen vrijdag stuurde het college daar op de valreep nog een memo over. We hebben daar vanochtend nog nadere vragen over gesteld, want hoe zit het nou precies? Waarom wordt hij wel of niet toegepast? En wanneer dan? Uit de beantwoording – overigens dank daarvoor, want er was wel snel antwoord, dat was wel heel fijn – blijkt het volgende, ik citeer: "De gemeente Zoetermeer kent ook geen algemene beleidsregels omtrent het toetsen aan de 30-gradenrichtlijnen bij nieuwbouwplannen. Voor de nieuwbouw op de locatie Oostergo geldt dan ook geen 30-gradenrichtlijn." Dus los van de vraag of wel of niet de kruimelregeling van toepassing is, wordt er niet aan getoetst. Een onderbouwing is niet nodig, zo stelt de beantwoorder, omdat het geen vastgesteld beleid is.
Voorzitter, u begrijpt, dat is nog wel een beetje verwarrend want er is geen onderbouwing omdat er geen vastgesteld beleid is. Maar juist als er geen vastgesteld beleid is, is het toch van belang dat we uitleggen waarom het wel of niet van toepassing is? Daarom voorzitter, is onze vraag aan de wethouder: hoe kan het dat bij bouwprojecten vuistregels worden toegepast en dat die dus bij andere projecten, die dan onder een kruimelregeling vallen, niet worden gehanteerd?
Ik kan me de verwarring bij de bewoners goed voorstellen. Want ja, ik ben dan ook wel heel erg benieuwd naar wanneer is afgesproken dat bij projecten die onder die kruimelregeling vallen de 30-gradenregel niet wordt toegepast. En waarom is dat dan zo? We moeten dat toch kunnen meten aan criteria? En eigenlijk is het voor mij heel simpel; als u het kunt uitleggen en ik kan het uitleggen dan hebben we het in ieder geval begrepen met elkaar.
Dan de participatie. Die communicatie, we hoorden het al, loopt dan via de media. Niet zo optimaal, om het zo maar te zeggen. Bijeenkomsten waarbij niet helder is om welke vorm van participatie het eigenlijk allemaal gaat. Er zijn gewoon allemaal zaken die veel beter kunnen. Een heel concrete vraag aan de wethouder: hoe gaat het college dit de volgende keer zo doen dat we wel kunnen terugkijken op een geslaagd proces? Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bakkers, voor uw eerste termijn. Dan ga ik over naar mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. De uitdagingen in de stad zijn groot. We hebben bikkelhard nieuwe woningen nodig voor jong en oud. We hebben een forse opgave te doen in de verduurzaming van de stad. We moeten de leefbaarheid in de wijken verbeteren voor huidige en toekomstige bewoners en dit alles moet gebeuren in de bestaande stad, want ruimte aan de randen van de stad is er niet meer. En het project Oostergo laat mooi zien hoe al deze uitdagingen samenkomen en dat maakt het tegelijkertijd ook zo complex. Gezien vanuit al die uitdagingen samen kan GroenLinks het huidige voorstel ook wel begrijpen. Het zorgt immers voor extra woningen, voor doorstroming in de woningmarkt en voor verduurzaming en een kwaliteitsimpuls van de woningbouw.
Wat wij niet kunnen begrijpen, het is vandaag wel vaker aangehaald, is de manier waarop omwonenden zijn betrokken in het proces. Juist dat is een belangrijk onderdeel om te zorgen dat we de ontwikkeling van duurzame woningen in de bestaande stad kunnen realiseren. Op verschillende momenten heeft ons commissielid Pauline Mulholland contact gehad met omwonenden en één ding kwam daarbij naar voren. Inwoners moesten zaken vernemen uit de media. Het was onduidelijk waar inwoners invloed op konden uitoefenen en hoe de procedures in hun werk gingen.
Het beste voorbeeld daarvan is het hanteren van de 30- en 45-gradenregel. Voor mij als raadslid is dit al onduidelijk, laat staan hoe dit is voor omwonenden. De motie van het CDA om hier meer helderheid in te verschaffen, steunt GroenLinks dan ook van harte. Helaas heeft dat voor het huidige project Oostergo weinig effect. We zijn dan ook benieuwd of de wethouder nog mogelijkheden ziet in dit plan om toch iets voor de huidige omwonenden te betekenen, zodat zij ook voldoende privacy hebben en kunnen genieten van de zon.
Voorzitter, ook over andere thema's, zoals parkeren en de rooilijn, zijn vanavond al verschillende vragen gesteld. GroenLinks is benieuwd naar de antwoorden hierop van de wethouder en wij zullen daarna ons standpunt bepalen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Boerboom voor uw eerste termijn dan kom ik bij het einde van de eerste termijn van de gemeenteraad. Ik stel voor – het is ook een mooie tijd daarvoor – om nu te schorsen tot 20.45 uur. De vergadering is geschorst.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Ik verzoek iedereen weer plaats te nemen en daarmee ook te proberen enige stilte in de zaal te krijgen. Dank u wel. Dan gaan wij over naar de eerste termijn van het college. Ik geef het woord aan wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Dank u wel voorzitter. Ik sta hier met een hoofd vol vragen en, naar ik hoop, gelukkig ook een hele hoop antwoorden voor u, maar ik heb u goed gehoord in uw kritische houding. Ik wil toch beginnen met even iets over de inhoud te zeggen, waar gelukkig een heleboel van u ook voor stonden. Dan kom ik vanzelf op nadere vragen die u heeft gesteld.
We zijn het met elkaar eens dat het project Oostergo een kwaliteitsimpuls zal geven aan Meerzicht en het zal ook zorgen voor doorstroming van met name ouderen. Dat is ook conform de wens zoals we dat in Zoetermeer 2040 en in het programmaplan Meerzicht hebben beoogd. Wat we doen, is zorgen dat we, onder andere veertien middeldure huurwoningen erbij krijgen en dat we meer balans krijgen in de wijk en dat we een bijdrage leveren aan die broodnodige doorstroming. Dus we zijn het volgens mij met elkaar over de inhoud eens, maar we hebben het met name over een paar andere dingen gehad. Maar ik wilde dat toch even neerzetten als 'dit is ons gezamenlijke doel om te bereiken in Zoetermeer'. De participatie. Dat is natuurlijk een groot onderwerp geweest en met u ben ik ook teleurgesteld over de manier waarop het de afgelopen periode is gegaan en hoe de inwoners zich hier ook bij hebben gevoeld. Het is niet geworden wat we ervan hadden gedacht toen we met dit project begonnen en dat spijt het college.
Participatie is bedoeld om draagvlak te verkrijgen en om de kwaliteit van het plan te vergroten. En in dit hele traject hebben we gemerkt dat de verwachtingen over 'waar gaat het dan over?' in ieder geval niet duidelijk waren bij alle partijen die hierbij betrokken zijn geweest. Dan kunnen wij denken 'we hebben het uitgelegd, als het niet overkomt, is het niet duidelijk geweest'. Er zijn natuurlijk wel verschillende opvattingen over wat je wel en niet belangrijk vindt en waar je wel en niet op van mening kan blijven verschillen. Maar er zijn ook een heleboel zaken die gewisseld zijn die ook weer toegepast zijn door De Goede Woning. Dan gaat het over de privacy, daar is in ieder geval ook over doorgesproken.
Maar het heeft hoe dan ook geleid tot teleurstellingen en frustraties aan de kant van de inwoners en de overige betrokken partijen. Het is ook jammer dat het onderwerp al sinds 2019 speelt. Dat was mijn eerdere verzuchting over 'waarom duurt het dan zo lang?' Niet omdat het project in participatie lang duurt, maar het loopt al om verschillende redenen lang.
Dat is ook een van de punten als het gaat over 'wat leer je dan en wat wil je dan in de toekomst verbeteren?' Dat is dat we dus veel duidelijker zijn over 'wat is het dat in dit kader van participatie wordt gevraagd? Wat is het dat mensen wel en niet kunnen verwachten als het gaat over de voorstellen die we voorleggen in participatie?' Maar ook dat veel sneller wordt gereageerd op vragen die er zijn bij inwoners. Ook dat is in dit traject gewoon helemaal fout gelopen, ook door verschillende omstandigheden, maar het is wel een feit. Dat verhoogt in ieder geval het onbegrip aan alle kanten.
En het allerbelangrijkste is 'hoe blijf je met elkaar goed in gesprek?' Maar uiteindelijk is het ook zo – en volgens mij was het mijnheer Van der Vlies die zei 'nee is ook een antwoord' – dat je soms met een verschil van mening blijft zitten omdat je daar ook echt in een ander perspectief zit. Maar ook dat moet je met elkaar vaststellen. En echt, we gaan alles op alles zetten om dit in de toekomst te verbeteren. En om dit ook zoveel als mogelijk, want het blijft mensenwerk, te voorkomen.
Dan over het parkeren. Daar hebben…

De **voorzitter**: Een interruptie van mijnheer Boerboom, gaat uw gang.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Ik ben blij met de reflectie van de wethouder op het proces. Ik was benieuwd, is deze reflectie ook samen met De Goede Woning gedaan en heeft u ook met hen afspraken gemaakt naar de toekomst toe over hoe we dit gaan aanpakken? Want wij hopen dat De Goede Woning ook de komende periode nog heel veel mooie woningbouwprojecten in deze stad wil doen, maar ik denk dat het in ons beider belang is om dat proces goed vorm te geven. Dus ik vind het ook belangrijk dat u met De Goede Woning dit project geëvalueerd heeft en ook afspraken heeft gemaakt naar de toekomst toe.

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Dat gaan we ook zeker doen, want we hebben ook meer projecten samen dus het is ook belangrijk om samen op te trekken, dus dat zullen we zeker doen.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Wethouder **Frinking**: Dan zijn er ook de nodige vragen gesteld over het parkeren en hoe dat had uitgepakt. En ook hier zie je eigenlijk de slordigheid van het op later moment toch toevoegen van informatie. Het is in feite een samenloop van informatie. Ik hoop dat u in ieder geval met de uitkomst wat kunt doen,

want wat we gedaan hebben, is uit het onderzoek dat is gedaan naar het parkeren in de hele Landenbuurt, dat als aanvangspunt ging over de school, waarop een uitbreiding is geweest naar het hele parkeren, dit stukje dat specifiek voor Oostergo was, toepassen en dat deel heeft u nu weer gekregen in een extra memo.
En hoe kom je aan de getallen? Uitgangspunt is dat er per huishouden een parkeernorm is. En op basis van de parkeernorm is gesteld 'hoeveel extra parkeerplaatsen heb je nodig?' En we hebben geconstateerd dat op basis van het laatste onderzoek bleek dat de parkeerdruk net boven de gestelde 85% zit. En dus hebben we gezegd 'er komen extra parkeerplaatsen bij die we zelf moeten gaan neerleggen'. Er was ook een vraag 'waar staan ze dan en waarom geef je dat dan niet aan?' Die worden langs de Oostergo zelf neergelegd.

De **voorzitter**: Wethouder Frinking, een interruptie van mijnheer Velner.

De heer **Velner** (SP): Dank u wel voorzitter. U heeft het over een parkeernorm per woning, is die specifiek voor de wijk Meerzicht of geldt die centraal voor heel Zoetermeer?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Die geldt voor heel Zoetermeer, maar – dat heeft u waarschijnlijk ook meegemaakt met andere projecten – als het gaat over bijvoorbeeld studentenhuisvesting, is er een andere norm. Deze norm is toegepast op 0,9 per huishouden en daarmee kom je op elf extra plaatsen.

De **voorzitter**: Ik zie ook een interruptie, nog twee zelfs, maar eerst mijnheer Van den Boomgaard. Dan mijnheer Haak.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja voorzitter, dank u wel. De wethouder heeft het over twee extra parkeerplaatsen maar door de aanleg van laadpalen zijn er nu al vijf vertrokken. En er zijn er meer op komst. We hebben als raad besloten dat dat geen parkeerplaatsen zouden zijn, dus we hebben gewoon een minfactor eigenlijk, in de parkeernorm op dit moment. Hoe gaat u dat dan oplossen?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Deze zijn meegenomen. In de berekening voor deze parkeerdruk zijn deze uitgesloten van de telling, dus dat hebben we meegenomen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Nog even een verhelderende vraag. Dus u heeft de laadplaatsen en de laadplaatsen die nog in de planning zitten, al uit de telling genomen?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Zo is de telling geweest. Ja.

De **voorzitter**: Dan ga ik naar mijnheer Haak. Gaat uw gang.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Wat ik nog steeds nog niet kan begrijpen – u heeft het nu over het verkeersplan, dat nog is toegevoegd – is waarom dat niet eerder is gekomen. Pas op het laatste moment is dat weer toegevoegd aan het dossier. Dat begrijp ik niet. Waarom is dat gebeurd?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Het eerdere onderzoek was eerder openbaar. Dat onderzoek van 2024 is eerder openbaar geworden en omdat hier ook vragen waren over deze situatie van Oostergo hebben we hem expliciet toegevoegd aan deze stukken.

De **voorzitter**: Ik zie verder geen vraag. Gaat u verder. O, toch? Ja, die zag ik niet. Excuses, mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel voorzitter, ik begrijp het nog niet helemaal goed. In het nieuwe

memo dat u gestuurd heeft, staat dat er dus eigenlijk nog twee plekken bij moesten komen ten opzichte van wat u ons al eerder had laten weten. Toch? Dat begrijp ik goed. U zegt nu 'ze komen langs de Oostergo'. Maar u had, dacht ik, in het vorige debat in de commissie ook al aangegeven dat u daar al wat had ingetekend en nu komen er nog eens een keer twee bij. Ik vraag me echt af waar dat dan gaat passen. En zorgt dat niet voor een rare situatie als je daar langs moet rijden?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Mij is verzekerd dat dat kan. Het zijn nog steeds elf plaatsen die er extra zijn, dus dat was hetzelfde. Maar bij het vorige onderzoek op basis van die parkeerdruk ging het om zeven in medebeheer en dan moesten er vier extra komen. En nu, op basis van deze parkeerdruk, is het net even verschoven naar zes extra plekken creëren en vijf in medebeheer.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik kijk rond. Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel. Ik ben laatst bij de Oostergo geweest en als ik dan langs de Oostergo loop, zie ik daar allemaal auto's geparkeerd staan. Daar zijn geen vakken, geen lijnen. Daar staan gewoon auto's. Dus daar wordt al geparkeerd. Er staan al auto's. Hoe heeft u dan die berekening gemaakt?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Die berekening is op basis van het onderzoek 2024 dat we net hadden. Maar er zijn ook auto's die foutparkeren, die worden dus niet daarin meegeteld. En op dit moment is het op de Oostergo niet toegestaan om te parkeren. Dus daar staan wel auto's, maar het kan op dit moment niet.

De **voorzitter**: Ik vind het prima als u op de publieke tribune zit, maar u mag niet meedoen aan dit verhaal, dus ik zou willen verzoeken daar de rust te bewaren. Ik snap de emotie maar probeer ook even oor te hebben voor het debat dat hier plaatsvindt. Mevrouw Bink, nog andere vragen? Nee. Ik kijk even rond. Mijnheer Van den Boomgaard. Gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, om dan toch even de vraag te stellen. Misschien parkeren ze fout – en ik hoor graag wat de wethouder daarvan vindt – omdat er te weinig parkeerplaatsen zijn? Dus dat ze genoodzaakt zijn daar te parkeren? Is dat wellicht de oorzaak en juist dus een reden om er goed wat aan te doen?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Ja. Daarom zijn we ook bezig geweest met die parkeeronderzoeken. En ik heb de vorige keer ook gezegd dat belangrijk is om het te blijven monitoren want met de parkeerdruk is in meerdere wijken wat aan de hand. Dat hebben we ook in beeld en dus willen we daar goed bovenop zitten om te kijken welke aanpassingen daar mogelijk zijn indien dat verder nog nodig is.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Voorzitter, dus ik constateer dat we nu al parkeerplaatsen tekort hebben, dat de wethouder dat beaamt, en dan gaan we nog twaalf woningen erbij bouwen, waar ook nog parkeerplaatsen bij komen maar daar hebben we dus gewoon geen ruimte voor. Dus dan gaan we het toch op slot gooien, wethouder? Dat vraag ik via u, voorzitter.

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Op basis van de berekeningen en van het onderzoek blijkt dat het met deze cijfers kan.

De **voorzitter**: Ja, heel kort, want ik denk dat we dan dit onderwerp voldoende hebben behandeld. Nog één keer, mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ter verduidelijking voorzitter, ook voor de raad. Maar in dit onderzoek zijn dus die foutparkeerders niet meegenomen en dat geeft een vertekend beeld. Dat wil ik wel

even gezegd hebben. Dank u.

De **voorzitter**: Dan constateer ik dat de wethouder verder mag, tenzij er nu nog andere vragen over zijn. Maar volgens mij is het onderwerp parkeren nu voldoende aan de orde geweest. Wethouder Frinking, gaat u verder.

Wethouder **Frinking**: Ja, dank u wel. Dan zijn er heel veel vragen gesteld over de stedenbouwkundige 30-gradenvuistregel, zoals die heet. Waar die regel in die gevallen voor dient, is dat het betrekking heeft op de belangen die daaruit voortkomen in het kader van privacy en daglicht. En die belangen, die zijn meegenomen bij het beoordelen van het bouwplan om tot een goede beoordeling te komen van de voorstellen. Door De Goede Woning is ook aangegeven wat er is veranderd naar aanleiding daarvan. Er is ook een bezonningsstudie uitgevoerd en ook daaruit blijkt dat we in ieder geval binnen alle normen blijven die er zijn. In het memo van afgelopen vrijdag stond ook dat het een kruimelgeval is en daarom is het ook niet van toepassing. Dat is het antwoord dat ik daarbij kan geven. Maar ik hoor alle vragen die u daarover heeft en de motie van het CDA die ook opdracht geeft om daar gewoon meer duidelijkheid over te geven. Dus ik kan die in ieder geval, of het college kan die ook verder ondersteunen.

De **voorzitter**: Ik zie vier interrupties, dus ik ga ze allemaal keurig af. Het begon met mevrouw Bink volgens mij. Gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ja voorzitter, dank u wel. U heeft die toezegging al gedaan en nu heeft u toch nog een motie nodig om hem uit te voeren? Ik vind dat een beetje vreemd. Kunt u dat uitleggen?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Ik heb deze niet nodig, maar als de raad vindt dat dat een goede motie is die dat ondersteunt, laat ik het aan de raad. Dat is wat ik ermee wil zeggen.

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers en mevrouw Kraneveldt zag ik nog en mijnheer Van Rumpt. Eerst naar mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ja, dank u wel voorzitter. Ik wil eigenlijk vooral de wethouder de gelegenheid geven om wat meer uitleg te geven, want u heeft alle vragen gehoord. Helpt u mij nu eens uitleggen aan de bewoners hoe het kan zijn dat er twee soorten woningbouwprojecten zijn, waar we aan de ene kant een label opplakken 'hier passen we een 30-gradenvuistregel toe', en bij die ander niet. Als we dan eventjes die regeltjes weglaten, wat maakt nou dat die twee bouwprojecten zo van elkaar verschillen dat er dus eigenlijk ogenschijnlijk geen verschil is, maar ambtelijk toch verschil is?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Ja, daar kan ik wel iets over zeggen. Het ene heeft te maken met hoogbouw en dat is dit project niet. Maar bij hoogbouw, en dat zult u zien met alle voorbeelden die erbij zijn gebruikt, wordt deze 30-gradenvuistregel toegepast. Maar ik geef onmiddellijk toe, dit is het waard om het gewoon heel goed uit te leggen omdat je het ook op een goede manier moet kunnen uitleggen, dus vandaar dat ik de vorige keer al zei 'dat wil ik ook richting de raad verduidelijken', dat willen we als college doen.

De **voorzitter**: Ik ga naar mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u voorzitter. Wij hoorden van een omwonende vandaag dat hij ambtelijk zou hebben vernomen dat er een foutje op de website is geweest en dat er eerst stond dat er een uitgebreide procedure zou zijn, en dat nu een kruimelregeling is geworden. Ergens is daar dus blijkbaar iets gebeurd. Alleen is die lange procedure, die uitgebreide procedure blijkbaar blijven staan. Maar wat maakt nu dat het dan hier een kruimelregeling is, want één woonlaag erbovenop is een derde hoger, zullen we maar zeggen. Dat is best fors. Wat maakt dan dat het op enig moment blijkbaar van een uitgebreide procedure naar een kruimelprocedure is gegaan?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Dat is waarom gezegd werd dat het fout was, want dat is het nooit geweest. Het

is nooit een uitgebreide procedure geweest en het is heel goed dat dat is opgemerkt. Dat hadden we zelf moeten doen. We hadden zelf moeten zien dat die fout daar op de website stond, maar dat is dus ook nooit aan de orde geweest.

De **voorzitter**: Ik kijk naar mijnheer Van Rumpt. Gaat uw gang.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel. De wethouder geeft aan dat... Ze zegt 'het is een geval van kruimelregeling en daarom wordt de 30-gradenregel niet toegepast. Hadden we dat ergens terug kunnen vinden? Hadden wij daarvan op de hoogte kunnen zijn? Of is dat puur iets dat hier op het stadhuis leeft?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Dat is best een gewetensvraag, of u daarvan op de hoogte had moeten zijn. Ik denk dat het een beetje afhangt met welk vakgebied je spreekt, maar dat is ook precies waarom ik vind dat we dat moeten uitleggen aan u, aan inwoners, aan partijen, om het duidelijk te maken. Dus ik denk dat ze het binnen een vakgebied als stedenbouwkundige precies weten. Kan dat voldoende worden teruggevonden? Nou, kennelijk niet, want we zitten daar nu al een hele tijd over met elkaar in gesprek.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel. Maar begrijp ik het goed dat het dus momenteel nergens ergens vastgelegd staat, dat nergens terug te vinden is in beleidsstukken dat we dat op deze manier doen? Dus we moeten echt op dat memo wachten, waarin het uitgelegd zal worden, en dan pas hebben we iets waar we dat op kunnen terugvinden?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Het is een stedenbouwkundige vuistregel. Daar begint het mee. Vervolgens wordt het op verschillende plekken in het kader van de hoogbouw toegepast. Dan gaat het erover, als je het dan niet toepast, moet je het dan uitleggen? Of moet je het vooral toepassen op het moment dat het met die hoogbouwvisie is? Daar gaat het schuiven, dus ik heb liever dat we het oplossen en voor het vervolg helemaal duidelijk maken dan dat ik precies kan aangeven waar het wel of niet gevonden is.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, dank u voorzitter. Zoals ik aangeef in mijn spreektekst, staat het zelfs in beleidsregels, op lokaleregelgeving.overheid.nl., dat zelfs een dakkapel – dat is beleidsregel 3 – aan de 30-gradenregel moet voldoen. Die moet daaraan voldoen, ongeacht wat. Dus als dat al niet onder de kruimelregeling valt en we het nu over een derde woonlaag hebben, compleet erbovenop, waarom zou dat er niet onder vallen en valt dat onder de kruimelregeling? Ik kan die link even niet leggen.

De **voorzitter**: Mijnheer Aptroot, een interruptie op mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Aptroot** (VVD): Ja voorzitter, ik heb net in twee minuten voor mijn eigen woning een dakkapel aangevraagd zonder 30-gradenregel. Dus ik begrijp niet waarom u dit nu stelt. Het staat gewoon op de site van de gemeente. Er staat geen 30-gradenregel.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ik heb hem hier voor mijn neus. Ik zal de link doorsturen. Dan heeft u misschien geluk gehad. Maar dat betekent dus dat wij wel wat te doen hebben en dat we hier eerst een ei over te leggen hebben voordat wij hier dus verder keuzes in maken.

De **voorzitter**: Ik ga naar de wethouder.

Wethouder **Frinking**: Ik denk dat het in dit geval niet uitmaakt want omdat het onder het kruimelgeval valt, wordt de uitkomst daar niet anders door. Maar de toelichting gaat denk ik wel in alle discussies in het vervolg helpen.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Wethouder **Frinking**: En dan was er nog een vraag, en er zijn misschien een heleboel vragen, maar dan denk ik dat ik door het totaal heen ben, als het gaat over de rooilijn en over de vraag 'wat kost dat dan als je de ondergrondse kabels zou moeten verplaatsen?' Uit ervaring, daar zitten nu geen directe cijfers onder, betekent dat een heleboel geld om die kabels te verschuiven. Dat is de ervaring die speelt bij dit soort trajecten.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dat is natuurlijk een beetje onbevredigend want je moet een afweging kunnen maken met hoeveel dat dan is en of je het het waard vindt om dat eenmalig uit te geven. En dan hoef ik dat natuurlijk niet tot achter de komma, want ik weet dat je dat niet kunt geven. Maar als men dat uit ervaring weet, dan zou je toch een grove inschatting moeten kunnen maken van waar we het dan over hebben? Hebben we het dan over tonnen? Hebben we het over tienduizenden euro's? Hebben we het over € 0,5 miljoen? Ik heb er gewoon helemaal geen feeling bij wat het wat het zou zijn, dat vind ik jammer.

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Ik kan kijken of ik daar nog in tweede termijn iets op kan aanduiden, maar dat is gewoon een heel traject wat je dan gaat beginnen.

De **voorzitter**: Ik kijk naar wethouder Frinking of daar nog...

Wethouder **Frinking**: Ik denk dat ik nu de meeste vragen op hoofdlijnen heb beantwoord. O, ik kijk mijnheer Aptroot aan. Het gesprek met de school specifiek, dat kunnen we gewoon aangaan. Dat gaan we doen.

De **voorzitter**: Ik zie nog een interruptie van mijnheer Velner. Gaat uw gang.

De heer **Velner** (SP): Ik mis in de beantwoording van mijn vragen het antwoord op de vraag waarom de anterieure overeenkomst niet bij de stukken zit.

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: De anterieure overeenkomst is een contractvorm wat gehouden is met De Goede Woning en de gemeente. Dus dat zijn trajecten die je niet bij deze stukken stopt. Maar na deze fase, als het PUK wordt goedgekeurd, dan wordt ook de overeenkomst definitief gemaakt en dan kunnen we daar een samenvatting van geven.

De **voorzitter**: Ik kijk rond of er nog vragen zijn. Als die er verder niet zijn, dank ik de wethouder voor de beantwoording in eerste termijn. Dan kijk ik naar de raad of er al mogelijkheid is om nu aan de tweede termijn te beginnen? Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik wil toch even schorsen, voorzitter, om toch gewoon eventjes te kijken 'wat hebben we gehoord? Wat gaan we doen?'

De **voorzitter**: Dat mag u ook, hoe lang schorsing heeft u nodig?

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Tien minuutjes, is dat oké?

De **voorzitter**: Dat is prima. Dan schorsen we tot 21.20 uur. De vergadering is geschorst.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering na de schorsing die iets langer was dan was gevraagd. We gaan over naar de tweede termijn wat mij betreft. Ik begin

De heer **Velner** (SP): Dank u wel voorzitter. We blijven een beetje moeite houden met de antwoorden van de wethouder want we vinden de beantwoording vrij mager. We vinden ook dat het traject rond woningbouwprojecten, in dit geval Oostergo, veel beter moet en we hebben daar ook om gevraagd in de eerste termijn. Mijn vraag is – dit mag één keer gebeuren maar daarna niet weer – hoe gaan wij dit in de toekomst voorkomen?

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Velner voor uw tweede termijn. De heer Haak, tweede termijn? Geen behoefte. Mijnheer Van der Vlies? Gaat uw gang.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Ja dank u voorzitter. Het moet benadrukt worden dat we hier staan voor de inwoners van Zoetermeer, de huidige en de toekomstige. Die proberen we zo goed mogelijk van dienst te zijn. Wat we niet willen en wat gewoon niet kan, wat ons betreft, is dat we inwoners geen duidelijk antwoord geven op de vragen die worden gesteld. Dat kan gewoon niet.
Zó! Zoetermeer is van mening dat je mensen heel goed kunt vertellen dat zaken niet worden zoals zij dat graag zouden wensen. Zoals we als zeiden 'nee is ook gewoon een antwoord'. Maar leg dat dan uit en leg het uit in begrijpelijke taal, niet die ambtelijke prietpraat.
Voorzitter, dank aan de wethouder voor haar bijdrage. We zullen voor het voorstel stemmen, maar we hopen van harte dat het college de kritiek meeneemt. Dank u.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Van den Boomgaard, tweede termijn. Gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, dank u voorzitter. FVD is net als de omwonenden niet tegen bouwen. Maar onze fractie weegt het altijd af tegen het leef- en woongenot van omwonenden en die worden nu onnodig aangetast. Het is onverteerbaar dat een dakkapel geen kruimelgeval is, maar een hele woonlaag erbij – of als je het als nieuwbouw wilt zien, prima – wordt wel gezien als een kruimelgeval.
Er is sprake van willekeur bij het toepassen van de 30-gradenregel en dat vinden wij onacceptabel. FVD Zoetermeer vindt overigens dat de 30-gradenregel in beide gevallen belangrijk is. Omdat er al een toezegging is gedaan door de wethouder en wij vinden dat de 30-gradenregel bij Oostergo onderdeel moet uitmaken (van de overwegingen), zullen wij tegen de motie van het CDA stemmen. Dit is voor de bühne en het duurt dan voor Oostergo. We gaan van een complex met twee woonlagen, met tweekamerwoningen, naar drie woonlagen met driekamerwoningen. Dat betekent dat er grotere huishoudens gehuisvest worden. En hoe kan het verwachte aantal parkeerplaatsen dan zo laag worden ingeschat?
Maar of het nu elf of 25 extra auto's worden, er is nu al een parkeerprobleem. Daarnaast zien we al dat het aantal parkeerplaatsen afgenomen is en dat er nog een aantal plekken van af zullen gaan, naast de parkeerplaatsen waar DGW aanspraak op mag maken. Het college heeft het vergroten van het draagvlak in het coalitieakkoord staan, maar in praktijk en ook hier bij Oostergo, is er nauwelijks draagvlak en er wordt over terechte bezwaren heen gewalst. Als wij het hier in deze raad hebben over het herwinnen van het vertrouwen in de politiek, is dit onze kans. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Van den Boomgaard, voor uw tweede termijn. Mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, dank u wel. Dank aan de wethouder voor de beantwoording en de eerlijke reflectie op het proces. De 30-gradenregel is deels helderder geworden, maar we zien nu met name uit naar het memo dat gaat komen.
Doorslaggevend voor ons is dat Meerzicht deze kwaliteitsimpuls en de woningen goed kan gebruiken. Wij zullen daarom ook voor dit raadsvoorstel stemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van Rumpt voor uw tweede termijn. De heer Van der Snoek, gaat uw gang.

De heer **Van der Snoek** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter. Deze PUK past binnen het gebiedsprogramma Meerzicht en Zoetermeer 2040. Het toevoegen van woningen juicht mijn fractie toe. Nogmaals, de communicatie en participatie had echt veel beter gemoeten. Gelukkig gaf de wethouder dat ook zelf aan in haar eerste termijn. Alles overwegende en de noodzaak van het bouwen van woningen in acht nemend, zal de LHN-fractie node instemmen met het raadsvoorstel.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Proosdij. Gaat uw gang.

De heer **Van Proosdij** (CDA): Dank u wel voorzitter. Ten eerste willen we de wethouder hartelijk

bedanken voor de antwoorden en de steun voor onze motie. We denken nog steeds dat we meer hebben aan een motie waarin duidelijke richtlijnen staan, dan aan een memo, maar dat kan aan mij liggen. Daarom laat ik hem ook staan.
Voor de rest hebben we alles duidelijk uitgelegd in onze eerste termijn en zullen we voor het raadsvoorstel stemmen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van Proosdij. Mijnheer Aptroot.

De heer **Aptroot** (VVD): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, soms blijft het nu eenmaal zo dat de wensen van omwonenden en de ambities van de gemeente of een ontwikkelaar botsen. Dan is het aan ons, de politiek, om een keuze te maken. Voor de Zoetermeerse VVD is dit een goede stap in het programma Meerzicht en we zijn blij dat we eindelijk iets gaan doen in de openbare ruimte. Tevens past het goed bij de optopambitie van de gemeente en binnen Zoetermeer 2040. Daarom zullen wij voor dot raadsvoorstel stemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel, dan ga ik naar de tweede termijn van mevrouw Bink. Gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, dank u wel. Inwoners hebben anderhalf jaar lang gedacht dat er een uitgebreide Wabo-procedure zou komen en nu blijkt het ineens een kruimelprocedure te zijn. Anderhalf jaar zijn de inwoners dus op het verkeerde been gezet. Ook zijn de antwoorden van de wethouder niet allemaal even duidelijk. Het parkeerprobleem in Meerzicht is gewoon ingewikkeld en groot. De auto's staan nu allemaal al geparkeerd langs de Oostergo en volgens mij zijn die niet meegeteld en die moeten dus wel meegeteld worden, want daar kan geen andere auto staan.
Wij vinden het heel vervelend. Er is al heel veel opgemerkt, ook over de communicatie en de participatie, dat het niet goed is verlopen. Dat gaan we vanavond niet meer veranderen. Het is een moeilijke beslissing. We denken nog even na. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Bink, voor uw tweede termijn. Mevrouw Kraneveldt, gaat uw gang.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, de PvdA heeft alle belangen die spelen bij dit project zorgvuldig afgewogen en dat hebben we met een knoop in onze maag gedaan. Soms vallen individuele belangen van omwonenden samen met het algemeen belang en het belang van woningzoekenden. Bij Oostergo is dat helaas niet het geval en het is niet mogelijk om nog zodanige aanpassingen te doen dat er zowel een haalbaar project overblijft, als dat de bezwaren van omwonenden met name inzake de bezonning kunnen worden weggenomen en dat maakt het een lastige afweging.
De verleiding was groot om tegen dit voorstel te stemmen. Alleen al vanwege hoe het is gegaan. We laten – en dat zeg ik met pijn in het hart richting de omwonenden – deze keer het algemeen belang van de noodzaak voor meer betaalbare woningen in Zoetermeer toch prevaleren en we denken dat Meerzicht een kwalitatief hoogwaardig bouwproject erbij krijgt, dat inderdaad de broodnodige doorstroming bevordert.
Maar dit moet nooit meer zo gebeuren. En ik vond de beantwoording van het college in de eerste termijn niet sterk. Wij hebben nog best wat vragen die overblijven en de fouten op de website vonden we echt stuitend.
Voorzitter, het is een pijnlijk besluit en blij worden we er niet van, maar soms moet het. Het spijt ons richting de inwoners dat het zo is gegaan.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Van den Boomgaard, interruptie, gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): En ik zei nog voordat we begonnen 'kijk een keertje naar rechts'.

De **voorzitter**: Dat doe ik heel vaak.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter. Tijdens het betoog hoorde ik over de woningnood en dat we extra woningen nodig hebben, inderdaad. Het toeval wil dat wij vorige week besloten hebben om veertien extra woningen bovenop wat het college had bedacht te bouwen. We zouden het nu kunnen compenseren door hier dus niet die extra woonlaag door te laten gaan en dan zijn in ieder geval ook die mensen tevreden. Dan hebben we en de woningen zoals we vorige week hebben besloten, en we kunnen deze mensen in ieder geval geruststellen, of de bouwplannen aan laten passen als we even pas op de plaats maken. Waarom kiest u dan toch voor nog meer extra woningen?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Het bouwproject moet ook financieel haalbaar zijn. Er moet een business-case onder liggen die voor woningbouwcorporaties, die financieel al zo lang onder druk staan, te doen is. En ik denk dat als wij die woonlaag eraf halen, wat we natuurlijk ook geopperd hebben, het niet meer gaat lukken. Dan blijf je nog jarenlang met een verloederd stukje Meerzicht zitten waar je iets moois neer kunt zetten. Dat is het hele lastige van dit hele verhaal. Het is geen leuk besluit om het op deze manier te nemen, maar dan kiezen wij toch voor die 28 woningen in plaats van veertien.

De **voorzitter**: Heel kort nog, mijnheer Van den Boomgaard, als het kan.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Het is mijn tweede interruptie voorzitter, maar ik zal het kort houden. In het begin van het jaar hadden we het over de opkomst en het vertrouwen in de politiek en dat daar een hele agenda voor moet komen. En nu zie ik gewoon met de 30-gradenregel en de willekeur daarin dat het allemaal onduidelijk is voor ons, voor de omwonenden. En ik zie een vrouw, u – sorry voorzitter, via u – die dat vertrouwen in de politiek hoog in het vaandel heeft. En toch stemt u dus voor dit... Ik kan het niet eens een kunstwerk noemen, dit broddelwerk, dat in elkaar is gezet om het maar te laten doorgaan. Vindt u dat recht doen aan het vertrouwen in de politiek?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): U heeft gelijk dat bij de omwonenden die hier zijn, en natuurlijk ook die thuis meeluisteren, dat vertrouwen tot het dieptepunt is gedaald. Dat vind ik heel erg en dat moeten we ons aanrekenen en zeker in het participatieproject is heel veel misgegaan in alle informatievoorziening. Maar wij hebben ook een verantwoordelijkheid, en dat is het lastige als raadslid, jegens al die woning-zoekenden die ook op ons rekenen en die ook vertrouwen in ons hebben dat wij ervoor zorgen dat er voldoende betaalbare woningen gerealiseerd worden in Zoetermeer. Dat is die paradox. Die is niet makkelijk. We hebben er ook mee geworsteld. In dit geval hebben we hem toch naar de kant laten vallen van die 28 woningen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik kijk even rond, als daar verder geen reacties meer op zijn, dan dank ik mevrouw Kraneveldt voor haar tweede termijn. Mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ja voorzitter, ik was oprecht in de veronderstelling dat de hoeveelheid vragen en de aard van de vragen de wethouder ertoe zouden bewegen om in ieder geval iets meer te zeggen dan u heeft gezegd in het memo.
Als D66 hebben we twee belangrijke springende punten, zogezegd, die 30-gradenregel en die participatie. Ik hoor het college zeggen dat we directer, duidelijker moeten communiceren. We moeten alles op alles zetten om zaken te verbeteren. Ik wil u in de tweede termijn toch nog een kans geven om uw uitleg beter te maken, om uw uitleg richting de omwonenden zo te maken dat, hoewel het er misschien niet toe zal leiden dat u het met elkaar eens wordt, in ieder geval deze mensen een onderbouwd antwoord hebben. Ik moet zeggen, ik zeg het zelf met pijn in het hart, ik vond uw antwoord echt mager. De PvdA noemt het 'niet sterk'. Ik noem het gewoon wat het is. Het is mager. Ik wil u echt de gelegenheid geven, want ik begrijp ook uw positie, u zit er nog niet zo heel erg lang. Ik weet dat u beter kunt en ik wil u die gelegenheid graag geven. En op basis daarvan maken we onze mind up.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bakkers. Mijnheer Boerboom, tweede termijn.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Ook als GroenLinks zijn we kritisch op de beantwoording van de wethouder, maar eigenlijk vooral op het hele doorlopen proces. Waar het gaat over de communicatie, er is verkeerde informatie op de website geplaatst. U heeft er zelf al het nodige over gezegd, maar we vinden echt dat hier grondige evaluatie van moet plaatsvinden, naar de toekomst toe. Ook wat betreft de onduidelijkheid over het parkeren – wanneer nemen we parkeerplaatsen wel en niet mee? – ga ik er echt van uit dat u daar ook kritisch naar gaat kijken, want ik heb wel het gevoel dat zich een meerderheid in deze raad aftekent. De onduidelijkheid over de 30-gradenregel. Zo kan ik nog wel even doorgaan en wij vinden het als GroenLinks echt heel zorgelijk hoe dat gegaan is.
Desalniettemin zitten wij ook wel op de lijn dat wij het ook superbelangrijk vinden dat die woningen in de stad er komen, dat die verduurzaming op gang blijft en dat wij dus ook met pijn in het hart naar de omwonenden toe, dit voorstel wel zullen steunen.
Maar we hopen echt dat u kritisch gaat kijken, ook samen met De Goede Woning, want wij vinden dit

een gedeelde verantwoordelijkheid, naar hoe we dit in de toekomst beter gaan doen bij andere projecten. Daar wil ik het bij laten. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel voor uw tweede termijn, dan kom ik aan het einde van de tweede termijn van de gemeenteraad. Dan kijk ik of de wethouder meteen kan antwoorden. Ik zie een verzoek tot vijf minuten schorsing, dat ga ik honoreren, maar ik verzoek u wel allemaal een beetje in de buurt te blijven. Het is nu 21.38. Laten we ietsje langer doen, tot 21.45 uur. Ik schors de vergadering tot 21.45 uur.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering en het woord is aan het college voor de tweede termijn, wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb u goed gehoord, ook in deze tweede termijn. Dat zal ik ook zeker ter harte nemen.
Een extra uitleg zoals vanuit D66 werd gevraagd, is op dit moment volgens mij niet aan de orde omdat we dat via de toezegging/motie zullen doen. Maar ik wil wel toezeggen, en nu wordt het gevaarlijk, dat we een grondige evaluatie gaan doen, waar ook GroenLinks naar vroeg, met De Goede Woning. En graag wil ik dat ook met de omwonenden doen om te zorgen dat we wat we hier maar van kunnen leren, ook doen. Dat is dan mogelijk zonder verwachtingen maar ik doe graag het aanbod aan de mensen om met elkaar in gesprek te gaan om er echt goed lering uit te trekken.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink, gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, dank u wel. Een vraag aan de wethouder. Toen wij dat voorstelden in de commissie 'wilt u nog om de tafel gaan zitten als college of gemeente met De Goede Woning en met de omwonenden?', was het antwoord 'nee'. Ziet u dus nu wel ruimte blijkbaar? En waarom bent u dan van gedachten veranderd?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Omdat we het hier vooral over een evaluatie hebben; wat leer je hiervan, van dit traject? Zo vul ik hem in.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u. Maar ziet u toch nog mogelijkheden om ook nu nog te praten met de omwonenden om te kijken of er nog ruimte is voor een verandering, zodat het voor iedereen een fijne situatie wordt?

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Nee, dat ligt nu niet meer voor. Dat is ook wat ik bedoel want je moet lering trekken en niet meer aanpassen want nu wordt er gestemd over het voorstel. Dat is waar het dan over gaat. Dus vandaar dat ik wel mijn aanbod doe en ik kan me ook heel goed voorstellen dat mensen dan zeggen 'laat maar gaan', maar ik doe wel het aanbod.

De **voorzitter**: Ik kijk even rond. Mevrouw Bakkers en mijnheer Boerboom. Eerst mevrouw Bakkers, gaat uw gang.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ik ben eigenlijk nog meer verrast dan ik al was, want ik vraag u gewoon 'begin dan nu met dat communiceren, begin nou nu met dat beter uitleggen'. En u zegt eigenlijk gewoon 'nee, ik ga het niet doen'. Ik begrijp dat niet. Waarom kiest de wethouder er niet voor om eigenlijk de uitleg die eenieder hier verdient van waarom we doen wat we doen... Want we zijn er toch ook een beetje voor om besluiten te nemen en uit te leggen waarom we dat een goed besluit vinden? Ik vraag u 'legt u die 30-gradenregel dan nog eens uit, waarom doet u dat nou niet in dit geval?' En u zegt gewoon 'nee, dat ga ik niet doen, wacht maar tot de evaluatie'.

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Nou, omdat we anders in een herhaling van zetten komen. Want ik kan u vertellen waarom we het niet doen, omdat het een kruimelregel is. Maar dat is niet het antwoord dat u nu wilt horen. Daarom zeg ik 'laten we dan vooral kijken naar de uitvoering van de motie, als die wordt aangenomen, of de toezegging, hoe we het dan beter kunnen uitleggen dan als ik het hier ga toelichten'.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter en dank aan de wethouder voor de toezegging. Welke termijn denkt u dat u hierop kunt terugkomen zodat we het ook misschien nog een keer met elkaar erover kunnen hebben welke lessen we hieruit kunnen leren? En misschien ook een suggestie. Dit is helaas niet het eerste project waar wat is misgegaan, dus ik kan me ook voorstellen dat we daar in breder kader ook een keer als raad over van gedachten wisselen.

De **voorzitter**: Wethouder Frinking.

Wethouder **Frinking**: Ik vind het nu even lastig om daar gelijk een goede termijn tegenaan te zetten. Mijn instinct zou zijn te zeggen 'Q1 van 2025', maar dat wil ik liever even goed afstemmen en dan kom ik daar graag op terug.

De **voorzitter**: Ik kijk even rond. Verder nog andere vragen of opmerkingen? Als die er niet zijn, dank ik de wethouder voor de tweede termijn van het college. En kom ik daarmee aan het eind van dit debat en ook de beraadslagingen. Die sluit ik hierbij ook. Ik heb in ieder geval twee toezeggingen. Een is met betrekking tot de school, om een gesprek met de school te hebben over de parkeersituatie en de tweede is die grondige evaluatie waar we nu in ieder geval even met potlood Q1 2025 bij hebben gezet, maar waar nog op teruggekomen wordt voor een definitieve datum.
Dan gaan wij over, als dat al kan... Ik kijk even rond of iedereen al bereid en in staat is om te stemmen. Dan gaan we over tot stemming. Is dat het geval? Ja. Dan hebben wij in ieder geval allereerst het Raadsvoorstel Planuitwerkingskader Oostergo. Dat ligt nu ter besluitvorming voor en ik ga altijd allereerst vragen of u een stemverklaring wenst af te leggen. Is er iemand die een stemverklaring wenst af te leggen? Mevrouw Bakkers en dan mevrouw Bink en mijnheer Van den Boomgaard. Het zijn er een paar. Ik begin met mevrouw Bakkers.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ja voorzitter, laat ik vooropstellen dat we altijd zeer voor toevoegen van de broodnodige woningen zijn maar voor ons wegen twee punten zwaar. Dat is die participatie en de uitleg rond die 30-gradenregel. Ik vind het echt ontzettend jammer dat de wethouder ervoor kiest om zich eigenlijk een beetje achter de techniek te verschuilen en dat dit het dan is, in plaats van de uitgestoken hand aan te pakken. Daarom zullen wij tegen dit voorstel stemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zag mevrouw Bink ook.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u. Zoetermeer Vooruit wil heel graag woningen aan de Oostergo maar niet ten koste van alles. De communicatie was slecht, de participatie was slecht. Wij zullen dus tegen het raadsvoorstel stemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zag mijnheer Velner, gaat uw gang.

De heer **Velner** (SP): Dank u wel voorzitter. Het is al eerder gezegd, maar ook wij zullen tegen dit voorstel stemmen. Niet omdat we tegen extra woningen in onze stad zijn die een bijdrage leveren aan de oplossing van de woningnood, maar wel om het gevoerde participatieproces en de informatievoorziening. We zijn wel tegen extra woningen op deze locatie.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan een stemverklaring van mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter. Ook FVD Zoetermeer is voor extra woningen, zoals we vorige week ook hebben laten zien. Echter, het participatieproces en hoe er met de mensen is omgegaan, is ons een doorn in het oog. Het woongenot, het leefgenot in die regio krijgt te veel te verduren. De parkeernormen zijn gewoon te laag en er is onduidelijkheid over de 30-gradenregel die we dus pas in Q1 gaan bespreken naar aanleiding van een memo van de wethouder. Ik had graag gezien dat we dit daarna zouden bespreken. Tot die tijd kan ik dus niet voor dit voorstel zijn.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik kijk rond of er nog anderen zijn met een stemverklaring. Dat is niet het geval, dan ga ik het raadsvoorstel in stemming brengen. Mag ik de leden van de raad die tegen dit voorstel zijn, vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn de fractie van de SP, Zoetermeer Vooruit, D66 en FVD. Daarmee is dit raadsvoorstel met 27 stemmen voor en 9 stemmen tegen aangenomen.
Dan hebben wij de motie die er nog ligt. De motie 30- en 45-gradenregel. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Ik zag mijnheer Van der Vlies. Gaat uw gang.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Ja, voorzitter. We vinden dat een sympathiek ding, maar we hebben nu een dubbele toezegging van de wethouder. Dat lijkt ons wel voldoende. Dus we zullen tegen die motie stemmen.

De **voorzitter**: Mijnheer Aptroot.

De heer **Aptroot** (VVD): Voorzitter, identiek aan wat de heer Van der Vlies heeft gezegd.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, Zoetermeer Vooruit heeft geen derde toezegging nodig. Wij zullen tegenstemmen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja voorzitter, ook al is dit mosterd na de maaltijd voor omwonenden in dit geval, zullen we ook tegen deze motie stemmen omdat er al een toezegging is en dat we eerst die moeten afwachten en dan kijken wat er nodig is aan discussie of motie.

De **voorzitter**: Ik kijk rond of er nog anderen een stemverklaring wensen af te leggen. Als dat niet het geval is, ga ik de leden van de raad die voor deze motie zijn, vragen hun hand op te steken.
Voor is de fractie van GroenLinks, PvdA, CDA. Daarmee is deze motie met 9 stemmen voor en 27 stemmen tegen verworpen.
Daarmee zijn wij aan het eind gekomen van agendapunt 7.a. Dan gaan we nu over, als u dat goedvindt, en dat zou ik ook willen voorstellen, met 7.c.

c. Raadsvoorstel Zoetermeerse principes Ruimtelijke Strategie

De **voorzitter**: Dat is het Raadsvoorstel Zoetermeerse principes Ruimtelijke Strategie, een volgende stap in de uitwerking van onze Stadsvisie Zoetermeer 2040. U gaat vanavond de uitgangspunten vaststellen voor de inrichting van Zoetermeer in de toekomst. Ik ga eerst inventariseren die daar het woord over wensen te voeren. Ik zie mevrouw Kraneveldt, mevrouw Bink, mijnheer Ekkelenkamp, mijnheer Van der Perk, mijnheer Van Proosdij, mijnheer Aptroot, mijnheer Velner, mijnheer Van Steenis, mijnheer Van Rumpt, mijnheer De Vogel en de heer Buisman. En de heer Meijroos ook? Dan heb ik volgens mij iedereen gehad. Dan beginnen we met mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, de Zoetermeerse principes moeten nu echt goed nader worden uitgewerkt. Een relevante vraag die wij al eerder stelden, net als vele andere collega's, is: kennen die principes een prioritering? Moet er altijd aan alle principes worden voldaan? Wat de PvdA betreft zijn de principes gelijkwaardig aan elkaar en beargumenteren we bij ieder project of beleidsstuk waar het relevant is waarom we eraan voldoen of niet. Want hoe kun je anders je principes bewaken? Dan kunnen we ze net zo goed nu al bij het grofvuil zetten. Daarom hebben wij de motie van ChristenUnie-SGP niet mede ingediend.
De PvdA dient vandaag twee amendementen in. We hebben op verzoek van de wethouder geen principes toegevoegd, maar bij twee principes iets aangevuld. We spreken bij het principe f. uit dat Zoetermeer een sociale, inclusieve en veilige stad met compassie is waarin alle inwoners meetellen en meedoen. Een stad, waarin de openbare ruimte, de woningen, de stedelijke functies en de voorzieningen betaalbaar en toegankelijk zijn en uitnodigen tot verbinding tussen inwoners.
Principe b. 'De bestaande kwaliteit is leidend', hebben we wat ambitieuzer gemaakt.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt, een interruptie van de heer Van der Vlies. Gaat uw gang.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Ja voorzitter, ik heb wel een vraagje aan mevrouw Kraneveldt over die betaalbaarheid. Het is natuurlijk een gegeven dat niet alle voorzieningen en niet alle woningen bijvoorbeeld, maar ook bijvoorbeeld sportverenigingen niet, voor iedereen betaalbaar zijn. Maar hoe kan het dan dat u aan dat principe wilt vasthouden?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik denk dat het een belangrijk element is, dat niet overal altijd zal kunnen, maar ik denk dat het wel heel belangrijk is dat we proberen zoveel mogelijk van onze bewoners in staat te stellen om aan dingen mee te doen. Dingen die wij bijvoorbeeld subsidiëren. En dan denk ik dat het aspect betaalbaarheid wel iets is dat je mee moet nemen. En dat je bijvoorbeeld zorgt voor voldoende betaalbare woningen. Of dat bijvoorbeeld kinderen mee kunnen doen aan een aantal dingen in de stad die goed zijn voor kinderen. Dus het is een aspect dat niet altijd zal kunnen, maar dat wij wel heel erg belangrijk vinden om te noemen.

De **voorzitter**: Mijnheer Aptroot.

De heer **Aptroot** (VVD): Voorzitter, dank u wel. Daar haak ik even op aan voorzitter, want ik hoor, via u, mevrouw Kraneveldt iets zeggen over de voorzieningen en dat is handig. Wat heeft dat met principes te maken die wij straks aan bouwers en ontwikkelaars bij ons in de stad meegeven? Ik snap dat we willen dat de sport betaalbaar is en dat aan andere zaken heel veel inwoners mee kunnen doen. Maar ik snap niet waarom wij dit als uitgangspunt moeten meegeven voor, bijvoorbeeld, het bouwen van Markt 10 of een andere locatie.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Als het gaat om mee kunnen doen in de stad, nee, dan heeft dat misschien even niet te maken met dat ene bouwproject, maar als het gaat om voldoende betaalbare woningen realiseren, is dat natuurlijk wel wat we op een gegeven moment meegeven. En de principes spreken zelf ook nu al, zoals ze nu zijn, niet alleen over de bakstenen en het asfalt en dergelijke. Maar ze zeggen ook iets over welke stad we willen zijn. De inwoners die leidend zijn bijvoorbeeld. Dus daar zeg je niet alleen iets over de harde zaken, maar ook over de zachte zaken, over het sociale 'fabric', zeg ik altijd in het Engels, van de stad. Ik vind dat je daar ook wat over mag zeggen, welke stad je wilt zijn.

De **voorzitter**: De heer Meijroos.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, dank u wel voorzitter. Ook ik word nu getriggerd. Wat mij betreft had het stuk sowieso een memo mogen zijn. Ik denk niet dat we dat nog eens een keer moeten bespreken met zijn allen want volgens mij mag de toekomstige Zoetermeerder dit minimaal verwachten van een stad. Maar inderdaad hoe ga je, als er straks gebouwd wordt, tegen een bouwer zeggen 'het moet wel inclusief zijn voor iedereen'.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dat is eigenlijk precies dezelfde vraag als die de heer Aptroot stelde. Nee, niet alle onderdelen van ieder principe zijn altijd van toepassing op alles. Maar je legt dan uit waarom het niet van toepassing is. En nee, soms is dat niet van toepassing, maar je kunt bijvoorbeeld wel zeggen 'wij vinden het belangrijk dat mensen met een handicap ook een woning kunnen vinden'. Dus je zou bijvoorbeeld kunnen zeggen 'bij dit bouwproject vinden we het belangrijk dat er iets aan de toegankelijkheid wordt gedaan'. Dat is ook een vorm van inclusiviteit, dat je aan bepaalde doelgroepen denkt, bijvoorbeeld.

De **voorzitter**: De heer Meijroos.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Nogmaals, ik vraag het aan u via de voorzitter: bent u het met mij eens dat dit gewoon een memo had kunnen zijn? Want volgens mij moet dit de basis zijn voor een fatsoenlijke stad.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dat laatste, dat wij een fatsoenlijke stad willen hebben, deel ik. Ik heb die principes niet verzonnen, maar er komt een raadsvoorstel met principes. Ik vind dat, als dat de basis vormt voor verdere uitwerking, je het daar ook met elkaar over moet kunnen hebben in de raad. Dus om dat nou als een memo, ongeveer als een soort vanzelfsprekendheid, maar gewoon te laten liggen, van 'we vinden het wel goed', zou ik een gemiste kans vinden. We hebben er toch de vorig keer een mooi debat over gehad.

De **voorzitter**: Ik zag de heer Van Proosdij en daarna mijnheer Aptroot.

De heer **Van Proosdij** (CDA): Dank u wel voorzitter. Wij zien de punten van de PvdA wel, maar we vragen ons wel af waarom ze niet gewoon geïntegreerd kunnen worden in de bestaande principes. Volgens ons kunnen ze ook gewoon in 'bouwen aan een gezonde leefomgeving' worden toegevoegd en daar in uitwerking verder worden behandeld.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Nou, dat is toch ook het geval in het amendement? Want ik heb het aan principe 1.f toegevoegd, overigens in ambtelijk overleg, en ik heb geen extra principe toegevoegd, dus volgens mij voldoe ik aan uw wens.

De **voorzitter**: Mijnheer Aptroot nog.

De heer **Aptroot** (VVD): Ja voorzitter, even buiten de vraag of het een memo of een toezegging of een raadsvoorstel zou moeten zijn, we zijn nu over een raadsvoorstel aan het praten, dus daar gaan we het dan ook over hebben. Ik begrijp wat u, wat mevrouw Kraneveldt, via de voorzitter, bedoelt. Maar is het niet zo dat we de principes zo klein mogelijk moeten houden om onze ontwikkelaars en iedereen die iets wil in de stad de ruimte te geven, en dat wij als raad daar, als onderliggers, uiteindelijk de keuze in maken hoe we dat verder doen? En dat we dat al hebben gedaan in Zoetermeer 2040 en in andere stukken. En bent u het niet met ons eens dat de uitgangspunten helder moeten zijn en dat wij dan als raad daar de keuze in hebben, in plaats van dat we nu alles dichttimmeren en het moeilijker maken om plannen richting de raad te krijgen?

De **voorzitter**: Ik kijk want mijnheer Van Steenis wil daarop reageren, of mag ik eerst mevrouw Kraneveldt het woord geven? Mevrouw Kraneveldt, gaat uw gang.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel voorzitter. Dat ben ik niet met u eens. Ik heb mij ook een beetje gehouden aan de lengte van de principes zoals ze in het raadsvoorstel staan. Ik heb daar geen hele volzinnen aan toegevoegd. Ik heb dat heel beperkt gehouden en ik denk dat in de toelichting ook heel duidelijk blijkt dat ik me heel goed realiseer dat niet alles, bij ieder raadsvoorstel dat wij in de komende 25 jaar krijgen, van toepassing moet zijn, maar dat we zorgen dat we het een beetje substantie geven en ons ervan vergewissen dat we over die principes hebben nagedacht bij ieder ding dat hier wordt voorgesteld en daar waar het niet van toepassing is, hoeft het ook niet.

De **voorzitter**: Ik kijk, wilt u nog? Anders ga ik verder. Mijnheer Van Steenis nog behoefte of niet? Ja, gaat uw gang.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja, dank u voorzitter. Ik heb behoefte om toch even wat duidelijkheid te scheppen hier, want ik hoor hier een aantal keer, van de kant van LHN en VVD als eerste, iets zeggen over dat deze principes soort van een-op-een bij een bouwopdracht worden verstrekt, terwijl de principes zoals wij het hebben begrepen en gelezen, bedoeld zijn als leidraad, als richtinggevend, om verder de Ruimtelijke Strategie vorm te geven. En op die manier, met die interpretatie, ben ik het volledig met mevrouw Kraneveldt eens en met zoals zij het aanvliegt. En ik vraag dus aan beide heren: zie ik het verkeerd of ziet u het verkeerd?

De **voorzitter**: Dat heb ik wel eens van een trainer gehoord... De heer Aptroot eerst, want die had al zijn hand omhoog en dan ga ik daarna naar de heer Meijroos.

De heer **Aptroot** (VVD): Ja, voorzitter, dit daagt uiteraard uit. Hoe mijnheer Van Steenis het ziet, weet ik niet, maar ik weet zeker dat ik het goed zie.

De **voorzitter**: Dat is de korte versie. Eerst de heer Meijroos nog, ik ga eerst alles af.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Nee, 'idem' zou te makkelijk zijn. Wat ik zie, dat wil ik zeker meegeven aan de heer Van Steenis, is dat er iets moois bloeit tussen GroenLinks en PvdA. Ik ben benieuwd wat daarvan gaat komen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Steenis nog en dan ga ik eerst naar mijnheer Van Rumpt en dan mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja dank u voorzitter. Ik had deze reactie van de VVD natuurlijk verwacht. En ik denk ook dat we de vraag in die zin beter aan het college kunnen voorleggen, want dat staat achter dit raadsvoorstel en heeft het op deze manier opgesteld. Want ik ben wel; benieuwd. In onze optiek is het niet de bedoeling om deze principes zo een-op-een bij allerlei opdrachten te geven. Dus ik wil de vraag bij dezen aan het college voorleggen. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik ga naar mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel voorzitter. Mevrouw Kraneveldt begon haar betoog ongeveer ermee dat ze onze motie niet mee indient. Vervolgens ging ze verder over de betaalbaarheid over dat we per project moeten kijken wat we wel en niet doen, dat we die afweging moeten maken. Volgens mij zijn dat toch allemaal argumenten om juist wel deze motie met ons mee in te dienen of in ieder geval te steunen, want het lijkt me alleen maar goed; wij willen juist die helderheid geven dat we dat per project gaan beoordelen en we roepen juist op tot haalbaarheid en betaalbaarheid. Dus bent u het niet met me eens dat we juist deze motie moeten omarmen wat dat betreft?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Nee, want mijn probleem was een beetje met uw motie dat u zegt 'we moeten dat niet voor ieder bouwproject doen'. Kijk, niet voor ieder bouwproject is alles van toepassing, maar als je zegt 'we gaan niet die principes even langslopen als wij een belangrijk raadsvoorstel voorstellen', denk ik 'waarom heb je die principes dan?' Dan kan je ze net zo goed niet opschrijven. Dus wij zeggen 'je moet er wel wat mee doen'. En de ruimtelijke vormgeving van Zoetermeer in de komende vijftien jaar doen wij iedere keer in projecten of beleidsstukken. En als je zegt 'nee, het geldt wel voor de hele stad, maar niet voor individuele stukken', wanneer check je dan of je op de goede weg bent en of je je van alle facetten die in die principes tot uitdrukking komen, rekenschap hebt gegeven? Dus daarom zag ik uw motie niet zitten. Als u het heel anders bedoelt, denk ik dat u anders op moet schrijven.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik denk ook dat we het iets anders hebben opgeschreven. We hebben expliciet aangegeven we het niet als checklist moeten gebruiken en dat gaat er dus juist om dat we niet overal, inderdaad zoals u zelf zegt, alles moet afvinken elke keer. Het gaat er juist om dat het helderheid moet geven aan onze bewoners, aan onze ambtenaren, aan onze ontwikkelaars et cetera, hoe ze dit document moeten lezen en hoe ze ermee om moeten gaan. Het is juist om die verwarring te voorkomen.

De **voorzitter**: Ik stel voor... Het gaat nu over een motie die overigens nog niet is ingediend, maar dat terzijde. Ik weet niet of u daar nog op wilt reageren, mevrouw Kraneveldt?

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Kort voorzitter. Dan heb ik hem misschien verkeerd begrepen. Ik wil hem best nog een keer goed bekijken, maar ik heb wel geleerd in de politiek om ook wel eens te vertrouwen op je eerste ingeving, de eerste indruk die je ergens van hebt.

De **voorzitter**: Ik ga nog naar mijnheer Van den Boomgaard voor een interruptie.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, ik zal wat minder uit de hoogte doen dan mijnheer Aptroot van de VVD, want het zeker weten, lijkt mij bijzonder slecht opgemerkt, omdat ik juist eigenlijk mevrouw Kraneveldt wil bijstaan en mijnheer Van Steenis. Eén onderdeel is namelijk '1.a.1 Er is ruimte voor initiatieven, participatie en beleven in de stad.' En we denken mee met de inwoners, waar dit juist wel

een onderdeel van kan zijn. Even los van wat mijn partij ervan vindt, vind ik het dus te kort door de bocht en daarmee wil ik dus mevrouw Kraneveldt bijstaan, om te zeggen dat dit dan geen deel uit zou maken van, dus mijn steun daaraan.

De **voorzitter**: Wilt u daar nog op reageren mevrouw Kraneveldt?

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank, mijnheer Van den Boomgaard.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verdergaat en ook op uw tijd let.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ja hoor, ik ben bijna klaar.

De **voorzitter**: Oké.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter het woord 'veiligheid' staat wel in ons eerste amendement genoemd, maar het mag van ons ook in een apart principe. Daarom dienen wij het amendement van PDvZ hierover mede in en dat geldt ook voor de motie van Zó! Zoetermeer over mobiliteit, maar wel met de kanttekening dat wij dit interpreteren als het zoeken naar een goede balans tussen de auto, de fiets, het lopen en het ov, met duurzamer vervoer tot doel en niet altijd als alleen maar ruim baan voor de auto, ten koste van het ov, lopen of de fiets.
En bij de motie van D66 vinden we de uitspraak over het cultureel erfgoed als fundament onder alle principes wat te sterk, want dan ga je toch weer een hiërarchie daarin aanbrengen. Daarom wachten we de reactie van het college daarop even af.

Amendement nr. 2410-F ingediend door PvdA, Zó! Zoetermeer, Zoetermeer Vooruit, PVV, D66
Aanpassing principe 'De bestaande kwaliteit is leidend'

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 14 oktober 2024;

besluit:
- in Raadsbesluit 2024-095205 Zoetermeerse principes Ruimtelijke Strategie het principe 1.b., luidende: 'De bestaande kwaliteit is leidend' te wijzigen in:
  1.b 'De bestaande kwaliteit verbeteren': De verbetering van de bestaande kwaliteiten van de stad of van een plek vormt het vertrekpunt voor verdere verstedelijking."

Amendement nr. 2410-G ingediend door PvdA, GroenLinks, Zoetermeer Vooruit, PVV, D66
Aanpassing principe 'Bouwen aan een gezonde leefomgeving'

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 14 oktober 2024;

besluit:
- in Raadsbesluit 2024-095205 Zoetermeerse principes Ruimtelijke Strategie het principe 1.f., luidende: 'Bouwen aan een gezonde leefomgeving', te wijzigen in:
  1.f . Principe 'Bouwen aan een gezonde, inclusieve en veilige stad': Gezondheid, veiligheid, toegankelijkheid en inclusie zijn basisvoorwaarden bij de ontwikkeling van de stad."

De **voorzitter**: Wat een timing, onvoorstelbaar. U heeft alleen geen ruimte meer in de tweede termijn, maar dit is keurig binnen de tijd. Mevrouw Bink, gaat uw gang, eerste termijn.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. Voor het eerst achter deze tafel. Dank u wel. Onze stad is een verzameling van huizen, straten en parken. Het is plek waar we samenleven, werken, genieten van onze vrije tijd. Mijn collega, Larissa Nivillac, zei dat al eerder in de commissievergadering. Zoetermeer wil graag een plek zijn waar we samenleven, werken en genieten in onze vrije tijd. Om dit te bereiken willen we graag werken volgens de zeven principes, dus niet meer principes. Daarom zijn we blij met de aanvulling van de PvdA, bouwen aan de gezonde inclusieve stad, en de veilige stad. Gezondheid, veiligheid, toegankelijkheid en inclusief zijn de basisvoorwaarden bij de ontwikkeling van de stad. Zoetermeer is in onze ogen, een fijne stad, een stad die nog altijd een beetje dorps is met hier daar een rafelrandje. Gelukkig maar. Een stad die na grote groei, nu moet stabiliseren en koers moet bepalen. De koers wordt mede uitgezet door dit raadsvoorstel met de zeven principes, een leidraad. Daarom dient Zoetermeer Vooruit ook het amendement van de PvdA mede in.

De verbeteringen van de bestaande kwaliteit van de stad of plek vormen het vertrekpunt van verder versterken. Dit spreekt Zoetermeer Vooruit heel erg aan. Laten we het groene en het dorpse karakter behouden en versterken, zoveel mogelijk. Een rafelrandje is niet erg, zelfs mooi, maar laat de boel niet verpauperen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel dank u wel mevrouw Bink, dan ga ik over naar mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): O, ik heb nog meer dan een minuut voorzitter, dank. Goed voorzitter, het gaat vandaag over principes en u weet, ik kom uit het onderwijs en daar heb je eigenlijk ook een heel belangrijk didactisch principe: je begint altijd bij de beginsituatie. Als we dat eens van toepassing maken op Zoetermeer zien we dus dat wij al een bestaande stad hebben met daarin ook een cultureel erfgoed. En het cultureel erfgoed hoort volgens D66 bij die beginsituatie. De raad heeft besloten, in een eerder stadium, om dit erfgoed in kaart te brengen en dat is op voortreffelijke wijze gedaan. Het zou ook heel vreemd zijn om bij de ontwikkeling van de ruimtelijke strategie geen gebruik te maken van deze schat aan informatie. Daarom dienen we de motie Cultureel erfgoed als fundament samen met Zoetermeer Vooruit in. En in de rest van mijn eerste termijn wil ik even gelegenheid geven om daar nog vragen over te stellen.

De **voorzitter**: Ja, maar daar gaat u niet over. En u heeft ook pech gehad, want daardoor gaat het van uw tijd af. De heer Aptroot heeft een interruptie, gaat uw gang.

De heer **Aptroot** (VVD): Ja, voorzitter, dank u wel. Als ik even naar de laatste paar besluiten die wij over bouwlocaties hebben gehad kijk, Edisonpark, Markt 10, Oostergo net, hoe kan ik dan deze motie, deze oproep tot extra fundament, daarin plaatsen? Hoe gaan we bij Markt 10, de Frankrijklaan al die werken die ik net noemde dat doen; waar past dit in?

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp heeft het woord.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Ja dank u voorzitter. Dat vind ik nou een heel goede vraag met een goed voorbeeld. Want Markt 10 is natuurlijk eigenlijk het beginpunt van Centraal Park straks en meteen ook de doorgang naar de Dorpsstraat. Dat is een heel goed voorbeeld dat u noemt. We hebben daar dus heel veel cultureel erfgoed en dat moeten we er dus wel bij inpassen. Dat is denk ik bij Markt 10 heel goed geslaagd. Zo kun je dat bij heel veel andere zaken ook toepassen. En bovendien, het gaat natuurlijk om de principes hè? Om een hoger abstractieniveau voor deze stad. Hoe denk je erover na en wat vind je belangrijk om naar de toekomst toe te behouden en hoe ga je dat uitbreiden en inpassen in nieuwe ontwikkelingen? Zo moet u dat zien, mijnheer Aptroot.

De **voorzitter**: Mijnheer Aptroot.

De heer **Aptroot** (VVD): Ja voorzitter, mooie uitleg. Ik denk dat het ongeveer de uitleg was waarom wij het amendement hebben ingediend om de buitenruimte bij het Centraal Park aan te laten sluiten. Wat overigens nieuw en aangelegd is. Hoe past dit, nogmaals, bij ons cultureel erfgoed? Want ik snap uw uitleg wel, maar ik zie niet wat dat te maken heeft met ons historisch cultureel erfgoed.

De **voorzitter**: De heer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Nou mijnheer Aptroot, ik doe nog een poging. Ik denk dat het zo is dat we nu eenmaal dit cultureel erfgoed hebben en dat kunnen we niet wegpoetsen. Dat is er en het is mooi in kaart gebracht. Dus zou het heel logisch zijn als dat in opdracht van de raad allemaal in kaart is gebracht, dat we daar in het vervolg ook iets mee doen. Of moeten we dat gewoon in het archief wegstoppen en zeggen 'nou, laat maar zitten'? Nee, gebruik wat je hebt ontwikkeld met elkaar.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt en dan mijnheer Van der Vlies.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel voorzitter. Ik deel met D66 dat ons culturele erfgoed belangrijk is om te behouden. Je zou het ook kunnen scharen onder onze bestaande kwaliteiten. Is het niet een optie om uw motie wat te wijzigen en te zeggen 'we spreken dat belang voor het culturele erfgoed uit en we verzoeken het college om bij de uitwerking van het principe 'bestaande kwaliteiten' iets met dat erfgoed te doen, om het erfgoed daar een goede positie te geven? Dan zou in ieder geval mijn probleem met dat 'fundament' opgelost zijn, want dat dat geeft een hiërarchie in de principes aan waar ik niet mee

kan instemmen. Zou dat een optie voor u zijn?

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u wel. Mevrouw Kraneveldt, u kent mij natuurlijk als heel genuanceerd mens dat daar niet zo stellig in is, maar dit keer toch eigenlijk wel. Maar ik ben best bereid om na te denken over dat we dat wat kunnen veranderen. Ik zou het niet willen verstoppen, ergens in een zinnetje tussen de principes. Ik zou het echt wel met een motie willen doen omdat we dan als raad uitspreken dat dat van belang is. En het geeft met een motie ook alle ruimte aan het college om daar wat mee te doen. Dat is, denk ik, de ruimte die het college ook wel nodig heeft. Dus ja, ik wil straks even kijken of ik daar voor de tweede termijn iets mee kan doen Als het ook door anderen zo gewenst is en als mijn mede-indieners daar ook mee akkoord gaan.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zag mijnheer Van der Vlies. Gaat uw gang.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Dank u voorzitter. Ik wilde even inhaken op dat genuanceerde waar mijnheer Ekkelenkamp het over heeft, als hij het over zichzelf heeft, maar u zei ook dat u uit het onderwijs kwam. En als u dan een tegenstelling suggereert tussen of dat erfgoed in het archief stoppen of het als fundament gebruiken, is dat volgens mij een valse tegenstelling. Volgens mij kan de nuance daartussenin gezocht worden en daarin sluit ik een beetje aan bij mevrouw Kraneveldt. Op het moment dat je het als fundament ziet, wordt het wel heel erg zwaar. Dan is het net alsof alles moet wijken voor dat culturele erfgoed en daar kunnen wij niet mee akkoord gaan.

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u wel voor u reactie, mijnheer Van der Vlies. Ik voel aankomen dat ik u toch over de streep kan trekken als ik er iets in verander.

De **voorzitter**: Ik kijk nog naar de heer Meijroos en ik zag mijnheer Van Rumpt.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel, voorzitter. Ik ben heel erg benieuwd. Wat gaat er verschrikkelijk mis op het moment dat we dat cultureel erfgoed niet zo nadrukkelijk benoemen zoals u dat wilt? Want ik heb een beetje de neiging te denken dat D66 wederom voor de bühne over cultuur begint, dat de PvdA over inclusiviteit begint en dat we een discussie aan het voeren zijn met elkaar over dingen waarvan ik denk dat die allemaal echt al landen binnen het fatsoenlijk beleid van een stad wanneer je gaat ontwikkelen. Dus het is een beetje een vertoning. Wat gaat er nu verschrikkelijk mis als we dat culturele erfgoed niet dat podium geven waar u het op wilt hebben?

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Ik denk dat als je bezig gaat met de ontwikkeling van je stad en je formuleert daar principes voor, het ook goed is om dit te bedenken, dat wat we hebben, cultureel erfgoed, daar een rol in gaat spelen. U kunt wel zeggen 'dat doen we voor de bühne', maar mijnheer Meijroos, u doet zeker nooit iets voor de bühne? Nee. Ik geef dat helemaal niet toe. Dat doen we allemaal toch, of niet? We zijn hier toch om onze standpunten naar voren te brengen? En dat doen we toch namens onze achterban en om een zo mogelijk nog een grotere achterban te verwerven? Of doet u dat niet?

De **voorzitter**: De heer Meijroos nog.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, ik krijg een vraag terug inderdaad. Bij dit voorstel, dat voorligt, doen wij dat niet.

De **voorzitter**: Akkoord. Maar ik stel voor... Nee, ik ga eerst even daarnaartoe. Ik snap het wel maar u heeft ook allemaal nog uw eerste termijn, zeg ik er maar even stiekem bij. Ik ga eerst naar mijnheer Van Rumpt, gaat uw gang.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel. Om mijnheer Ekkelenkamp misschien een beetje te helpen: is het niet een idee om besluitpunt 1 te verwijderen uit de motie en van 2. 1. te maken? Dan krijgt u toch gewoon wat u wilt, volgens mij?

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): De suggestie die waarschijnlijk ook besloten ligt in de reactie van mevrouw Kraneveldt om besluitpunt 1 te vervangen of zelfs helemaal weg te halen, daar ga ik zo even over nadenken in de schorsing en dan kom ik daar graag in de tweede termijn even op terug maar ik neem uw advies ter harte.

De **voorzitter**: Ik zag ook nog mijnheer Van Steenis en mevrouw Kraneveldt.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank u voorzitter. Het tweede principe is 'bestaande kwaliteit is leidend'. En als ik kijk naar wat beoogd wordt met de motie van D66, denk ik 'dat is precies dat tweede principe al'. Om op een andere manier nog wat extra aandacht te vragen om bij de uitwerking van die ruimtelijke strategie extra aandacht te hebben voor ons Post 45-erfgoed, waar we het misschien over hebben, kan ik me wat bij voorstellen. Maar op dit moment zijn wij niet heel erg genegen om deze motie te steunen tenzij u dat eerste deel weghaalt en dat ondervangt met dit principe.

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dat is alleszins redelijk, wat u zegt. Ik zeg ook even richting de heer Meijroos, u weet, wij zijn ook het redelijk alternatief. Wij gaan daarmee aan de aan de slag in de schorsing en ik kom graag in de tweede termijn daar nog even op terug.

De **voorzitter**: Akkoord. Constateer ik dan ook dat de motie nu nog niet wordt ingediend? Of dat die motie... U dient hem in en dan komt er later een gewijzigde motie, zullen we het zo afspreken?

Motie nr. 2410-04 ingediend door D66, Zoetermeer Vooruit
Cultuurhistorisch erfgoed als fundament

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 14 oktober 2024;

constaterende dat:
- de Ruimtelijke Strategie van de gemeente Zoetermeer de komende periode wordt uitgewerkt op basis van de door de raad vastgestelde principes;
- in het voorjaar van 2024 het 'Post 45-project' is afgerond naar aanleiding van een eerder door de raad aangenomen motie om de cultuurhistorische waardevolle panden, complexen, gebieden en structuren uit de periode 1945-1990 te inventariseren en te waarderen (motie 1811-38). Het verhaal van de groeikern Zoetermeer als New Town stond hierbij centraal;
- dat dit unieke onderzoek naar de oudste groeikern van Nederland 'Het Verhaal van de Stad' heeft opgeleverd met daarin de ruimtelijke en cultuurhistorische hoofdtypering van Zoetermeer, alsmede tien wijkbiografieën met het huidige ruimtelijke karakter van de wijk, de cultuurhistorische hoofdkenmerken en een cultuurhistorische waarderingskaart;
  https://www. geheugenvanzoetermeer.nl/themas/post-45-erfgoed/
- dat deze inventarisatie bestaat uit 200 cultuurhistorisch waardevolle panden en complexen, 90 gebieden en structuren, 54 kunstwerken en vijf roerende objecten, waaronder vier archiefstukken;

overwegende dat:
- de uitwerking van de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer een stevig fundament nodig heeft waarop verder gebouwd kan worden;
- het 'Verhaal van de Stad', als opbrengst van het 'Post 45-project' en historie van de stad, een goed fundament voor de uitwerking van de Ruimtelijke Strategie kan vormen;
- het benutten van de opbrengst van dit project bijdraagt aan de consistentie van het beleid binnen de gemeente;
- in de participatie rondom Zoetermeer 2040 ons cultureel erfgoed als belangrijk uitgangspunt werd genoemd, maar dat dit niet terugkomt in de uitwerking van de Zoetermeerse principes voor de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer;

besluit:
- als raad uit te spreken dat het cultureel erfgoed van Zoetermeer het fundament vormt onder alle principes van de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer 2040;
- het college te verzoeken ons cultureel erfgoed te betrekken bij de verdere uitwerking van de

Ruimtelijke Strategie Zoetermeer 2040;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u voor uw eerste termijn, mijnheer Ekkelenkamp. Ik ga over naar mijnheer Van der Perk, gaat uw gang.

De heer **Van der Perk** (Zó! Zoetermeer): Voorzitter, de ruimtelijke strategie van Zoetermeer is een belangrijke leidraad voor de toekomst van onze stad. Wat Zó! Zoetermeer betreft moet die toekomst groen, gezond en vooral leefbaar zijn voor iedereen. Bij het uitwerken van de principes willen we graag dat het college nadrukkelijk aandacht geeft aan de bereikbaarheid in de stad. We vinden het erg belangrijk dat onze inwoners zich makkelijker door de stad kunnen bewegen. Als we meer dan 7000 woningen in de Entree willen toevoegen, is het superbelangrijk dat al die mensen zonder al te veel oponthoud door de stad naar hun werk kunnen gaan. We willen dat onze jeugd veilig en makkelijk het Van Tuyll Sportpark kan bereiken. Met andere woorden, laten we zorgen dat onze voorzieningen bereikbaar blijven. Daarom dient Zó! Zoetermeer samen met de PDvZ, PvdA en ChristenUnie-SGP de motie Optimale bereikbaarheid in. Daarbij verzoeken we het college ook om de infrastructuur en de mobiliteitsoplossingen met elkaar in evenwicht te brengen. Dat wil zeggen: of onze inwoners nu te voet, op de fiets, met de deelauto of met het ov gaan, de infrastructuur moet daarvoor op voorbereid zijn. Mobiliteit moet niet alleen schoon en duurzaam zijn, maar ook afgestemd zijn op de behoefte van onze inwoners.

De **voorzitter**: Interruptie van mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja dank u wel voorzitter. Ik hoor Zó! Zoetermeer beginnen over de voetganger, de fietser, openbaar vervoer en met de deelauto. Hoe staat Zó! Zoetermeer tegenover de autobezitter die ook ergens heen wil gaan en wil kunnen parkeren en dat soort zaken? Wordt die meegenomen in deze motie of sluit u die ook gewoon bij voorbaat al uit?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Perk.

De heer **Van der Perk** (Zó! Zoetermeer): Nee, die sluiten we absoluut niet uit.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter, dan is mijn vraag aan Zó! Zoetermeer: wilt u dan daar ook in voorzien en uitbreiden en de groei in voortzetten?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Perk.

De heer **Van der Perk** (Zó! Zoetermeer): Ik kan een zin toevoegen 'en de auto'.

De **voorzitter**: Ja. Heel kort, als het kan, mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja dank u, voorzitter, dan heb ik nog een vraag aan Zó! Zoetermeer, coalitiepartner in dit college dat juist een autoluw beleid wil voeren. Hoe matcht u dat dan?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Perk.

De heer **Van der Perk** (Zó! Zoetermeer): Daarom kom ik juist met deze motie om optimale bereikbaarheid in te dienen, zeg maar.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink zag ik nog, of niet? Gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel. Over de optimale bereikbaarheid. We krijgen straks een nota Mobiliteit. Die komt nog naar de raad, volgens mij nog dit jaar en anders begin volgend jaar. Denkt u niet dat het beter is om daar even op te wachten om te kijken naar wat daar nu precies in staat en wat het plan van het college is?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Perk.

De heer **Van der Perk** (Zó! Zoetermeer): Nee, want we hebben het nu over de ruimtelijke strategie en ik vind dat mobiliteit daar gewoon in thuis hoort.

De **voorzitter**: Ik zou zeggen, gaat u verder mijnheer Van der Perk.

De heer **Van der Perk** (Zó! Zoetermeer): Daarnaast steunt Zó! Zoetermeer het amendement van de PvdA dat het principe 'de bestaande kwaliteit is leidend' aanpast naar 'de bestaande kwaliteit verbetert'. Dit past bij onze visie om niet alleen te behouden wat er is, maar actief te werken aan de verbetering van de stad. Zowel op het gebied van verstedelijking, als qua infrastructuur en dat past ook bij de afspraak die we met elkaar hebben gemaakt dat de groei van de stad in kwantiteit hand in hand moet gaan met groei in de kwaliteit van de stad. Ik refereer naar beslispunt 1.c van het Raadsbesluit Samen de toekomst van Zoetermeer vormgeven, van 6 oktober 2017. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u. Nog een interruptie van mijnheer Van den Boomgaard. Gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, dank u voorzitter. Juist 1.c.1 stelt 'als bebouwing groeit, zorgen dat groen ook groeit', maar we kunnen als we een stukje grond hebben niet én bouwen, én het park daar houden, bij wijze van spreken. En als het dan groen op daken is, is het weer geen kwalitatief groen, want dan is het juist weer alleen voor de mensen die daar wonen toegankelijk en niet voor de burger van Zoetermeer. Dus hoe ziet u dat dan? Ik bedoel, we kunnen niet op één stuk grond beide creëren.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Perk.

De heer **Van der Perk** (Zó! Zoetermeer): Ik refereerde aan een raadsvoorstel uit 2017, ook beslispunt 1.c dus ik denk dat daar wat misgaat.

De **voorzitter**: Akkoord. Ik zie verder geen handen.

Motie 2410-05 ingediend door Zó! Zoetermeer, PDvZ, PvdA, ChristenUnie-SGP
Optimale bereikbaarheid

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 14 oktober 2024;

constaterende dat:
- mobiliteit en bereikbaarheid van essentieel belang zijn voor de leefbaarheid, duurzaamheid en toegankelijkheid van de stad;
- de vastgestelde principes in de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer (RSZ) een kader bieden voor een groene, leefbare en gezonde ontwikkeling van de stad, maar geen specifieke aandacht besteden aan mobiliteit en bereikbaarheid als afzonderlijk thema;

overwegende dat:
- mobiliteit en bereikbaarheid een cruciale rol spelen in de stedelijke ontwikkeling en de kwaliteit van leven van de inwoners van Zoetermeer, en dat deze geïntegreerd moeten worden in de verdere uitwerking van de principes;
- het concept 'Optimale Bereikbaarheid' ervoor zorgt dat verschillende vervoersmodaliteiten, zoals lopen, fietsen, deelmobiliteit, openbaar vervoer en auto's, naadloos op elkaar aansluiten om zo een duurzame en efficiënte infrastructuur te realiseren;
- bij de strategische keuzes die binnen de RSZ aan de raad worden voorgelegd, het belangrijk is dat een evenwichtige benadering van ruimtegebruik, mobiliteit en toegankelijkheid wordt toegepast om de stad optimaal bereikbaar te maken, waarbij slimme oplossingen, waaronder parkeren, in balans worden gebracht met de gebiedsopgaven;

verzoekt het college om:
- in de uitwerking van de vastgestelde principes, specifiek binnen 'Mensen maken de Stad', 'Alles in de buurt', en 'Bouwen aan een gezonde leefomgeving', het concept van 'Optimale Bereikbaarheid' toe te passen, waarbij mobiliteit, bereikbaarheid en toegankelijkheid van voorzieningen en functies integraal onderdeel vormen;
- bij strategische keuzes die worden voorgelegd aan de raad, concreet aan te geven hoe verschillende vervoersvormen, zoals openbaar vervoer, fietsen, deelmobiliteit en auto's, op een geïntegreerde manier worden ingezet om een optimale en duurzame bereikbaarheid te waarborgen;

- slimme mobiliteitsoplossingen, inclusief het efficiënte gebruik van de beschikbare ruimte voor parkeren, in balans te brengen met gebiedsopgaven en duurzame mobiliteitsdoelen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dan dank ik u hartelijk voor uw eerste termijn en ga over naar de heer Van Proosdij.

De heer **Van Proosdij** (CDA): Dank u wel. Voorzitter, het CDA Zoetermeer ondersteunt de voorgestelde Zoetermeerse principes en we zien op dit moment geen reden om grote wijzigingen aan te brengen. Toch willen we één belangrijk thema benadrukken dat volgens ons onvoldoende aan de orde komt; veiligheid. In de huidige principes komt veiligheid slechts impliciet aan bod. Wij vinden dat het thema een prominentere plek moet krijgen in de verdere plannen. Dat betekent dat verkeersveiligheid, sociale veiligheid en goed ingerichte openbare ruimtes concreet moeten worden meegenomen in de uitwerking. Inwoners moeten zich veilig voelen in de wijken met goed verlichte, overzichtelijke straten en ontmoetingsplekken waar ze zich prettig en veilig kunnen voelen. Graag een toezegging van de wethouder.
Voorzitter, het CDA is geen voorstander van het toevoegen van extra punten aan de principes. Wij vinden dat de focus moet blijven liggen op de meest relevante thema's zodat de strategie helder en uitvoerbaar blijft. Door veiligheid als prioriteit te benoemen in de verdere uitwerking, zorgen we ervoor dat dit cruciale thema de aandacht krijgt die het verdient zonder de principes onnodig uit te breiden. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van Proosdij voor uw eerste termijn. Dan ga ik naar mijnheer Aptroot.

De heer **Aptroot** (VVD): Voorzitter, dank u wel. Van de ene kant snappen wij heel goed dat we uitgangspunten willen hebben, zeker als die stadsbreed gelden. Uitgangspunten die voor iedereen helder zijn wanneer die iets in onze stad wil ontwikkelen of mooier of luxer wil maken. Heldere, duidelijke en haalbare uitgangspunten waarmee velen uit de voeten kunnen en die het makkelijker maken om onze stad te verbeteren.
Voorzitter, van de andere kant, hoe gaan wij borgen dat dit niet enkele van de vele uitgangspunten zijn waarbij iemand aan alles volledig moet voldoen? Hoe gaan wij ervoor zorgen dat ontwikkelingen in onze stad sneller gaan en niet vertragen? Immers, we willen onder andere de woningnood oplossen en onze stad vooral mooier en luxer maken. Het is niet de bedoeling dat één uitgangspunt straks niet haalbaar is, waardoor we blijven zoeken en puzzelen om het wel haalbaar te maken. Oftewel, er eisen aan stellen. Want als het veel langer duurt, wordt het automatisch duurder en dat is iets wat niemand toch zou willen.

De **voorzitter**: Mijnheer Aptroot, er is een interruptie van mijnheer Van den Boomgaard en van mijnheer Ekkelenkamp en van mevrouw Kraneveldt. Toe maar. Mijnheer Van den Boomgaard, gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, dank u voorzitter. Mijnheer Aptroot verwoordt eigenlijk waar ik ook een beetje mee kamp. Kijk, aan de ene kant gebruiken we het woord principes en dat is dus een enorm houvast dat we de mensen willen bieden 'oké, dit is ons principe. Hier kan de inwoner van Zoetermeer zich aan vasthouden en in vastbijten'. Nou ja, we hebben gezien bij het vorige agendapunt wat een teleurstelling het met zich meebrengt als we valse beloftes doen. Aan de andere kant, als je het woord 'principes' gebruikt, zegt dat iets. Ik hoor de heer Aptroot juist aangeven 'eigenlijk moeten we daar dus ook niet te zwaar aan tillen want we moeten flexibiliteit houden'. Wat ik ook kan begrijpen inderdaad, voor een betere stad. Maar is dan volgens mijnheer Aptroot de woordkeus 'principes' wel correct, of zouden we er misschien een ander woord aan moeten geven?

De **voorzitter**: Mijnheer Aptroot.

De heer **Aptroot** (VVD): Ja voorzitter. Welk woord je er ook aan geeft, en u refereert aan het debat dat we net hebben gehad, ik denk dat er van tevoren helder moet zijn wat we wel of niet doen. Ik denk dat daarin de fout ligt. Of we het nu een principe noemen of niet, ik denk dat wij straks een motie indienen, tenminste, mijnheer Van Proosdij gaat straks een motie indienen die ik graag mede indien, waarin we juist helder maken aan de inwoners dat we uit die principes, als dat moet, een keuze maken en dat het niet in beton gegoten is.

De **voorzitter**: Heel kort het woord aan mijnheer Van den Boomgaard want ik zie ook nog anderen die willen interrumperen.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Via u dan voorzitter ook een vraag aan de wethouder, eigenlijk, ondanks dat mijn eigen spreektijd nog moet komen. Hoe ziet de wethouder dit dan? Want je hebt dus het woord 'principe' dat mensen houvast geeft. Aan de andere kant wil je het loslaten, zogezegd, zoals mijnheer Aptroot aangeeft in de motie. Ik hoor graag de wethouder hier expliciet over.

De **voorzitter**: Dat is geen vraag aan mijnheer Aptroot, dus ik ga nu naar mijnheer Ekkelenkamp, gaat uw gang.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Ja, dank u voorzitter. U had het er net even over dat alles wat we moeten doen in deze stad niet gehinderd moest worden, niet vertraagd moest worden. Maar volgens mij is het toch zo dat we in onze visie Zoetermeer 2040 hebben vastgelegd dat we ook kwaliteit moeten toevoegen aan deze stad. En volgens mij zijn deze principes nu juist om ervoor te zorgen dat we die kwaliteit die we willen toevoegen, borgen. Dus dan is het niet zozeer de haast die we moeten hebben, maar juist oog voor kwaliteit. Bent u dat met mij eens, mijnheer Aptroot?

De **voorzitter**: Mijnheer Aptroot.

De heer **Aptroot** (VVD): Voorzitter, met het overgrote deel wel, maar er staat natuurlijk een aantal dingen in... Ik kan mij best voorstellen... Als we nu bijvoorbeeld even de ontwikkeling Markt 10 nemen, waar we een heel klein stukje groen weghalen en we dat op dat gebied, op dat plot niet terug kunnen brengen, blijven we dan met dit plan maar puzzelen en puzzelen omdat dat principe erin staat? Of zeggen wij helder 'joh, van de zeven die erin staan, doen we er zes. Eéntje niet en we gaan niet onnodig een jaar puzzelen om dat ene principe extra te halen'? Daar gaat het ons om.

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u voorzitter. Volgens mij zie ik.. Volgens mij moet je die principes niet zien als een afvinklijstje, maar als principes op basis waarvan de ruimtelijke strategie wordt ontwikkeld en dat kan dan in iedere situatie weer net even iets anders liggen. De ene keer geef je wat meer ruimte aan groen, ik zeg maar wat, de volgende keer weer aan iets anders. Dus kortom, het is een ander abstractieniveau waar we het over hebben.

De **voorzitter**: Mijnheer Aptroot.

De heer **Aptroot** (VVD): Voorzitter, ik hoor een heel goed betoog om straks de motie van ChristenUnie-SGP te steunen.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verdergaat met uw betoog, mijnheer Aptroot.

De heer **Aptroot** (VVD): Voorzitter, dank u wel. Wij maken ons af en toe wel eens zorgen over de vele visies en uitgangspunten die we allemaal in de stad hebben en die elkaar raken. Vraag: welke gaat er straks boven een ander? Hoe gaan we ervoor zorgen dat inwoners straks niet uit alle visies selectief gaan shoppen? Wat we net in het vorige debat toch ook een klein beetje hebben kunnen zien. Voorzitter, om in ieder geval de vaart erin te houden en bij onze projecten en wensen, zullen wij geen enkel amendement steunen. Wij zullen zeker de motie steunen die we zelf indienen en wij gaan met de fractie nog overleggen over de motie van Zó! Zoetermeer die net is ingediend. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Aptroot. Ik ga naar de eerste termijn van mijnheer Velner.

De heer **Velner** (SP): Voorzitter, ik zie dat ik niet zo heel veel tijd meer heb. Dus ik zal het kort houden. In de commissie waren we content met de toelichting van de wethouder en we zijn nieuwsgierig naar de nadere uitwerking die in 2025 zal komen van die zeven principes. We hebben in de commissievergadering een aantal aandachtspunten aan de wethouder meegegeven en daar zullen we dan ook de voorstellen aan toetsen.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Velner voor uw eerste termijn. Mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank voorzitter. Met deze principes geven we als raad nog wat meer richting aan de Visie Zoetermeer 2040 die we met elkaar hebben vastgesteld. Ook deze principes

zijn nog steeds op een hoog abstractieniveau. De principes geven alleen net wat extra richting en goed om die hier te bespreken, maar het had wellicht ook met een memo afgekund, zoals de heer Meijroos suggereerde.
We kijken natuurlijk uit naar de ruimtelijke strategie zelf. En ook bij die ruimtelijke strategie zullen er mensen zijn die dat niet concreet genoeg vinden. Dan maken we vervolgens opnieuw een stap richting het omgevingsplan en zo ga je verder in detail, niets mis mee. De inwoner kan meelezen, meeluisteren en zal er het zijne of hare van vinden. Voor hen wordt het pas echt interessant als het raakt; waar komt die flat? Wat gebeurt er met mijn bushalte? En in die concrete fase zijn we nu nog niet.
Voor mijn fractie GroenLinks is het dan ook niet nodig om nu extra principes toe te voegen of de teksten van de genoemde principes uit te breiden. Met één uitzondering, de bekende uitzondering die de regel bevestigt. Dat gaat over inclusie. Het bouwen aan een gezonde leefomgeving is een belangrijk fundament. Daar voegt fractie PvdA inclusie aan toe. Te droef voor woorden dat die toevoeging nodig is, maar met de ontwikkelingen in Den Haag weet je het niet in de toekomst en kunnen we dat principe beter goed geregeld hebben. Zoetermeer is een stad waar iedereen prettig woont, welkom is en zich thuis voelt. Dat is essentieel en om die reden dienen we dit amendement van PvdA graag mede in.
Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van Steenis voor uw eerste termijn, dan mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel, voorzitter. Bij het opstellen van de ruimtelijke strategie vertalen wij de uitgangspunten van Zoetermeer 2040 naar principes voor de inrichting van de openbare ruimte. Als we naar de zeven voorgestelde principes kijken, kan onze fractie zich daar goed in vinden. Tegelijkertijd voelen de voorgestelde principes voor onze fractie nog niet echt als keuzes maken. Dit terwijl we behoorlijk stevige keuzes met elkaar zullen moeten maken. Denk bijvoorbeeld aan de enorme woningbouwopgave en de energietransitie in combinatie met de schaarse ruimte. Nu is ervoor gekozen om deze keuze pas te maken in de nadere uitwerking van de principes. Daarom willen wij de volgende twee zaken meegeven in de nadere uitwerking.
Ten eerste: let op de haalbaarheid en betaalbaarheid. Een consequentie van het hebben van ambitieuze principes kan zijn dat haalbaarheid en betaalbaarheid in het geding komen. Er zal dus naar een balans gezocht moeten worden tussen de ambitieuze principes en de haalbaarheid en betaalbaarheid. Als we bijvoorbeeld kijken naar de ruimtelijke strategie van Utrecht, is gekozen om achter een aantal principes het woordje 'tenzij' te plaatsen. Het zou goed zijn als ook wij ruimte laten in de ruimtelijke strategie voor een goede afweging tussen de principes en de haalbaarheid en betaalbaarheid.
Het tweede punt dat wij willen meegeven, is dat we goed moeten beschrijven hoe de ruimtelijke strategie gelezen moet worden. Naar onze mening is dat niet als een checklist die bij elk individueel project afgevinkt moeten worden, maar als een overallvisie voor de gehele ruimtelijke ontwikkeling. Wanneer we dit...

De **voorzitter**: Ja, mevrouw Kraneveldt. Gaat uw gang.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik had het mijnheer Van Rumpt wel gegund voorzitter, om gewoon even de zin af te maken, maar hij stopte dus. In de tweede bullet van uw motie staat dat de principes dus niet als checklist gebruikt dient te worden, bij losse projecten, maar dat ze gelden voor de algehele ruimtelijke ontwikkeling. Maar als je je bij bijvoorbeeld een groot raadsvoorstel, of een groot visiestuk, of bij een groot project geen rekenschap van die principes geeft en zegt 'goh, dit passen we wel toe en dit passen we niet toe, want daar hebben we een bepaalde reden voor', wie controleert dan uiteindelijk dat je in 2040 die stad hebt die je zo graag wilt hebben? Want je deelt toch alles wat je doet richting 2040, laten we dat jaartal nemen, op in allerlei losse projecten. En als je nergens die principes toepast, waarom zou je ze dan hebben? En dat is gewoon waarom ik moeite heb met uw amendement.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja voorzitter, dank u wel. Ik heb het geprobeerd te verwoorden en misschien dat het laatste gedeelte van mijn inbreng ook nog wel iets meer duidelijkheid geeft, maar nogmaals, het is niet de bedoeld om te zeggen 'die ambities gelden niet voor een project', maar echt als zijnde 'ze gelden niet als algehele checklist; het moet overal aan voldoen als we naar een project kijken'. Dat gaat er met name voor ons om dat we juist bij bewoners en ambtenaren et cetera niet de indruk wekken dat we dat zo bedoeld hebben met elkaar. Dus inderdaad, we moeten bij alle projecten die we doen, kijken naar deze ambities. Daar staan we ook nog steeds achter. Maar we willen inderdaad voorkomen dat we straks gaan kijken naar deze ambitie en dan zeggen 'je moet ze allemaal

afvinken en dan pas voldoet dit specifieke project aan deze ruimtelijke strategie'. Dus ja, we willen onderscheid maken in wat we doen op projectniveau en wat we doen als algehele ruimtelijke ontwikkeling. Dat beogen we nu met deze motie.

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp, gaat uw gang.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Ja, dank u voorzitter. Als ik het goed begrijp, is dit eigenlijk een motie die bedoelt 'het moet gewoon haalbaar en betaalbaar zijn' en behelst het niet veel meer dan die wens. Ik bedoel, u vult het niet verder in met bedragen of zo, op dit moment. Dat is niet de bedoeling. Dus het is alleen maar een soort extra waarborg 'bij alles wat je met elkaar bedenkt, moet het wel haalbaar en betaalbaar zijn'. Moet ik hem zo platslaan, is het dat?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, dank u wel. Inderdaad, we roepen op in de nadere uitwerking... We zeggen 'het zijn nu nog best overallprincipes. Die moeten nog nader uitgewerkt worden op gedetailleerder niveau waar echt keuzes gemaakt zullen worden'. Bij het maken van die keuzes roepen wij het college op om een balans te zoeken tussen die ambitieuze principes die we hebben en de haalbaarheid en betaalbaarheid.

De **voorzitter**: De heer Meijroos.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel. Ik sla eigenlijk een beetje aan op de collega's van de PvdA, van wie ik hoor dat ze toch liever hebben dat het wel als een soort checklist wordt gebruikt. Waardoor ik ook weer zenuwachtig word omdat er toch nog weer tekst toegevoegd wordt aan de principes. Ik ben heel erg benieuwd: heeft u zo weinig vertrouwen in het college dat u zegt 'dit moet in beton gegoten worden?' En u zegt 'wie gaat het dan controleren?' Wij zitten er toch als raad? Heeft u ook wel vertrouwen in ons en uzelf?

De **voorzitter**: Dat is een vraag aan mevrouw Kraneveldt volgens mij, gaat uw gang.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik heb uiteraard zeer veel vertrouwen in onszelf. Dat is duidelijk. En ook in de raad. Ik vind het altijd leuk als de raad zijn verantwoordelijkheid neemt en ook probeert raadsvoorstellen beter te maken. U vindt het blijkbaar een verspilling van tijd en zegt 'het mag wel als hamerstuk of huppetee, het memo vinden we wel oké'. Wij proberen dat beter te maken. Dat probeert de heer Van Rumpt ook in zijn visie van hoe het zou moeten zijn. Dus ik denk dat u daar niet altijd zo moeilijk over moet doen. Ik weet dat u snel thuis wilt zijn en wij proberen hier nog een beetje werk te doen en iets beter te maken voor onze inwoners.

De **voorzitter**: Laten we het vooral ook wel gezellig houden. De heer Meijroos. Naar beide kanten zeg ik dat overigens. De heer Meijroos.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Nee, laat maar. Het is wat moeilijk debatteren met iemand die niets zegt.

De **voorzitter**: Nogmaals, ik verzoek u wel het even tot de inhoud van het debat te beperken. Laten we proberen elkaar daar niet in af te vallen. Maar ik ga naar mijnheer Van den Boomgaard want die had nog een interruptie, gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja dank u voorzitter. Even een vraag aan de heer Van Rumpt want ik snap eigenlijk de motie helemaal niet. We hebben het hier namelijk over een visie en niet over een verordening. Dus die principes zijn al zo zacht als hete boter, om het zo maar te zeggen. Dus we kunnen er alle kanten mee op want ze hebben geen verplichtend karakter. Dus het zal altijd ter discussie moeten komen. Kijk, zou het een verordening zijn, dan zou ik de motie snappen, maar dat is het niet. Dus wat draagt dit nu nog bij aan wat er nu voorligt?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja voorzitter, dank u wel. Het is inderdaad wat u zegt, het is geen verordening en het is inderdaad een visiedocument. Maar wij willen heel duidelijk communiceren

naar de inwoners dat ze het ook op die manier moeten gaan lezen. Zodat we straks niet krijgen op projectniveau dat we hier een stuk hebben, dat zal ik ook aanhalen in de rest van mijn inbreng, dat we hier een project bespreken waarbij we dan misschien wat betreft een van de principes – want die gaan we verder uitwerken dus dat wordt concreter – niet helemaal voldoen aan die principes en dat we dan boze bewoners/omwonenden hebben die zeggen 'maar jullie hebben toch opgeschreven dat we het met deze principes zouden doen?' Om aan dat verwachtingsmanagement te werken, denken wij dat het goed is om helder te communiceren hoe wij dit document zien met elkaar.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Voorzitter, dank u wel. Dan vind ik de motie weer te beperkt. Want dan zou ik ervoor opteren een motie in te dienen dat we de Zoetermeerder bekend maken met 'wat is een visie, wat is de verordening en wanneer is het in beton gegoten?' om het zo maar te zeggen, dus dat we juist die kennis verbreden. Ik denk dat we daar meer aan hebben dan nu een motie die dus eigenlijk inhoudelijk geen toevoegde waarde heeft, maar letterlijk, zoals u nu aangeeft, voor de bühne is om het de mensen zo duidelijk te maken.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u daar eventueel nog op reageert en u dan uw betoog vervolgt want volgens mij is er voldoende over deze motie gesproken. Mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, dank u wel. Ik denk zeker niet dat het voor de bühne is want we hebben het ook over de haalbaarheid en betaalbaarheid in deze motie. En daarnaast denk ik juist dat, als mensen dit document los lezen, het goed is om daarin de omschrijving te hebben van hoe wij dit stuk zien om verwarring te voorkomen.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Dank u voorzitter. Ik heb het net ook ingebracht. Wanneer we dit nu niet goed beschrijven, is er een risico dat bijvoorbeeld ontwikkelaars, ambtenaren en bewoners het wel interpreteren als een checklist. De 30-gradenregel die we zojuist bespraken met elkaar is een goed voorbeeld van waarom het belangrijk is om dit goed met elkaar te beschrijven.
Deze twee punten hebben wij, samen met de VVD, verwoord in een motie die wij bij dezen indienen.
Ten slotte willen wij het college en de ambtenaren succes wensen in de verdere uitwerking van de ruimtelijke strategie. Dank u wel.

Motie nr. 2410-06 ingediend door ChristenUnie-SGP, VVD
Ambitieuze principes, maar wel haalbaar en betaalbaar!

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 14 oktober 2024;

constaterende dat:
- ambitieuze Zoetermeerse principes voor de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer 2040 als leidraad zijn vastgesteld;

overwegende dat:
- er een balans moet zijn tussen de Zoetermeerse principes en de haalbaarheid en betaalbaarheid van de ruimtelijke ontwikkeling in Zoetermeer;

draagt het college op:
- bij de uitwerking van de Ruimtelijke Strategie 2040 rekening te houden met haalbaarheid en de betaalbaarheid;
- in de uitwerking van de Ruimtelijke Strategie 2040 op te nemen dat de Zoetermeerse principes niet als checklist gebruikt dienen te worden bij losse projecten. De principes in de ruimtelijke strategie gelden voor de algehele ruimtelijke ontwikkeling en zijn geen voorschriften voor individuele projecten;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van Rumpt, voor uw eerste termijn. Dan ga ik door naar de heer De Vogel voor zijn eerste termijn.

De heer **De Vogel** (PVV): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, de PVV is in het raadsbesluit, en vindt dat de zeven principes helder en duidelijk zijn om als basis te dienen voor verdere uitwerking. Daarnaast vindt de PVV de amendementen van de PvdA als aanvulling op het geheel, dat zijn F, Bouwen aan een gezonde leefomgeving en B, Bestaande kwaliteit is leidend, zeer goede aanvullingen en dient deze mede in. De PVV vindt ook de motie van de ChristenUnie-SGP Ambitieuze principes, maar wel haalbaar en betaalbaar, een verduidelijking en we steunen als zodanig ook dit voorstel. Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer De Vogel voor uw eerste termijn, dan ga ik naar de heer Buisman voor zijn eerste termijn.

De heer **Buisman** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Met het voorliggende raadsvoorstel worden de Zoetermeerse principes van de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer 2040 vastgesteld. Na het vaststellen van deze principes worden deze leidend voor de verdere uitwerking van deze ruimtelijke strategie. De PDvZ neigt ernaar in te stemmen met het raadsvoorstel maar mist een voor haar essentieel aspect met betrekking tot de ontwikkeling van de stad. In het raadsvoorstel wordt vooral benadrukt dat de gezondheid van de inwoners een basisvoorwaarde is voor de ontwikkeling van de stad.
Naast gezondheid, en leefbaarheid wordt ook genoemd, ontbreekt er volgens de partij PDvZ in dit verband een even zo belangrijk woord in het voorstel en dat is 'veiligheid'. Een saillant gegeven is dat we überhaupt nergens in het raadsvoorstel dit woord terugvinden. Het college van burgemeester en wethouders van Zoetermeer zegt altijd grote waarde te hechten aan de veiligheid van de inwoners. En voorzitter, in het coalitieakkoord lezen wij 'wij vinden het belangrijk dat iedereen in Zoetermeer veilig kan wonen, reizen, werken en ondernemen'. Daarom vindt de PDvZ het van belang om de veiligheid als achtste principe expliciet toe te voegen aan de zeven principes van de Zoetermeerse ruimtelijke strategie.
De veiligheid van onze inwoners moet een topprioriteit zijn bij de ruimte ontwikkeling van onze groeiende stad. Dit houdt in dat er bij het ontwikkelen van nieuwe wijken, herstructureringen en openbare ruimtes altijd aandacht moet zijn voor veiligheidsaspecten, zoals verlichting, zichtlijnen en aanwezigheid van toezicht. Veiligheid wordt hierbij niet alleen als een fysieke noodzaak gezien, maar ook als een sociale inspanningsverplichting, waarbij betrokkenheid en samenwerking van de inwoners en de gemeente essentieel zijn. Door het veiligheid toe te voegen aan de ruimtelijke strategie kunnen er proactief maatregelen getroffen worden die bijdragen aan de huidige binnenstedelijke ontwikkeling voor een veilige en gezonde stad. Een veilige leefomgeving is tenslotte cruciaal voor het welzijn van de inwoners.
Afrondend voorzitter, de PDvZ dient samen met de PvdA een amendement is om een achtste principe veiligheid toe te voegen aan de andere zeven reeds in het raadsvoorstel vermelde principes.
Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Buisman. Ik kijk rond of daar nog interrupties op zijn. Mijnheer Aptroot, gaat uw gang.

De heer **Aptroot** (VVD): Voorzitter, dank u wel. U kent de VVD natuurlijk als een partij die heel veel oog heeft voor de veiligheid. Ik ben het met u eens, wij zijn er ook trots op dat het heel veel in het coalitieakkoord staat. Niet voor niets zijn we er denk ik, met alle coalitiepartijen trots op dat we extra boa's hebben en dat we veiligheid op een hoge plaats zetten. Ik ben alleen aan het zoeken waar dat past bij de ruimtelijke strategie. Wat hebben wij bij de laatste ontwikkelingen, bij de laatste dingen in de stad niet goed gedaan qua veiligheid? Waar hebben wij ervoor gezorgd dat onze inwoners zo onveilig zijn dat dit principe erin moet staan? Want als dit essentieel is, vindt u ons aan uw zijde, maar als we veiligheid noemen, kan ik nog wel twintig principes noemen die voor iedere stad ook essentieel zijn. Ik ben aan het zoeken naar 'waarom moet deze er nu in? Wat hebben wij de laatste jaren gemist bij ontwikkelingen aan veiligheid dat dit principieel erin moet?'

De **voorzitter**: Volgens mij is het helder. Mijnheer Buisman, gaat uw gang.

De heer **Buisman** (PDvZ): Mijnheer Aptroot, het volgende, via de voorzitter, uiteraard. Er staan ook woorden in als 'leefbaarheid' en 'gezondheid', daarbij kun je je ook afvragen 'wat hebben wij gemist de laatste jaren aan gezondheid in de stad, of het maken van leefbaarheid in de stad?' Wij zien dat in dezelfde context als het ware.

De **voorzitter**: Mijnheer Aptroot.

De heer **Aptroot** (VVD): Voorzitter, om de vraag dan iets concreter te maken. Buiten dat de heer Meijroos weer om een memo roept, maar dat is wat anders. Wat hadden we...? Wat moet de ontwikkelaar nu, letterlijk, principieel anders doen dan bij de laatste ontwikkelingen waar we akkoord op hebben gegeven, op het gebied van veiligheid en wat is er misgegaan?

De **voorzitter**: De heer Buisman?

De heer **Buisman** (PDvZ): Het gaat erom het principe veiligheid te borgen in alle plannen die gemaakt worden, in sociale veiligheid, verkeersveiligheid, noem maar op. Net zoals je leefbaarheid en gezondheid, die ik net ook noemde, daar ook bij betrekt.

De **voorzitter**: Heel kort, mijnheer Aptroot.

De heer **Aptroot** (VVD): Voorzitter, kunt u dan een voorbeeld noemen van wat u zou willen zien dat er nu mist?

De **voorzitter**: De heer Buisman.

De heer **Buisman** (PDvZ): Ik kan een voorbeeld uit het verleden geven. In de jaren zeventig werden er projecten gebouwd in Buytenwegh bijvoorbeeld met woondekken en dergelijke, daar is denk ik aan het principe veiligheid voorbijgegaan destijds. Ik zeg niet dat dat recent ook een keer gebeurd is, maar daar moeten we toch voor waken, vind ik.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel. Uw amendement vraagt om een veilige stad, maar als u positief bent over het amendement van de PvdA, staat daar ook al veiligheid in. Is dat niet voldoende? Want de wethouder wil geen achtste principe, heeft hij gezegd.

De **voorzitter**: De heer Buisman.

De heer **Buisman** (PDvZ): Ik wil nog even afwachten of de wethouder dat niet wil, na dit betoog. We hechten er echt zeer aan om dat als extra principe op te nemen. Zo belangrijk vinden wij dat.

De **voorzitter**: Ik ga nog naar mijnheer Van der Vlies en dan wil ik langzaam naar een afronding, volgens mij hebben we dan hier voldoende over gedebatteerd. Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Dank u voorzitter, Wij zien natuurlijk ook die veiligheid wel als belangrijk punt. Iedereen wel denk ik maar we zien dat wel terug in die tussenrapportage. Daar staat het ook veelvuldig genoemd. Is het dan niet een handiger idee – want dat zagen we met mobiliteit ook – om in plaats van een extra principe toe te voegen, er gewoon een motie van te maken in de zin van 'let daarop als college en ga daarmee aan de slag en houd daar rekening mee'?

De **voorzitter**: De heer Buisman.

De heer **Buisman** (PDvZ): Nee, als we hadden gedacht dat dat beter was, hadden we het wel zo gedaan maar we vinden het op dit punt als achtste punt heel wenselijk.

Amendement nr. 2410-H ingediend door PDvZ, PvdA
Toevoegen 8e principe Veiligheid

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 14 oktober 2024;
gelezen het raadsvoorstel Zoetermeerse principes Ruimtelijke Strategie 2024-095205;

besluit bij beslispunt 1. Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's het volgende toe te voegen:

- besluit toe te voegen:
  h. Principe 'Veiligheid': Veiligheid in de leefomgeving is een fundamentele voorwaarde voor een gezonde en leefbare stad."

De **voorzitter**: Volgens mij is het helder. Ik kijk rond, dank aan de heer Buisman voor zijn eerste termijn

en de motie die is ingediend. Dan de heer Meijroos.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter, ik doe het vanaf deze plek, want ik heb begrepen dat ik snel thuis wil zijn.
Namens mijn fractie wil ik kort ingaan op het voorliggende voorstel voor de Ruimtelijke Strategie 2040. Hoewel wij erkennen dat de zeven principes in het raadsvoorstel logisch en noodzakelijk zijn, moeten we ook eerlijk zijn. Dit is wat je minimaal mag verwachten van een fatsoenlijk ruimtelijk beleid. Het blijft vooral allemaal wat braaf en voorspelbaar. Duurzaamheid, vergroening en betrokkenheid van inwoners zijn natuurlijk belangrijke pijlers, maar zijn die niet eigenlijk al standaard? Voorzitter, het voorstel mist scherpte. We praten over keuzes maken, maar waar zijn die scherpe keuzes? Hoe geven we prioriteit aan bepaalde ontwikkelingen? Waar wordt de ruimte echt schaars en waar zullen we iets moeten opofferen? Daarover horen we weinig.
De LHN wil graag meer lef zien. We hebben nu de kans om echt vernieuwend te zijn; hoe maken we van Zoetermeer een stad die vooroploopt in plaats van volgt? Kortom, wij ondersteunen de principes, maar roepen wel op tot meer durf, scherpte en innovatie in de verdere uitwerking van de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer 2040.

De **voorzitter**: De heer Meijroos, een interruptie van mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel voorzitter. Ik verbaas me toch een beetje, want u zegt 'het is eigenlijk minimaal' en u mist scherpte, maar u vond het eigenlijk ook wel een soort hamerstuk, want als een soort memo had het ook wel gekund. Maar als u dat dan mist, dan kunt u het toch ook met een motie of een amendement iets aanscherpen? Dat had u dus ook zelf kunnen doen. Waarom kiest u daar dan niet voor?

De **voorzitter**: De heer Meijroos.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik denk dat u uw vraag aan het bedenken was op het moment dat ik verderop, en met extra nadruk, in de zin 'verdere uitwerking van de ruimtelijke strategie, zei. Die benadrukte ik het eventjes wat extra, omdat ik denk dat we verderop inderdaad die scherpte en die ambitie wel willen terugzien als LHN. Voor wat dit stuk betreft, vinden we het niet heel erg spannend en wat braaf. En de meeste moties proberen het nog braver te maken en nog completer en dat klopt dan allemaal. Tja, het zegt ons op die manier niet zoveel. We vinden het absoluut wel belangrijk maar dit had goed als memo door gekund en in de verdere uitwerking zijn we vooral heel erg benieuwd waar die scherpte komt en waar die ambitie komt.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, dat vind ik toch iets te makkelijk. Want u vroeg mij net 'neemt u de raad wel serieus?' Dan denk ik 'u zit in die raad. U bent in de gelegenheid om een aanscherping mee te geven, bijvoorbeeld via een motie. Het hoeft dan niet via een amendement, daar kan ik me ook wel iets bij voorstellen, maar dan heeft u die kans, neemt u zichzelf dan ook serieus en stel eens wat voor'. Nu is het 'nou, we vinden het eigenlijk niet genoeg en we zien het wel over een paar maanden'. Dat is toch jammer? Dat is toch een gemiste kans?

De **voorzitter**: De heer Meijroos.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. U bagatelliseert het een beetje en dat is flauw, maar op die toer zitten we blijkbaar vanavond. Wij vinden dit stuk niet heel spannend. Voor ons had het als memo weg gekund. Er moet wat scherpte in. Er moet wat ambitie in, in de toekomst, in de verdere uitwerking. En als u dat niet snapt of niet hoort en zegt dat wij dit stuk niet scherp genoeg bekritiseren, is dat uw gemis.
Mag ik het meteen afmaken? Ik had nog één zin.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mijnheer Meijroos.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Er is één motie waar we zeer van gecharmeerd zijn. Dat is de motie van ChristenUnie-SGP. Die zullen we steunen, want verwachtingsmanagement is volgens LHN heel belangrijk en dat wordt goed geborgd in deze motie. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik ben daarmee aan het eind van de eerste termijn van de raad gekomen maar we zitten al een tijdje, dus ik stel voor toch te schorsen. Niet heel lang, maar ik stel voor tien minuten te schorsen en wij gaan om 23.03 uur verder. Ik schors de vergadering.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Ik verzoek iedereen nog even de aandacht vast te houden. Dank u wel. Ik heb nog even een mededeling, voordat ik het woord aan het college geef. Mijnheer Van den Boomgaard heeft de vergadering vanwege ziekte verlaten. Dus die maakt geen onderdeel meer uit van de beraadslagingen en inmiddels zijn we dan met 35 raadsleden. En ik moet natuurlijk officieel aan u vragen, want we zijn inmiddels al over 23.00 uur en dat had ik eerder moeten doen, maar ik stel voor dat wij verdergaan en de agenda afronden maar ik wil het u toch even gevraagd hebben. Maar ik zie geen bezwaren. Het woord is aan het college, wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Dank voorzitter en ik wens mijnheer Van den Boomgaard natuurlijk heel veel sterkte. Ik vind het wel jammer dat ik niet heb kunnen uitleggen dat als je overal in de stad alle wegen tot 30km/uur langzamer maakt, je juist veel meer auto's in de stad kwijt kunt maar dat zal ik hem dan de volgende keer moeten uitleggen.
Voorzitter, dank voor het geanimeerde debat dat u met elkaar had. Ook de vorige keer in de commissie heeft u goed en geanimeerd met elkaar gesproken en u heeft ook goed gebruikgemaakt van ons voorstel om te overleggen met de organisatie, met de collega's. Ik zie dat er goed gebruik van is gemaakt. Dank daarvoor. En u heeft ook mijn wens om zo weinig mogelijk principes toe te voegen, goed onthouden.
Ik zal ingaan op een paar vragen en dan ondertussen ook alle moties en amendementen meenemen. Te beginnen met die van mevrouw Kraneveldt. De optie, of tenminste het amendement Aanpassing in principe 'de bestaande kwaliteit is leidend', 2410-F.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema, een interruptie van de heer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja dank u voorzitter, ik dacht 'voordat de wethouder inhoudelijk in de moties en amendementen duikt, vind ik het belangrijk dat de wethouder ons nog even goed uitlegt hoe deze principes zich nu precies verhouden tot de Visie Zoetermeer 2040 en die Ruimtelijke Strategie zo meteen'. En we hadden een klein meningsverschil met de heer Aptroot over wat nu precies de functie van deze zeven principes is.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Dat kan ook voorzitter, dan begin ik bij het einde.
Maar het is allebei even logisch, maar dan begin ik ook met de opmerking 'waarom geen memo?' Een beetje jammer vind ik dat wel, want u heeft als raad gevraagd, vanaf de Visie Zoetermeer 2040, 'betrek ons er nou bij, neem ons mee in dat hele proces'. Dit is het moment waar we nu in zitten. Met deze principes willen we de ruimtelijke strategie gaan vormgeven. Daar ga ik zo op verder, maar denkt u dan bij de beantwoording nu en in uw tweede termijn erover, ik wil ook wel een toezegging doen dat we straks de ruimtelijke strategie als memo naar de raad sturen.
Maar voorzitter, hoe het werkt met die ruimtelijke principes. Dit zijn de leidraden op basis waarvan we de ruimtelijke strategie gaan vormgeven en in de ruimtelijke strategie vindt u ook echt keuzes per thema. Bijvoorbeeld dat 'groen groeit mee'. Is dat nou in beton gegoten? Nee, maar het is wel de leidraad straks als we ergens gaan toevoegen. Bijvoorbeeld, ik droom even met u mee, de wijkwinkelcentra die we hebben, zijn ook allemaal ov-hubs. Daar gaan we woningen toevoegen. Daar gaan we voorzieningen toevoegen. Dat is natuurlijk een heel moeilijke plaats om daar dan ook meteen het park te laten groeien. Dus dan zou je moeten kijken 'hoe kun je daar dan groen mee laten groeien?' Dat kan, denk ik, door groene daken en daktuinen, maar ook de kwaliteit te verhogen van het bestaande groen dat er al is. En misschien wel door in het nabijgelegen wijkpark wat extra's te doen en een soort groen lintje aan te leggen. Volgens mij moet je er zo naar kijken. Dus de ruimtelijke strategie waar we straks mee komen, komt echt met veel moeilijkere keuzes, met scherpere richtlijnen. Daarna komt dan het omgevingsplan en daarna de gebieds- en de buurtvisies en dat moet dan congruent met elkaar zijn. Zo gebruiken we ze.

De **voorzitter**: Interruptie van mijnheer Van Steenis. Gaat uw gang.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja, dank voorzitter en dank wethouder voor de uitleg. We kijken allemaal uit naar die extra scherpte die we zo meteen met elkaar gaan zoeken in die ruimtelijke strategie. Dus eigenlijk staan wij te popelen om daarover in debat te gaan. Alleen wil ik dan toch ook wel concluderen dat het dus niet de bedoeling is dat deze zeven principes zo meteen bij de eerste de beste projectontwikkelaar terechtkomen. Dat bent u toch wel met mij eens?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Deze principes komen niet bij projectontwikkelaars terecht. De ruimtelijke strategie straks natuurlijk wel, dat wordt het kleurboek, zogezegd, waarbinnen gekleurd moet worden. Ik denk wel dat een heleboel mensen geïnteresseerd met ons meekijken naar wat voor principes we vastleggen en gelukkig denken ook een heleboel mensen al met ons mee. Tegelijkertijd snap ik waar uw vraag vandaan komt, maar snap ik ook de wens die bij velen van u leeft om daar toch nog enige richting aan te geven. Want ja, dat was ook de uitnodiging natuurlijk, 'betrek ons daar vroeg bij en laat ons daar ook over meedenken'. En met die blik probeer ik dus ook een appreciatie te geven van alle amendementen en moties die u heeft ingediend.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema, een interruptie van mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Ja excuus, voorzitter. Mijnheer Aptroot noemde net als voorbeeld dat dan zes van die principes wel zouden kunnen passen en de zevende niet. Daar heeft u het nog niet over gehad. Hoe zijn die onderlinge verhoudingen? Is dat iets reëels om het zo aan te pakken? Of is het juist de bedoeling om gewoon bij elk ruimtelijk project alle zeven af te gaan en te kijken of het voldoet?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, volgens mij is het van niemand in dit huis de bedoeling om de boel op slot te zetten. En als je zeven principes straks vertaalt naar keuzes en je wilt bij alles wat je doet alle principes hanteren, denk ik dat er nooit meer wat van de grond komt. Dus wat er zal gebeuren, is dat we naar die principes gaan kijken en die proberen zo goed mogelijk in te kleuren en ook als leidraad mee te geven aan alle ontwikkelaars hier in de stad. 'Wil je hier bouwen, laat dan maar eens even zien hoe dat past binnen die principes'. En als dan, ik noem wat, in de Entree bijvoorbeeld iemand zegt 'ik wil 1000 woningen bouwen. En ik kan aan zes principes voldoen, maar aan de zevende niet', denk ik niet dat ik hier nog zou durven staan als ik niet aan u zou voorleggen 'zullen we dat toch maar doen?' En ik denk ook niet dat u tegen mij zou zeggen 'ja, mijnheer de wethouder, u heeft zeven principes beloofd, dit voldoet maar aan zes, ga maar weer terug, zoek maar wat anders'. Volgens mij zijn we er dan ook met elkaar bij om daar het debat over te voeren. Even heel simpel: ik fiets in principe naar mijn werk, maar als het regent, pak ik de auto. Dat is ongeveer in een notendop waar het hier om draait. En daar moet ik dan thuis wel eventjes verantwoording voor afleggen. Dat snapt u ook.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat de wethouder nu verdergaat met de behandeling van de moties en amendementen. Gaat uw gang.

Wethouder **Iedema**: 2410-F. Met alles wat ik gezegd heb, kom ik dan natuurlijk nu ook wel op 'oordeel raad'. De bestaande kwaliteit verbeteren. Dan zeg ik daar natuurlijk wel enigszins trots ook bij 'niet alles hoeft beter', maar de toelichting geeft dat denk ik beter aan dan het dictum.
Amendement 2410-G. Aanpassing principe bouwen aan een gezonde leefomgeving. Daar stelt u voor om veiligheid en inclusie toe te voegen. Op veiligheid kom ik zo meteen nog wel terug. Inclusie is – nogmaals, alle moties zijn wat mij betreft 'oordeel raad' – denk ik een heel goed principe. Het is ook multi-uitlegbaar. Dat is wel goed om met elkaar te beseffen, op het moment dat u zegt 'ik overweeg om dit wel of niet te steunen'.
Voorzitter, dan…

De **voorzitter**: Wethouder Iedema, een interruptie van mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, natuurlijk, het is ook een breed in te vullen begrip. Ik heb het juist expres niet ingevuld omdat dat dan aan u is met die paar woorden die we eraan toevoegen, om dat vervolgens in de uitwerking concreet te maken. Dus het is ook de bedoeling dat we dat niet uitgebreid zitten te definiëren.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, om dan mevrouw Kraneveldt te citeren: ik heb ook groot vertrouwen in ons.
Dan ga ik naar de heer Ekkelenkamp van D66. Het was overigens mooi om te zien dat u zichzelf zo genuanceerd noemt. Je moet toch ook af en toe complimenten uitdelen of niet? U zei 'begin bij het begin, maak gebruik van de schat aan informatie'. En toen lichtte u de motie erfgoed toe. Ik snap wat u bedoelt, maar het dictum, eerste bolletje, is wel erg dwingend hoor. Het 'uit te spreken dat het cultureel erfgoed het fundament vormt onder alle principes'. Ik denk dat het cultureel erfgoed nu juist onderdeel uitmaakt van die bestaande kwaliteiten die we hebben en ik vind dat we daar als stad ook erg goed oog voor moeten hebben. Die oproep begrijp ik. Als erfgoed an sich maakt het gewoon onderdeel uit van onze bestaande stad en moet ik deze dus helaas ontraden.

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u wel voorzitter. U heeft natuurlijk net ook goed geluisterd naar het debat in de eerste termijn en toen heb ik al gezegd 'ik luister goed naar de raad en met die eerste bullet gaan we nog wat doen'. Inmiddels is er een nieuwe versie van de motie klaargemaakt. Ik moet wel zeggen dat we dan ook aan uw wens tegemoet kunnen komen. Als de eerste bullet eruit is, zou u hem dan wel kunnen steunen?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Ja voorzitter, dan laat ik hem oordeel raad, met het oordeel van het college in ieder geval dat wij het idee hadden dat het al goed genoeg in de bestaande stad zat, maar dan is het aan u om uw collega's te overtuigen.

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u voorzitter. Ik denk dat het gewoon heel belangrijk is dat we het er expliciet in zetten omdat het anders misschien toch wel weer vergeten wordt. Dus daarom is dat onze wens. Dank u wel.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema, gaat u verder.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, de motie Optimale bereikbaarheid van Zó! Zoetermeer 2410-05. Volgens mij geeft u daarin ook aan als raad wat u verlangt straks bij de verdere uitwerking van de mobiliteit in al haar soorten. We hebben het hier natuurlijk wel vaker gehad over mobiliteit, over verkeersonderzoeken, en mobiliteitsonderzoeken en noem het allemaal maar op. En ik denk dat uw raad als deze motie wordt aangenomen, daar een paar mooie aandachtspunten voor geeft. Dit is ook oordeel raad, wat mij betreft. Dan kom ik bij de heer Van Proosdij. Ik had het al aangekondigd. Veiligheid. Die neem ik even tegelijk met het amendement van PDvZ met een nieuw principe. Volgens mij delen we hier allemaal dat we een veilige stad willen hebben. En ik zei in de commissie ook al, niemand wil een onveilige stad. Laat dat vooropstaan. Tegelijkertijd is wel goed om een aantal principes te hebben. Dat heb ik ook gezegd, maar liever niet te veel. Veiligheid is ook al onderdeel van de motie van PvdA dus ik wil uw raad er wel voor behoeden dat u dubbelingen gaat toevoegen.
En mijnheer Van Proosdij vroeg mij 'kunt u dan niet hier even aangeven waar het over gaat als u denkt aan veilig bouwen?' Wat mij betreft, als wij de ruimtelijke strategie verder gaan uitwerken en wij denken aan veiligheid, gaat het om een paar soorten veiligheid. Denk aan verkeersveiligheid, denk ook aan sociale veiligheid, maar ook bijvoorbeeld aan je veilig voelen in je eigen omgeving. Een van de mooie voorbeelden die ik mocht bezoeken was Little C in Rotterdam, een fantastisch bouwproject. Menselijk wonen in grote schaal, op klein formaat. We hebben daar ook heerlijk gegeten en we maakten het wat laat. En toen de lampen uit gingen, dacht ik, 'ik vind het hier best donker en unheimisch'. Toen zagen we nog wat buurtbewoners. Die hadden eigenlijk precies hetzelfde gevoel. Dat heeft bij het college in ieder geval de knop omgezet dat we met alle architecten en stedenbouwers om tafel moeten 'als je gaat bouwen, bouw dan ook voor de tijd dat het stil is, de tijd dat het donker is, maak geen onoverzichtelijke hoekjes'. Dat is volgens mij iets wat u zelf ook al vaak meegegeven heeft. Dus als dit een pleidooi is voor u, mijnheer Van Proosdij, en misschien wel voor het intrekken van het amendement, dan bij dezen.
Dan ga ik naar de heer Aptroot, samen met de heer Van Rumpt, met hun motie over ambitieuze

principes, maar wel haalbaar en betaalbaar. Volgens mij is uw hoofdpleidooi 'gooi de deur niet op slot'. Dat deel ik van harte. Ik denk ook dat het bij alle plannen altijd goed is om aandacht te hebben voor de vragen 'is het nou haalbaar? Is het betaalbaar?' Dus ook deze motie is 'oordeel raad'.
Dan voorzitter, had mijnheer Van den Boomgaard de vraag 'hoe zit dat nu met die principes?' Maar dat heb ik net uitgelegd. Het is inderdaad geen afvinklijstje, de principes zijn niet in beton gegoten, er zitten geen verschillen in zwaarte. Geen memo, dat had ik ook al gehad. Volgens mij ben ik dan door de vragen heen met een laatste opmerking. De heer Buisman van PDvZ. Ik heb het natuurlijk al gehad over het amendement. Precies bij het voorbeeld dat u noemde, mijnheer Buisman, dacht ik 'dat wat u wilt, past dan volgens mij prima in het principe van de bestaande stad', met de uitleg zoals ik die net aan de heer Van Proosdij heb gegeven.
Voorzitter, ik denk dat ik alle vragen beantwoord heb.

De **voorzitter**: Dank u wel. Maar ik zie een interruptie van mijnheer Buisman. Gaat uw gang.

De heer **Buisman** (PDvZ): Ja. Via de voorzitter, mijnheer Iedema, u zegt 'dat past al in de huidige principes die gehanteerd worden'. Maar wat is erop tegen om expliciet veiligheid te benoemen? Net zoals ook gezondheid en leefbaarheid en andere criteria worden benoemd. Dan is veiligheid toch niet de minste, denk ik, in dat geval.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, veiligheid is zeker niet het minste van al. Maar ik, het college, meende veiligheid al mee te hebben genomen in de geest van alle principes, maar met name in die van de gezonde stad. Dat wordt in een ander amendement dat vandaag voorligt, nog een keer bevestigd. Ik heb net in de uitleg op de vraag van de heer Van Proosdij ook aangegeven hoe wij denken over die veiligheid. En u kent mijn voorkeur over niet al te veel principes omdat ik denk dat hoe meer principes je hebt, hoe moeilijker het dan uiteindelijk wordt om te kiezen. Dus vandaar met het eindoordeel 'oordeel raad', maar in ieder geval mijn waardering erbij.

De **voorzitter**: Mijnheer Buisman.

De heer **Buisman** (PDvZ): Voorzitter. Mijnheer Iedema gaf een kwartiertje geleden al een voorbeeld van 'er zijn nu zeven principes en als een project dan ook maar aan zes of vijf voldoet, is er ook nog geen man overboord'. Wat is er dan op tegen om een achtste principe te hebben?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, dan nog één ding in reactie daarop. Ik durf ook wel de stelling hier aan dat als ik met het meest fantastische project kom maar het is niet veilig, ik ook niet hier langs hoef te komen dus daar zitten natuurlijk wel wat nuances in. Maar nogmaals, die laat ik aan u.

De **voorzitter**: Ik constateer dat daarmee de eerste termijn van het college is afgerond en dank wethouder Iedema voor de beantwoording en wil eigenlijk met uw welbevinden meteen naar de tweede termijn van de raad gaan. Maar volgens mij zijn er ook niet heel veel fracties meer die nog heel veel tijd hebben, dus dat scheelt. Mevrouw Kraneveldt. Heeft u nog behoefte aan een tweede termijn? O, u had geen tijd meer, dat is waar! Nee, u heeft helemaal gelijk. Ik moet nog even scherp zijn. Mevrouw Bink, tweede termijn?

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, nee, dank u wel. We zijn blij met de beantwoording van de wethouder.

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp. U heeft nog 24 seconden, dat weet ik uit mijn hoofd. Dan ga ik het presidium voorstellen de looptijd ook onderdeel van de spreektijd te laten worden. Nee, dat is een grapje. Het is een grapje! Ik maak een grapje. Mijnheer Ekkelenkamp, gaat uw gang.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Nou, dan wil ik mijn tijd besteden om een motie in te dienen, mijnheer de voorzitter. En volgens mij is die net al in handen gesteld van de griffier.
Dank aan de wethouder ook voor de beantwoording van de vragen en dan ga ik nu weer terug naar mijn plaats. Dank u wel.

Motie nr.2410-04A ingediend door D66, Zoetermeer Vooruit
Cultuurhistorisch erfgoed als belangrijke waarde

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 14 oktober 2024;

constaterende dat:
- de Ruimtelijke Strategie van de gemeente Zoetermeer de komende periode wordt uitgewerkt op basis van de door de raad vastgestelde principes;
- in het voorjaar van 2024 het 'Post 45-project' is afgerond naar aanleiding van een eerder door de raad aangenomen motie om de cultuurhistorische waardevolle panden, complexen, gebieden en structuren uit de periode 1945-1990 te inventariseren en te waarderen (motie 1811-38). Het verhaal van de groeikern Zoetermeer als New Town stond hierbij centraal;
- dit unieke onderzoek naar de oudste groeikern van Nederland 'Het Verhaal van de Stad' heeft opgeleverd met daarin de ruimtelijke en cultuurhistorische hoofdtypering van Zoetermeer, alsmede tien wijkbiografieën met het huidige ruimtelijke karakter van de wijk, de cultuurhistorische hoofdkenmerken en een cultuurhistorische waarderingskaart;
  https://www. geheugenvanzoetermeer.nl/themas/post-45-erfgoed/
- dat deze inventarisatie bestaat uit 200 cultuurhistorisch waardevolle panden en complexen, 90 gebieden en structuren, 54 kunstwerken en vijf roerende objecten, waaronder vier archiefstukken;

overwegende dat:
- het 'Verhaal van de Stad', als opbrengst van het 'Post 45-project' en historie van de stad, een goed fundament voor de uitwerking van de Ruimtelijke Strategie kan vormen;
- het benutten van de opbrengst van dit project bijdraagt aan de consistentie van het beleid binnen de gemeente;
- in de participatie rondom Zoetermeer 2040 ons cultureel erfgoed als belangrijk uitgangspunt werd genoemd, maar dat dit niet terugkomt in de uitwerking van de Zoetermeerse principes voor de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer;

besluit:
- het college te verzoeken ons cultureel erfgoed te betrekken bij de verdere uitwerking van de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer 2040;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Ekkelenkamp. Ik constateer overigens dat de oude motie 2410-04 is ingetrokken en is vervangen door 2410-04A en die zal, als het goed is, zo in uw systeem verschijnen, dus dan kunt u die ook zien. Dank u wel mijnheer Ekkelenkamp. De heer Van der Perk? Geen behoefte. Mijnheer Van Proosdij. Geen behoefte. Mijnheer Aptroot? Geen behoefte. Mijnheer Velner. Geen behoefte. Mijnheer Van Steenis? Geen behoefte. Mijnheer Van Rumpt?

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja voorzitter, dank u wel. Voorzitter, kort. Dank aan de wethouder voor zijn reactie op onze motie. Op verzoek van Zoetermeer Vooruit heb ik nog een kleine aanpassing in onze motie gedaan, namelijk de balans die wij ook in onze overweging hadden laten plaatsvinden, maar niet in het uiteindelijke dictum dat we het college meegeven, hadden laten plaatsvinden, hebben we dus ook de balans weer terug laten plaatsen... Sorry, excuus. Het is laat. Het is 23.30 uur. Om de balans tussen de Zoetermeerse principes en de haalbaarheid en betaalbaarheid ook daadwerkelijk in het dictum op te nemen. Dus we hebben een kleine wijziging en daarom zal onze motie aangepast worden.

Motie nr. 2410-06A ingediend door ChristenUnie-SGP, VVD
Ambitieuze principes, maar wel haalbaar en betaalbaar!

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 14 oktober 2024;

constaterende dat:
- ambitieuze Zoetermeerse principes voor de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer 2040 als leidraad zijn vastgesteld;

overwegende dat:

- er een balans moet zijn tussen de Zoetermeerse principes en de haalbaarheid en betaalbaarheid van de ruimtelijke ontwikkeling in Zoetermeer;

draagt het college op:
- bij de uitwerking van de Ruimtelijke Strategie 2040 aan de balans tussen de Zoetermeerse principes en de haalbaarheid en betaalbaarheid van de ruimtelijke ontwikkeling te werken;
- in de uitwerking van de Ruimtelijke Strategie 2040 op te nemen dat de Zoetermeerse principes niet als checklist gebruikt dienen te worden bij losse projecten. De principes in de ruimtelijke strategie gelden voor de algehele ruimtelijke ontwikkeling en zijn geen voorschriften voor individuele projecten;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u. Dan begrijp ik dat u een gewijzigde motie indient, die komt dan ook straks in het systeem en wordt nu ingediend bij de griffier. De heer De Vogel, behoefte aan een tweede termijn? Nee. De heer Buisman? Tweede termijn.

De heer **Buisman** (PDvZ): Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Geen behoefte?

De heer **Buisman** (PDvZ): Jawel.

De **voorzitter**: O, wel. Mijnheer Van Rumpt loopt in mijn beeld dus ik kan het niet zien. De heer Buisman, gaat uw gang.

De heer **Buisman** (PDvZ): De wethouder bedankt voor zijn antwoord. Maar we vinden het heel erg jammer dat hij niet gevoelig is voor ons argument. We dienen het amendement desondanks in.

De **voorzitter**: Akkoord, dat blijft dan ook gewoon staan en is onderdeel van de besluitvorming. De heer Meijroos nog behoefte? Geen behoefte. Ik kijk even of wethouder Iedema nog behoefte heeft aan een tweede reactie. Volgens mij niet. Of wel? De nieuwe motie van de heer Ekkelenkamp? Die komt zo in het systeem. Ik kan wel even wachten want die van de ChristenUnie-SGP hebben we ook pas net gekregen. Die van D66 staat er al in, dus die staat in iBabs, maar de aangepaste motie van ChristenUnie-SGP niet. Heeft u behoefte om daarop te wachten tot u die kent? Ja, kunnen we overgaan tot stemming? Want dan sluit ik de beraadslagingen, dan gaan we wat mij betreft over tot stemming.
Dat betekent dat ik allereerst de amendementen ga doen. Ik begin met amendement 2410F. Dat is Aanpassing principe 'De bestaande kwaliteit is leidend'. Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Is er iemand die stemming over dit amendement wenst? Ja. Mag ik dan de leden van de raad die tegen dit amendement zijn, vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn GroenLinks, de VVD en de LHN. Daarmee is het amendement met 23 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen.
Dan gaan we over naar amendement 2410-G. Aanpassing principe 'bouwen aan een gezonde leefomgeving'. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Ook niet het geval. Ik ga ervan uit dat deze ook in stemming moet worden gebracht. Ik zie al knikken. Mag ik ook hier weer de leden van de raad die tegen dit amendement zijn vragen om hun hand op te steken?
Tegen zijn de VVD, LHN, Zó! Zoetermeer en ChristenUnie-SGP. Dit amendement is met 22 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen.
Dan gaan wij over naar amendement 2410-H Toevoegen 8e principe veiligheid. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Mijnheer Van Steenis, gaat uw gang.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja, dank voorzitter. Voorzitter, voor ons is het absoluut niet nodig om dit in de ruimtelijke strategie op deze manier vast te leggen. Het is gewoon een basisvoorwaarde in de stad dat je veilig bent, veilig kan leven en niet alleen in de ruimtelijke omgeving, zoals hier wordt aangegeven, maar ook achter de voordeur en in het verkeer en op andere plaatsen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen voor een stemverklaring? Dan ga ik hem in stemming brengen. Mag ik de leden van de raad die voor dit amendement zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn PvdA, D66, PDvZ. Dit amendement is met 10 stemmen voor en 25 stemmen tegen verworpen.
Dan gaan we over naar het raadsvoorstel, dat natuurlijk is aangepast met amendementen. Wie wenst

daar een stemverklaring over af te leggen? Het raadsvoorstel Zoetermeerse principes Ruimtelijke Strategie. Is er iemand die stemming over dit raadsvoorstel wens? Niet het geval.
Dan constateer ik dat het raadsvoorstel unaniem is aangenomen.
Dan gaan we over naar de motie 2410-04A. Ik vraag eerst of er iemand een stemverklaring wenst af te leggen over deze motie. Dat is niet het geval. Willen we deze in stemming hebben gebracht? Ja. Mag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn de fractie van de VVD, CDA, LHN, Zó! Zoetermeer, ChristenUnie-SGP en PVV. Deze motie is met 19 stemmen voor en 16 tegen aangenomen.
Dan gaan we naar 2410-05 Optimale bereikbaarheid. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval. Willen we deze in stemming hebben gebracht of kan iedereen zich erin vinden? Ja, ik zie wel knikken. Dan vraag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn, hun hand op te steken.
Tegen is GroenLinks en LHN. Deze motie is met 27 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen.
Dan hebben we de laatste motie, 2410-06 en dat is A want die is iets aangepast, dus dat is een aangepaste motie die in stemming wordt gebracht. Wie wenst daar een stemverklaring over af te leggen? Niet het geval. Iemand die stemming over deze motie wenst? Ja, ik hoor van wel. Mag ik dan de leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Tegen is de fractie van SP, Groen Links, PvdA en PDvZ. Deze motie is met 22 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen.
Daarmee zijn we aan het eind gekomen van dit raadsvoorstel en dit agendapunt. Dan hebben we nog één raadsvoorstel staan.

d. Raadsvoorstel Adviezen burgerberaad Afvalbeleid Zoetermeer

De **voorzitter**: Dat is het raadsvoorstel Adviezen burgerberaad Afvalbeleid Zoetermeer. Het was eerst een hamerstuk en is nu een bespreekstuk. Ik weet in ieder geval van één iemand, dat is mijnheer Van Rumpt, dat die daar het woord over wenst te voeren. Zijn er andere leden van de raad die hier nog het woord over wensen te voeren? Dat is niet het geval. Mijnheer Van Rumpt, gaat uw gang.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja voorzitter, dank u wel. Vanavond zullen we besluiten nemen over de adviezen van het burgerberaad rond het afvalbeleid. Nogmaals willen wij alle leden van het burgerberaad hartelijk danken voor hun inzet.
Als we kijken naar het advies van het burgerberaad, dan hadden wij misschien andere keuzes gemaakt maar wij respecteren de uitkomsten van het burgerberaad. Tegelijkertijd heeft de raad het mandaat van de kiezers gekregen om besluiten te nemen en niet dit burgerberaad. Als wij straks het nieuwe afvalbeleid gaan vaststellen, kunnen we ons dan ook niet verschuilen achter het burgerberaad. We zullen de besluitvorming dan ook zorgvuldig moeten doen.
In lijn met de uitkomsten van het burgerberaad moeten wij straks het afvalbeleid vaststellen dat zowel op de duurzaamheid als de betaalbaarheid let. Om die betaalbaarheid maakt onze fractie zich wel zorgen, aangezien van de adviezen niet bekend is wat het precies kost om ze door te voeren. Om straks een zorgvuldige afweging te kunnen maken, willen wij graag inzicht krijgen in de kosten en baten van de diverse adviezen. Als deze kosten-batenanalyse negatief uitvalt, willen wij graag de keuzemogelijkheid voorgelegd krijgen om ons als raad erover uit te spreken, of wij het advies definitief willen overnemen. Hiervoor dienen wij samen met het PDvZ, VVD, Zó! Zoetermeer, CDA, LHN en PVV een amendement in. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van Rumpt. Dat is dan nu ingediend, maar aangezien er geen andere... Ik zie wel een interruptie dus ik geef mijnheer Zamani het woord.

De heer **Zamani** (D66): Ja voorzitter, dank u wel. Voorzitter, de heer Van Rumpt geeft aan dat het burgerberaad een ander advies heeft gegeven dan waar zij achterstaan, maar dat ze het wel respecteren. Tegelijkertijd zag ik in de commissie dat ze in eerste instantie aangaven 'hoe kan het nou dat u kiest voor nascheiding, we willen een onderzoek, anders gaan we niet verder'. En toen dat getackled was, omdat er een onderzoek was, komt u nu opeens met het kostenverhaal. Hoe respecteert u dan het burgerberaad?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja voorzitter, dank u wel. Als u goed naar de inbreng had geluisterd tijdens de commissie, had u ook gehoord dat wij het ook over de kosten hebben gehad en ik

heb heel specifiek aangegeven dat we daar graag meer inzicht in willen. Dus dit is geheel in lijn met hetgeen we toen ingebracht hebben. En nogmaals, het burgerberaad heeft zelf ook aangegeven dat hij de kosten belangrijk vindt en dat hij dat aan ons als raad overlaat om daar definitieve besluiten over te nemen. Dus ik denk dat dit geheel in lijn is met wat ze tegen ons gezegd hebben.

De **voorzitter**: Mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Ja voorzitter, ik heb heel goed geluisterd. Ik heb ook geluisterd naar wat het burgerberaad heeft gezegd en zij gaven aan dat ze juist ook heel erg naar de kosten hebben gekeken. In dat hele verhaal van onderzoek doen, waren de kosten een belangrijk onderdeel. Dus ze hebben de keuze gebaseerd op wat u wenst en dan nog vertrouwt u het niet?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel voorzitter. Toen wij vroegen aan het burgerberaad... Wij misten juist de exacte onderbouwing, de financiële onderbouwing. We zagen alleen maar wat plusjes en minnetjes, qua kosten en wat het exact zou kosten was niet bekend. En hoe we daar navraag naar deden, zeiden ze 'dat laten we dus juist in de verdere uitwerking over aan de raad om straks daar een definitief besluit over te nemen'.

De **voorzitter**: Heel kort nog mijnheer Zamani, want dat is uw derde keer al.

De heer **Zamani** (D66): Ja, heel kort, voorzitter. Ik begrijp het echt niet. U verwacht dan exact de kosten van een burgerberaad. U verwacht dat zij exact op een presenteerblaadje aan u aangeven wat het gaat kosten. Verwacht u dat nou echt?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja voorzitter, dank u wel. Nee, dat is juist precies wat het burgerberaad aan het college en aan ons als raad heeft meegegeven 'laat het doorrekenen en neem dan een definitief besluit'. Wij moeten, denk ik, een besluit nemen in lijn met hetgeen het burgerberaad ons meegegeven heeft. Ik denk dat het burgerberaad op het moment dat wij bepaalde kosten zien, die dusdanig hoog zijn dat de afvalstoffenheffing omhoog moet, daar misschien ook een andere keuze in had gemaakt. Wij moeten gewoon een goede afweging kunnen maken. Daar roept dit amendement toe op.

De **voorzitter**: U heeft nog meer interrupties. Ik ga even naar de heer Van Steenis en dan naar mevrouw Kraneveldt. Mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja dank u, voorzitter. Het lijkt me ontzettend overbodig wat hier gevraagd wordt op dit moment. Ik denk dat, zo hebben wij het althans geïnterpreteerd, wij de stad gevraagd hebben, het burgerberaad, om mee te denken, randvoorwaarden aan te geven, adviezen mee te geven voor hoe straks het nieuwe afvalbeleid vormgegeven zal worden. Daar zijn heel veel voorwaarden meegegeven. Maar straks komt er een stuk afvalbeleid en daar staan uiteraard die kostenafwegingen in. Dan kan het zomaar zijn dat er ergens een advies wordt gegeven uit het burgerberaad waarvan het college straks zegt 'ja, ja, ja, dat wordt toch wel heel erg moeilijk, want het kost veel'. Dan gaan we op dat moment met elkaar wel het debat aan. Dus ik snap niet waarom je op dit moment zou willen voorsorteren en waarom je deze eis zou willen neerleggen op het moment dat we aan de stad vragen 'geef adviezen. Geef zwaarwegende adviezen die de basis moeten zijn voor het afvalbeleid'.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel. Ik zie niet hoe dit haaks daarop zou staan. Ik denk dat het juist in lijn is met, want een van de dingen die wij vragen is juist om per advies straks een uitwerking te geven van wat het kost, zodat wij straks een goede afweging kunnen maken als we het afvalbeleid gaan vaststellen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank u voorzitter. Heel kort. Ik hoor hier weer 'per advies'. Ik weet

niet of die adviezen straks allemaal nog zo heel erg herkenbaar en letterlijk terugkomen in het afvalbeleid. Het kan zijn dat bijvoorbeeld een heel concreet advies zoals het gratis blijven ophalen van het grofvuil, er een zal zijn die misschien straks herkenbaar is, maar een heleboel adviezen over hoe je het voor de inwoners makkelijker kunt maken en dat het betaalbaar moet zijn, zitten er aan alle kanten ook in. Dus waarom is dit nu, op dit moment, zo belangrijk voor u om hier extra richting aan te geven?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja, voorzitter dank u wel. Als het college straks in de uitwerking zegt 'we hebben bepaalde adviezen met elkaar gecombineerd en daar krijgt u een totaal financieel plaatje van', dan vind ik dat ook nog prima. Het gaat er ons om dat we een goede afweging kunnen maken van wat we wel en niet meenemen. Zoals u zelf zegt, het zijn zwaarwegende adviezen, maar uiteindelijk doen wij de besluitvorming hier met elkaar in deze raadzaal. Dat willen we gewoon zorgvuldig kunnen doen en dat is waar we toe oproepen in dit amendement.

De **voorzitter**: O, mevrouw Kraneveldt, nee, bij nader inzien toch niet? Sorry, u was niet helemaal aan het eind, maar oké. Als er verder geen interrupties meer zijn... Ja, mevrouw Bink, u heeft gelijk.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, dank u wel. Ik denk dat we ook wel een beetje in herhaling gaan vallen, maar ik heb eigenlijk nog nooit een raadsvoorstel gekregen waar geen financiële onderbouwing bij zat. Dus ik vraag me af: waarom wilt u dit nu al van tevoren regelen?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja voorzitter, dank u wel. Waar we toe oproepen met het amendement is dat we dat inderdaad juist, zoals we stelden, per advies willen en niet een overallplaatje van 'dit gaat het kosten'. Zodat we heel goed zien welke adviezen dan welk bedrag kosten en wij uiteindelijk een besluit kunnen nemen wat we wel en wat we definitief niet overnemen.

De **voorzitter**: Voldoende, mevrouw Bink? Ja. Er zijn geen andere sperekers.

Amendement nr. 2410-I ingediend door ChristenUnie-SGP, PDvZ, VVD, Zó! Zoetermeer, LHN, PVV, CDA
Geef inzicht & keuzemogelijkheden

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 14 oktober 2024;

besluit Raadsvoorstel Adviezen burgerberaad afvalbeleid 2024-108915 als volgt te wijzigen:
- besluit beslispunt 3a toe te voegen met de tekst:
  'Het college opdracht te geven in de uitwerking van het afvalbeleidsplan de raad inzicht te geven in de kosten en (waar mogelijk) baten van de diverse adviezen van het burgerberaad.'
- beslispunt 3b toe te voegen met de tekst:
  'De raad keuzemogelijkheden voor te leggen voor het wel of niet opnemen van adviezen in het afvalbeleídsplan mocht bij de verwerking blijken dat de kosten-batenanalyse van een advies negatief uitvalt.'"

De **voorzitter**: Ik kijk nog even of er bij het college nog behoefte is aan een reactie op dit moment. Wethouder Blansjaar, gaat uw gang.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter. Op zichzelf ben ik best trots op het proces dat is doorlopen met het burgerberaad. Ik ben blij dat die mensen dat allemaal gedaan hebben. Ik ben eigenlijk ook trots op de uitslag die er gekomen is. Wat de kosten en baten betreft, als ze negatief uitvallen, ga ik dat toch sowieso voorleggen. Het amendement is een mooie aanvulling op wat we eigenlijk in die discussie hebben besproken vorige keer in de commissie, dus ik kan zeggen 'oordeel raad' voor dit amendement.

De **voorzitter**: Ik zie hier nog een interruptie van mijnheer Van Steenis, gaat uw gang.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja, dank voorzitter. Ik ben toch wel heel erg benieuwd. In het coalitieakkoord wordt een burgerberaad aangedragen als een heel belangrijk instrument. We nemen een ontzettend belangrijk thema, namelijk afvalbeleid, waar we een referendum over gehad hebben. Nu

komen die adviezen van het burgerberaad. Dan zou ik toch van het college verwachten 'dank u wel burgerberaad voor uw adviezen, daar gaan we mee aan de slag'. En dan moet u toch te allen tijde vreselijk tegen zo'n amendement zijn zoals dat nu wordt aangegeven? Hoe ziet u dat?

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter. Als je het amendement goed leest, staat er 'indien mogelijk'. Dat is voor ons heel erg belangrijk. En dat heb ik ook aan het burgerberaad gevraagd. Die heeft ook gezegd 'als het in de geest van het burgerberaad en de adviezen gebeurt, dan is dat wel oké'.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank voorzitter. Ja, 'indien'. Dat werd net al gezegd. Geen enkel raadsvoorstel komt hier zonder afwegingen, met keuzemogelijkheden en met een financieel plaatje. Dus nogmaals, wat is de toegevoegde waarde van dit amendement voor het college?

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter, ik heb in ieder geval geen moeite met het amendement en voor de rest is het oordeel raad.

De **voorzitter**: Ik constateer dat we volgens mij hier voldoende op hebben uitgewisseld. Er is nog een klein dilemma, want het staat nog niet in uw systeem, dus u kunt nog geen kennis nemen van dit amendement. Dat maakt het even wat lastig en ik hoop dat dat elk moment gaat gebeuren als ik wat doorpraat. We kunnen ook heel even kort schorsen als u dat wilt. Ik wist dat ik op de allergieknop ging drukken. Maar dat betekent wel... Want ik ga u ook geen besluit laten nemen als u het amendement niet kent, want dat is ook een beetje rare figuur dus ik vind dat we dan even moeten wachten. Dus ik hoop dat het nu elk moment geplaatst wordt, zodat we u ook op een goede manier... Want ik heb het voor me liggen, dus dat telt niet, maar het staat nog niet in het systeem op dit moment. Wat zegt u? Is iedereen op de hoogte van het amendement? Ja? Niet? Mijnheer Van Steenis niet? Ja, wel. Dan ga ik het even niet ingewikkelder maken want dan gaan we het amendement gewoon in stemming brengen. Als u er allemaal van op de hoogte bent, stel ik voor dat we deze bypass even maken.
Ik ga eerst even vragen, want daarmee zijn de beraadslagingen uiteraard beëindigd, of er rond dit amendement een stemverklaring gewenst is. Mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank voorzitter. Waarschijnlijk zal het niet verrassen dat wij tegen het amendement stemmen omdat wij denken dat het compleet overbodig is. En als het overbodig is, hoef je het ook niet aan te nemen.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, van tevoren hebben we als raad afgesproken om het advies van het burgerberaad zwaarwegend te vinden. Dus college, ga er beleid van maken en kom met een raadsvoorstel zonder vooraf beperkingen mee te krijgen van de raad. Wij stemmen dus tegen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen nog voor een stemverklaring? Ik constateer dat het in ieder geval in stemming wordt gebracht. Dus ik ga nu vragen aan de leden van de raad die tegen dit amendement zijn om hun hand op te steken.
Tegen is de fractie van de SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit en D66. Dit amendement is met 20 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen.
Daarmee ga ik daarna nog het geamendeerde raadsvoorstel in stemming brengen. Wie wenst daar nog een stemverklaring over af te leggen? Mag ik constateren dat er over dit raadsvoorstel geen behoefte aan stemming is op dit moment? Iedereen akkoord? Aangenomen.

8. Sluiting

De **voorzitter**: Ik dank u allen hartelijk en wens u nog een fijne thuiskomst. Ik sluit de vergadering.

Sluiting om 23.44 uur

Vastgesteld in de openbare vergadering van 4 november 2024,

de griffier,

drs. R. Blokland MCM

de voorzitter,

drs. M.J. Bezuijen